

Klebelsberg Intézményfenntartó Központ 139022

OM azonosító: 038551

Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola,
Speciális Szakiskola, Kollégium,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

HELYI TANTERV

A Készségfejlesztő Speciális Szakiskola
középsúlyos értelmi fogyatékos tanulói
számára

2015.

Tartalomjegyzék

1. Készségfejlesztő Speciális Szakiskola	4
1.1. A készségfejlesztő speciális szakiskolai képzés célja	4
1.2. A készségfejlesztő speciális szakiskolai képzés feladata	5
1.2.1 A készségfejlesztő speciális szakiskolai képzés általános feladatai.....	5
1.2.2. Alapelvek a feladatok teljesítéséhez.....	6
1.2.3. Elvart teljesítmények a szakiskolai képzés végére.....	6
1.2.4. A tanulók készségfejlesztő speciális szakiskolai felvételének feltételei	6
1.2.5. A szakmák kiválasztásának alapelvei.....	7
1.2.6. A képzés sajátosságai	7
1.2.7. A készségfejlesztő speciális szakiskolai képzés felépítése	7
1.3. Értékelés	8
1.3.1. Az értékelés tárgya	8
1.3.2. Értékelés formái	9
2. A tantárgyi rendszer és az egészségfejlesztés, fogyasztóvédelem, környezetvédelem kapcsolata ..	9
2.1. Tankönyvek és taneszközök kiválasztásának szempontjai.....	9
3. Óraterv Készségfejlesztő speciális szakiskola 9-10. évfolyama részére	10
3.1. Tantárgyak és óraszámok	10
Kommunikáció 9-10. évfolyam.....	11
9. évfolyam.....	12
10. évfolyam.....	18
Számolás-mérés 9 -10. évfolyam	24
9. évfolyam.....	25
10. évfolyam.....	29
Társadalmi ismeretek és gyakorlatok 9-10. évfolyam.....	33
9. évfolyam.....	34
10. évfolyam.....	39
Környezet és egészségvédelem 9-10. évfolyam.....	44
9. évfolyam.....	45
10. évfolyam.....	51
Életvitel és gondozási ismeretek 9 -10. évfolyam.....	57
9. évfolyam.....	58
10. évfolyam.....	63
Információs eszközök használata 9 -10. évfolyam.....	68
9. évfolyam.....	69
10. évfolyam.....	71
Ábrázolás-alakítás 9 -10. évfolyam.....	74
9. évfolyam.....	76

10. évfolyam.....	79
Ének – Zene 9 -10. évfolyam	83
9. évfolyam.....	84
10. évfolyam.....	86
Tánc – dráma 9 -10. évfolyam.....	89
9. évfolyam.....	90
10. évfolyam.....	93
Testnevelés 9 -10. évfolyam.....	96
9. évfolyam.....	97
10. évfolyam.....	100
Szakmai előkészítő ismeretek 9-10. évfolyam	103
9. évfolyam.....	104
10. évfolyam.....	107
4. Óraterv készségfejlesztő speciális szakiskola 11.-12. évfolyama részére.....	111
4.1. Tantárgyak és óraszámok	112
Olvasás-helyesírás.....	112
Szakképzés 1/11.	112
Számolás-mérés.....	116
Szakképzés 1/11.	116
Társadalmi ismeretek	121
Szakképzés 1/11.	121
Környezet és egészségvédelem	127
Szakképzés 1/11.	127
Életvitel és gondozási ismeretek	133
Szakképzés 1/11.	133
Ének – Zene.....	138
Szakképzés 1/11.	138
Testnevelés	142
Szakképzés 1/11	142
Olvasás-helyesírás.....	146
Szakképzés 2/12.	146
Számolás-mérés.....	150
Szakképzés 2/12.	150
Társadalmi ismeretek	155
Szakképzés 2/12.	155
Környezet és egészségvédelem	161
Szakképzés 2/12.	161
Életvitel és gondozási ismeretek	167
Szakképzés 2/12.	167

Ének – Zene.....	172
Szakképzés 2/12.	172
Testnevelés	176
Szakképzés 2/12.	176
5. Háztartástan.....	181
5.1 A modul megnevezése és célja.....	181
5.1.1 A modul megnevezése.....	181
5.1.2. A modul célja, a célcsoport megnevezése.....	181
5.1.3. A résztvevők köre.....	181
5.1.4. A modul teljes tartalmának feldolgozásra javasolt idő:	182
5.2. Közvetítendő értékek, követelmények	182
5.3. A képzés struktúrája - a szakmai programmodul szerkezete	184
5.3.1 A képzési idő	184
5.3.2. Javaslat a témakörök tananyagának feldolgozásához	185
5.3.3. A képzés jellemzői:	188
6. Számítástechnikai alapismeretek.....	190
6.1. A modul megnevezése és célja	190
6.1.1. A modul megnevezése:	190
6.1.2. A képzés célja.....	190
6.1.3 A képzés speciális sajátosságai	191
6.1.4. A betöltendő munkakör, elsajátítandó főbb készségek	192
6.2. Követelmények, közvetítendő értékek.....	192
6.3. A modul szerkezete.....	193
6.3.1. Képzési idő.....	193
6.3.2. A téma anyagának részletezése:	193

1. Készségfejlesztő Speciális Szakiskola

A Készségfejlesztő Speciális Szakiskola az értelmileg akadályozott, közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók részére biztosítja az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő, egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását.

1.1.A készségfejlesztő speciális szakiskolai képzés célja

Felkészíteni tanulóinkat majdani felnőttkori lehetőségeikre, hogy tanulmányaik befejeztével viszonylag önállóan teljes emberi életet éljenek, hogy a társadalomba sikeresen integrálódjanak. Célunk az értelmükben akadályozott fiatalok segítése szocializációjukban, a munkavégzéshez szükséges kötöttségek, munkavégző-képesség, szabályok interiorizált elsajátításában.

A készségfejlesztő speciális szakképzés olyan életvezetési ismeretek kialakítását tűzi ki célul, amely a mindennapi élet gyakorlati ismereteinek felhasználásával képessé teszi a tanulókat kiscsoportos lakóotthonokban, családban, napközbeni foglalkoztatással illetve védőmunkahelyi vagy integrált munkahelyi munkával, viszonylag önálló életet élni.

A képzés célja, hogy legyenek alkalmasak szűkebb környezetben egyéni szükségletük szerint differenciált támogatással az életkezdéshez szükséges személyiségjegyek, ismeretek és gyakorlat megszerzésére és a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítására.

Célunk megismertetni a tanulókat minden olyan munkaformával, tevékenységgel, amelyek a felnőtt fogyatékosokat foglalkoztató intézményekben előfordulnak. Széles kínálatot kell nyújtani, hiszen a tanulók iskola utáni elhelyezése szinte minden esetben egyéni lehetőségek figyelembe vételével történik, ki kell választani, a tanuló mely tevékenységformában tud a legjobban teljesíteni.

Szolgálja a képzés a tanulók személyiségének formálását, munkaszocializációs képességeik kialakítását, valamint alkalmassá válásukat a lakókörnyezetük életébe való integrálódásra.

A képzés:

- Fejlessze és javítsa a tanulók kommunikációs szintjét az elemi szimbólumok, jelzések felfogásában, a társalgásban, a munkautasítások megértésében.
- Fejlessze a szociális kapcsolatalakítást, a kulturált magatartási szokásokat, az önellenőrzés képességét, a társakkal, családtagokkal és idegenekkel való kapcsolatokban.
- Gazdagítsa élményeiket a szűkebb emberi környezet történéseiben, a munkaörömmök befogadásában, a természet élvezetében, segítse elő, hogy élményeiket ki tudják fejezni szóban, képekben.
- Fejlessze akaratukat az előre átgondolt cselekvésekben a magatartás és cselekvés önkritikus végrehajtásában.

- Erősítse testi fejlődésüket, higiénés kultúrájukat.
- Ismertesse meg a tanulókkal a munkafolyamatokat, a munkahelyet, a baleset megelőzésének legfontosabb módjait, szokásait, törekedjenek a rend, a tisztaság szokásának kialakítására.
- Nyújtson néhány alapvető ismeretet a munkával és a társadalmi együttéléssel kapcsolatos jogokról és követelményekről. Segítse elő azok megértését és betartását.

1.2. A készségfejlesztő speciális szakiskolai képzés feladata

1.2.1 A készségfejlesztő speciális szakiskolai képzés általános feladatai

Elsődleges, hogy alakítsa ki azokat a kompetenciákat, amelyek alapvetően befolyásolják a felnőtt élet minőségét, biztosítják a minél teljesebb önállóságot az életvitel során.

Alakítsa ki a monotónia tűrést, hiszen az általuk végezhető munkák általában egyhangúak.

Feladatok a 9-10. évfolyamon:

- a tanulók kommunikációs szintjének fejlesztése
- kulturált társalgás, magatartási szokások kialakítása
- ismeretek nyújtása a természeti – társadalmi környezetről
- egyszerű összefüggések feltárása, ok-okozati kapcsolat felismerése
- önismeret kialakítása, elmélyítése
- a fizikai állóképesség fejlesztése
- alapvető higiénés szokások erősítése
- egészségmegőrzés módjainak elsajátíttatása
- megismertetni a tanulókat a különböző munkafolyamatokkal
- baleset megelőzés szabályainak megismertetése, elmélyítése
- szakmai előkészítő ismeretek elsajátíttatása

Feladatok a 11-12. évfolyamon:

- a kognitív képességek folyamatos szinten tartása, erősítése
- az elméleti ismeretek gyakorlatba ágyazott elsajátíttatása
- rendszeres, folyamatos munkavégzéshez szükséges személyiségjegyek (figyelem, pontosság, megbízhatóság, kitartás, fegyelem, felelősség, társaik és önmaguk munkájának megbecsülése) fejlesztése, erősítése
- egyszerűbb munkafogások elsajátításában, munkafolyamatok végzésében jártasság elérése
- erősíteni a tanulóknak a harmonikus munkakapcsolat kialakításának képességét
- az eszközök, szerszámok rendeltetésszerű használatának megismertetése, elsajátíttatása

- a rend iránti igény képességének kialakítása- a rend megteremtése, fenntartása, megóvása tekintetében
- a tanulók esztétikai érzékének fejlesztése

1.2.2. Alapelvek a feladatok teljesítéséhez

- A tanulási képesség sajátossága állandó, ezért a speciális nevelés során, az egyéni bánásmód és egyéni haladás elvét szükséges alkalmazni.
- Elsősorban gyakorlati ismereteket kell oktatni.
- Minimális elméleti ismeret elsajátíttatása során elsősorban tevékenységbe ágyazott ismeretbővítésre törekedni.
- A kommunikációs és szociális képességeket folyamatosan kell fejleszteni.
- A termelőmunkában megszokott munkaidő szerinti terheléshez fokozatosan kell hozzászoktatni a tanulókat, figyelembe véve egyéni terhelhetőségüket.

1.2.3. Elvárt teljesítmények a szakiskolai képzés végére

- Legyenek igényesek önmagukkal szemben.
- Alkalmazzák megfelelően a higiénés és egészségvédelmi szabályokat, szokásokat.
- Legyenek képesek az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőző szabályok betartására a gyakorlati munkavégzés során.
- Segítsék egymást a munkavégzés közben és fogadják el mások segítségét, a nevelők útmutatásait.
- Tartsák tiszteltben és becsüljék meg a saját és társaik által végzett munkát.
- Segítséggel legyenek képesek a naponta felmerülő gondjaik megoldására.
- Képességeik függvényében legyenek képesek munkájukban részbeni önállóságra, irányított munkavégzésre.
- Legyenek képesek egyéni szükségleteikhez mért differenciált támogatással viszonylag önálló életet élni, (napközbeni foglalkoztatással illetve védőmunkahelyi, vagy részmunkaidőben integrált munkában)
- Legyenek képesek egyszerű, betanítást igénylő munkákat ellátni. Jussanak el az önkiszolgálás minél magasabb fokára, lakhatási lehetőségüknek függvényében lakóközösségükbe, lakókörnyezetükbe történő integrálódásra.
- Legyen igényük és képességük kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a kulturális javak fogyasztására, egészséges életmódra, környezetük megóvására.

1.2.4. A tanulók készségfejlesztő speciális szakiskolai felvételének feltételei

- Iskolai előképzettség.
- A középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló az általános iskola 8 évfolyamának elvégzése után léphet a készségfejlesztő speciális szakiskola 9. évfolyamába.

A készségfejlesztő speciális szakképzésre jelentkező tanulóknál figyelembe kell venni az egyéni, aktuális pszichoszomatikus állapotokat, és az adott munkatevékenységre való alkalmasságot. Iskolánk tanulóit a Megyei Szakszolgálatok Szakértői Bizottsága vizsgálja, és javasolja szakiskolai felvételre.

1.2.5. A szakmák kiválasztásának alapelvei

- Az általános iskolában jól begyakorolt, ismert munkafázisra épüljön.
- Közel álljon a gyermek érdeklődéséhez, motiválhatóságához.
- Adjon lehetőséget sikerélményük, kreativitásuk kibontakozásához.
- Biztosítsa az egyszerű betanulást igénylő munkafolyamat elsajátításának képességét.
- Készítsen fel az önálló életkezdeményezésre az egyéni lehetőségek figyelembe vételével.

1.2.6. A képzés sajátosságai

A szakképzést előkészítő, 9-10. évfolyamokon az alapkészségek fejlesztése, szocializáció, és szakmai alapozás történik.

Az előkészítő évfolyam tanterve az értelmileg akadályozott és halmozottan sérült tanulókat oktató-nevelő általános iskola 1-8. évfolyamának készült tanterv koncepcionális és tartalmi folytatása. A 9-10. évfolyamot azért tekintjük a szakképzés előkészítésének, mert általános műveltségi és praktikus ismereteket közvetítő tartalmán túl, súlypontosan veszi figyelembe a gyakorlati évfolyamokra való felkészítést. A Szakmai előkészítő ismeretek, az Életvitel és gondozási ismeretek elnevezésű tantárgyakban szakmai előkészítés, szakmai alapozó oktatás történik. Tulajdonképpen itt kezdődik el az értelmileg akadályozott tanuló középfokú képzése. Azok a fiatalok, akik eredményesen befejezték a 10. évfolyamot, tanulmányaikat a szakiskola gyakorlati évfolyamain folytatják. A gyakorlati képzés intézményünkben két szakma alapjainak elsajátítására ad lehetőséget:

- Számítástechnikai alapismeretek (két év)
- Háztartástan (két év)

1.2.7. A készségfejlesztő speciális szakiskolai képzés felépítése

Képzési idő: 4 év

1. Előkészítő szakasz: kétéves időtartamú (9-10. évfolyam)

Szakmai orientációs szakasz.

Célja: a munkaszocializációs képességeinek kialakítása, felkészítés a készségfejlesztő speciális szakiskola szakképző évfolyamán elsajátítandó szakmatanulásra.

Az 9. és 10. évfolyamon az általános ismeretet megalapozó nevelés-oktatás, továbbá szakmaorientáció, szakmai előkészítő ismeretek oktatása folyik.

A szakmai előkészítő ismeretek oktatásánál lényeges szempont, hogy a fiatal lehetőséget kapjon arra, hogy betekintszen a szakmák rendszerébe és kedvet kapjon a későbbi szakmai tevékenységek elsajátításához. Megkedvelje a képességeihez mért, választott szakmát, fizikálisan erősödjön, állóképessége, koncentrálóképesége növekedjen.

Különösen hangsúlyozni kell testedzését, manuális képességeinek fejlesztését. Ennek érdekében tanórán kívüli elfoglaltságokkal megvalósítjuk a mindennapos testedzést. A készségtárgyak témaköreiben azokra a területekre fektetünk hangsúlyt, ahol a manuális készségfejlesztés a cél.

2. Szakképző szakasz: kétéves időtartamú (11-12. évfolyam)

Szakmai - gyakorlati képzés folyik.

Célja: az értelmileg akadályozott tanulók személyiségének formálása, munkaszocializációs képességeinek kialakítása oly mértékben, hogy intézményünket elhagyva képesek legyenek a tanult szakma részterületeit differenciált segítséggel akár védőmunkahelyen, akár otthonbedolgozóként hasznosítani.

A 11-12. évfolyamon a szakma tanítása mellett, megváltozott arányban folytatódik a műveltségi és gyakorlati ismereteket közvetítő képzés.

A képzés két évfolyama alatt lehetőség nyílik a fiatalok tanulási tempójához igazodó oktatási formák megvalósítására. Kis lépésenként sajátítják el a szakmában és a gyakorlati életben használható fogásokat.

A szakmai oktatás során az elméleti ismeretek tanításának mélysége minden esetben igazodik a tanulók egyéni befogadóképességéhez.

1.3. Értékelés

Az értékelés célja a tanuló folyamatos motiválása. Ennek érdekében az értékelés alapjának tekintjük a tanuló önmagához képest történő fejlődésének a mértékét.

1.3.1. Az értékelés tárgya

A követelményekben meghatározott ismeretek elsajátításának mértéke, az ismeretek alkalmazásának foka, a feladatvégzéshez való viszonyulás.

1.3.2. Értékelés formái

A pozitív személyiségfejlődés érdekében a 9-10. évfolyamon szerepet kapnak a motiváló hatású értékelési formák: szóbeli, (dicséret, figyelmeztetés, a tanuló számára kedves programon való részvétellel történő jutalmazás, stb.), írásbeli, illetve az érdemjeggyel történő értékelés.

1. Félévkor és év végén osztályzattal, a tantárgyak elvárt teljesítményszintjének elsajátítási mértékét tükrözően.
2. A havonkénti vagy hetenkénti érdemjeggyel történő értékelés lehetősége a csoportban tanítóknak szabad választása.

2.A tantárgyi rendszer és az egészségfejlesztés, fogyasztóvédelem, környezetvédelem kapcsolata

Az egészségfejlesztéshez tartozó feladatok, mint a betegségmegelőzés, gyógykezelés, egészséget károsító hatások, káros szenvedélyek kivédése, lelki problémák megelőzése, baleset-megelőzés tanítása - kötelező tananyag a 9. 10. évfolyamon a következő tantárgyak témaköreiként: Környezet és egészségvédelem, Társadalmi ismeretek és gyakorlatok.

A mindennapos testedzés feladatát a kerettanterv alapján lehet megvalósítani.

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok a Szakmai előkészítő ismeretek tantárgyban és az egészségfejlesztésnél leírt tantárgyak témaköreiben (elsősorban ezeknek a gyakorlati részében: vásárlás, tankönyv, üzletek felkeresése stb.) jelenik meg.

A környezetre vonatkozó ismeretek és a környezetvédelem a Környezet és egészségvédelem és a Társadalmi ismeretek és gyakorlatok tantárgyakban kerülnek oktatásra, a gyakorlatban pedig a szűkebb intézményi környezet megóvására, szépítésére történő következetes nevelésében és elvárásokban.

2.1. Tankönyvek és taneszközök kiválasztásának szempontjai

Az évenként megjelenő tankönyvkínálatból a választás szempontjai:

A sajátos nevelési igényű tanulók számára olyan tankönyveket, feladatlapokat, füzeteket és szemléltető eszközöket szükséges választani, melyek a figyelem, és érzékelés zavarait részben kompenzálják.

Kivitelezésük szépsége, minősége hatékony eszköze a motivációnak.

Tartalmuk, megfogalmazásuk illeszkedjen a tanulók értelmi és érzelmi sajátosságához.

A pedagógus kreativitását, szakmai tudását igénylő saját készítésű szemléltető eszközök, feladatlapok biztosítják az egyéni tanulói differenciálást, ezért nélkülözhetetlenek a képzés sikeréhez.

3. Óraterv Készségfejlesztő speciális szakiskola 9-10. évfolyama részére

3.1. Tantárgyak és óraszámok

Készségfejlesztő speciális szakiskolai óraterv			
		Megszilárdító szakasz	
Fejlesztési terület	Tantárgy	9. évfolyam	10. évfolyam
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	4
Társadalmi környezet	Számolás - mérés	3	3
	Társadalmi ismeretek és gyakorlatok	3	3
Természeti környezet	Környezet és egészségvédelem	3	3
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Életvitel és gondozási ismeretek	4* (5)	4* (5)
Informatika	Információs eszközök használata	2	2
Művészetek	Ábrázolás-alakítás	2+1	2+1
	Ének-zene	1	1
	Tánc-dráma	1	1
Testi nevelés	Testnevelés	5	5
Szakmai tantárgy	Szakmai előkészítő ismeretek	2* (5)	2* (5)
Szabadon tervezhető órakeret		4	4
Összóraszám		35	35

A szabadon tervezhető órákat (4 óra) gyakorlásra, az ismeretek elmélyítésére, differenciált képességfejlesztésre, tanulmányi sétára, kirándulásra fordítjuk.

*A szabadon tervezhető órakeretet:

- a 9. és 10. évfolyamon a szakmai előkészítő ismeretek tantárgy óraszámát 3 órával,
- a 9. és 10. évfolyamon az életvitel tantárgy óraszámát 1 órával emeltük.

Kommunikáció 9-10. évfolyam

Cél

- Kompenzálni az értelmi akadályozottságból adódó nyelvi fejlődési zavart, fejleszteni a meglévő nyelvi képességeket, készségeket.
- Megközelíteni a köznyelvi beszédet, az olvasás-írást eszközként használni, a hétköznapi kommunikációban a kommunikációs helyzet körülményeinek megfelelő beszédstílust elérni.

Feladat

- A tanuló képességeihez mérten elsajátított olvasás-írás, valamint a megtanult ismeretek praktikus feladatok megoldásával történő gyakorlása.

Elvárt teljesítmények

- Közelítse meg a mindennapi társas érintkezésben a kommunikációs normákat.
- Tudjon a különböző beszédhelyzetekhez alkalmazkodni.
- Legyen képes egyszerű, rövid szövegek összefoglalására.
- Tudjon hangos és néma olvasással, viszonylagos folyamatossággal olvasni, az olvasottak megértését bizonyítani.
- Írása tiszta és olvasható legyen.
- Másolás, tollbamondás, önálló írás során képességeinek megfelelő írásmódot használjon.
- Egyszerű nyomtatványokat segítséggel tudjon kitölteni.
- Legyen a képességeinek megfelelő szóbeli és írásbeli kifejezőkészsége.
- Ismerje meg a tömegkommunikáció néhány megjelenési formáját.
- Tudjon képességeinek megfelelően értelmezni és véleményt alkotni a kapott információkról.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam	9.	10.
Heti óraszám	4	4
Éves óraszám	144	144

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés.	38	30
2. Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák.	38	46
3. Olvasás - Írás	40	40
4. Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése.	28	28

9. évfolyam

Cél:

Eszközként alkalmazni az olvasás-írást a különféle élethelyzetekben.

Fejleszteni a kommunikációs képességet.

Megismerni a tömegkommunikáció néhány jellegzetes formáját.

Felhasználni a kultúrtechnikában szerzett ismereteket az információszerzés terén és a megszerzett ismereteket egyre inkább önállóan hasznosítani.

Feladatok:

Az egyéni képességek és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével, a megtanult ismeretek praktikus feladatok megoldásával történő gyakorlása. A megszerzett ismeretek segítségével a környezetben való eligazodás és beilleszkedés, az önálló döntések és a segítségkérés szükségességének felmérése, lehetőségeinek alkalmazása.

Az olvasás- és íráskészség folyamatos fejlesztése.

Az olvasás és írás - mint információszerzés és átadás-, megjelenése természetes módon a mindennapi tevékenységek során.

Elvárt teljesítmény:

Fejlődjön fogalmi gondolkodása, analizáló-szintetizáló-, akarat-, belátási-, és döntésképesége.

Legyen képes beszédének formai és alaki összehangolására.

Rövid szövegről tudjon beszámolni szóban és írásban.

A kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat, illemszabályokat.

1. Témakör: <i>Anyanyelv. Beszédfejlesztés.</i>			Óraszám: 38
Fejlesztendő kompetencia: Érthető, tagolt beszéd.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Beszédtechnika javítása.	Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása.		
Nyelvi kifejezésformák használata az olvasás, írás, beszéd során.	A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása. Nyelvtani fogalmakról tanultak elmélyítése (szó, mondat, hang, betű, mondatfajták egyes és többes szám, jelen és múlt idő).	Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok.	Tudjon folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni.
Szókinccsfejlesztés.	Szógyűjtés adott hanggal, szótaggal, szóvégi hanggal. Azonos alakú, többjelentésű szavak. Szinonim fogalmak, ellentétpárok. Szavak gyűjtése szófajok szerint.	Felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése.	Beszéd színesítése rokon értelmű szavakkal.
Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével. Egészségügyi ismeretek, háztartási ismeretek, stb.	Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése. Ételreceptek. Tisztítószerek, élelmiszerek háztartási gépek használati utasítása.	Felmerülő ismeretlen fogalmak.	Az ismeretek és az önállóság fokának bővülése.
Szabadidő tervezése (aktív pihenés).	Prospektusok, közlekedési fogalmak, menetrend.	Időpont, időtartam, késés, pontosság,	Feltűnés nélkül viselkedjen nyilvános helyen.
Tapasztalatszerzés a településen (utcán). Budapest térképe.	Séta, nevezetességek, kirakat nézése. Budapest térképének tanulmányozása, ismerős helyek keresése.	szükséges holmik, <i>luxus</i> -cikkek	Ismerkedjen saját lakóhelyével. Ismerje fel a nevezetes épületeket és ismerje azok funkcióit.
Az iskola környékéről térkép készítése.	Helyek bejárása, saját útvonal megrajzolása.	nevezetes helyek (Vár, Parlament stb.)	

Lakás alaprajza, helyiségek. Használati tárgyak helye a lakásban.	Berendezés megfigyelése különböző látószögekből. Tárgyak csoportosítása, funkciójuk.	útkereszteződés, mellékutca, járdasziget, egyirányú utca főút, vizes helyiségek, lakószobák, mellékhelyiségek Szerszámok, eszközök, háztartási gépek, dísz tárgyak.	Igazodjon el a környező utcák térképén. Írja és rajzolja le saját lakását segítségével Tárgyak ésszerű elrendezése a lakásban.
---	---	---	--

2. Témakör: Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák. Fejlesztendő kompetencia: Saját cselekedet helyes megítélése.			Óraszám: 38
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A társadalmi együttélésre jellemző kifejezések és szólások (közmondások) megértése. Telefonálás.	Milyen ember, -akinek a szeme sem áll jól, - lógatja az orrát, -vigyorog, mint a vadalma stb. (további példák gyűjtése, értelmezése). A telefonbeszélgetés gyakorlása mesterségesen kialakított, és valós helyzetekben (tárcsázás, üdvözlés, beszélgetés ismerőssel). Tájékozódás a telefonkönyvben.	Az előforduló szavak, kifejezések értelmezése. nyilvános telefon, telefonkártya, telefonszám, mobil telefon, előfizetés, a beszélgetés díja, takarékoság,	Legyen képes saját és mások viselkedését helyesen megítélni. Röviden, lényegre törően, jól artikuláltan telefonáljon.
Kapcsolatteremtési módok különböző szituációban (példák gyűjtése a mindennapok eseményeiből).	Helyzetgyakorlatok pl. buszon maradt a táskád, a busz elmegy, levél, csomag feladása a postán, gyógyszer vásárlása, rendőrségi igazoltatás, rendkívüli közlekedési változásokor segítség kérése az utazási cél eléréséhez, stb.).	A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal.	Jó helyzetfelismerés, és a tanultak önálló alkalmazása.
Viselkedési helyzetek megoldása (példák gyűjtése és a megoldási javaslatok megbeszélése).	Helyzetgyakorlatok pl. valaki elvesz a táskából valamit, valaki helytelenül bánik a háziállatával, falra firkálást lát, kicsik játékát zavarják, késik a megbeszélt helyszínről, le	Megbeszélt helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák.	Jó helyzetfelismerés, és a tanultak önálló alkalmazása.

Szabadidőben végzett tevékenységek viselkedési szabályai.	kíván szállni járműről, de áll valaki az ajtóban, rosszindulatú megjegyzést tesznek jelenlétében valakire, hogyan reagáljon? stb. Helyzetgyakorlatok pl.: utazásnál, vásárlásnál ki viszi a csomagot? ha nincs elég hely, ki üljön le? autóban ki hova üljön? stb.	(pl. térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon stb.)	
Illemszabályok nyaraláskor.	Pl.: öltözködés, tisztálkodás, köszönés, hangoskodás, alkalmazkodás, milyen közös programot szervezzenek, stb.		A felnőtt felügyelet időleges megszüntetési körének bővülése.

3. Témakör: <i>Olvasás - Írás</i>			Óraszám: 40
Fejlesztendő kompetencia: A nagybetűk helyes használata mondatkezdéskor, és mondaton belül.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Olvasás gyakorlása.	Hangos, váltó olvasás. Olvasási tempó változtatása (lassú, gyors). Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése).	Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések.	Az olvasási technika fokozatos javulása, kifejező olvasás. Az olvasottak rövid összefoglalása.
Írás gyakorlása. Személyi adatok. Kérdőív kitöltése. Tesztlap kitöltése. Napirend leírása. Levél, üdvözlőlap írása. Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása. Az írás külalakja, rendezettsége.	Másolás, írás, diktálás után. Űrlap kitöltése személyi adatokkal. Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban. Általános tájékozottságra irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése. Megadott időpontokhoz tevékenységek írása. Levél közös megfogalmazása hiányzó osztálytársnak. Rövidebb szöveg áttekintése. Saját munka összehasonlítása a társakéval.	betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, igazolvány, <i>személyi szám</i> , állampolgárság, <i>aláírás felelőssége</i> lakcím, kerület, irányítószám, bélyeg életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök. legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum	Esztétikai szempontok érvényesülése. Tudjon az űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat beírni. Törekedjen a feladat önálló megoldására. A feladat és a kérdések megértése, a helyes válasz jelölése (utasítás szerint x vagy aláhúzás). Tudja az időpontokhoz a megfelelő tevékenységet hozzárendelni. Tudjon borítékot megcímezni önállóan vagy segítséggel. Egyszerű hibák megtalálása, javítása. Rendezett külalak, olvasható írás.
Rövid novella, vers, mese, olvasása.	Mese, történet folytatása, végvariációk alkotása adott történetből. Az olvasottak kiegészítése saját tapasztalatokkal. Dramatizálás.	Ismeretlen fogalmak értelmezése.	Az olvasott szöveg megértése, a tartalom rövid összefoglalása, a tanulság levonása, megértése.
Petőfi: János Vitéz. A mű feldolgozásai	A tartalom meghallgatása, szemelvények	<i>régi és népies kifejezések</i>	A szereplőket önállóan jellemezze,

(színházi, rajzfilm). Szabadon választott irodalmi mű közös feldolgozása.	(1-1 versszak) önálló olvasása, megtanulása. (A tanulók képességei szerint választott hosszabb irodalmi alkotás).		a történetet kérdések segítségével tudja elmondani.
--	--	--	---

4. Témakör: <i>Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése.</i> Fejlesztendő kompetencia: Piktogramok és írott utasítások megértése és követése.			Óraszám: 28
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Tv, Videó, DVD-nézés (Ifjúsági filmek, Filmsorozatok epizódjai) TV-műsor átnézése, állandó műsorok időpontja.	Audiovizuális eszközök szakszerű használata (bekapcsolás, hangerő szabályozása stb.). Fim(részlet) megnézése, megbeszélése. Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján.	mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia,	Történet megértése, erkölcsi ítéletalkotás. Tudjon eligazodni a tv-újságban és a műsorok között.
Kapcsolat a könyvvel. Képregény, szimbólumok.	Könyv vásárlása, megbecsülése, saját könyv, kölcsönzés.	Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása.	Könyvek rendeltetésszerű, kíméletes használata.
Történelmi regék, mondák. Szólások, kifejezések, közmondások értelmezése.	Olvasmányok közös olvasása, megtagyargalása. Gyűjtés, értelmezés.	régi korok, történelmünk nagyjai	Legyenek elemi ismeretei a történelmi korokról. Néhány közmondás, szólás adekvát használata.
Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége. Újságolvasás. Játék a betűkkel. Játékos feladatok írásban. Ételreceptek, használati utasítások olvasása szükség szerint. Közlekedési táblák gyalogosokra vonatkozó jelzései. Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése	Programfüzet átnézése. Keresztretjtvény közös megfejtése. Levélben kapott feladat néma elolvasása, elvégzése. Vásárlási lista összeállítása recept alapján. Eszközök használata a használati utasítás szerint. Tanulmányi séta során táblák gyűjtése, jelentése. Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál	mozi, színház, koncert, néző múzeumok, szabadtéri programok, meghatározások, szó kiegészítése, folytatása, <i>rokon értelmű szavak</i> címzett, Ismeretlen fogalmak tisztázása. Legfontosabb táblák jelentése.	Tudjon reálisan programot tervezni és egyeztetni. Egyszerűbb keresztretjtvényt oldjon meg. Egyszerűbb szövegek önálló elolvasása és értelmezése. Táblák és jelentésük biztos ismerete.

(pl. mosdó, lift közintézményekben, kezelési utasítások, stb.).	többet, mit jelent?). Versenyek, játékok.	Piktogramok és jelentésük. (veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok).	A piktogramok fontos információt tartalmaznak, ezeket ismerni kell, és betartásuk kötelező.
---	---	--	---

10. évfolyam

Cél:

Eszközként alkalmazni az olvasás-írást a különféle élethelyzetek megoldásában.

Fejleszteni a kommunikációs képességet.

Megismerni a tömegkommunikáció néhány jellegzetes formáit.

Felhasználni a kulturtechnikákban szerzett ismereteit az információszerzés terén, és a megszerzett ismereteket egyre önállóbban hasznosítani (pl. internetes böngészés tanári segítséggel).

Feladatok:

Az egyéni képességek és egyéni szintek figyelembevételével: a megtanult ismeretek praktikus feladatok megoldásával történő gyakorlása.

Az olvasás- és íráskészség folyamatos fejlesztése.

A megszerzett ismeretek segítségével a környezetben való eligazodás, az önálló döntések és a segítség kérés lehetőségeinek alkalmazása.

Az olvasás és írás - mint információszerzés és átadás-, megjelenése természetes módon a mindennapi tevékenységek során.

Elvárt teljesítmény:

Fejlődjön fogalmi gondolkodása, analízis-szintetizáló, akarati, belátási, döntési képessége.

Legyen képes beszédének formai és alaki összehangolására.

Tudjon rövid szövegről beszámolni szóban és írásban.

A kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat, illemszabályokat.

1. Témakör: Anyanyelv. Beszédfejlesztés. Fejlesztendő kompetencia: Gondolatok, érzések szóbeli kifejezése.			Óraszám: 30
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Beszédtechnika javítása. Nyelvi kifejezésformák használata az olvasás, írás, beszéd során. Szókincsfejlesztés.	Artikulációs gyakorlatok, kiejtés javítása. A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása. A nyelvtani fogalmakról tanultak elmélyítése (szó, mondat, hang, betű, mondatfajták, egyes és többes szám, jelen és múlt idő, igekötők, toldalékok megtalálása). Szógyűjtés adott hanggal, szótaggal, szóvégi hanggal. Azonos alakú, többjelentésű szavak. Szinonim fogalmak, ellentétpárok. Szavak gyűjtése szófajok szerint.	Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok. Felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése.	Tudjon folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni. Beszéd színesítése rokon értelmű szavakkal.
Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével. Társalgás változatos témákról. Egészségügyi ismeretek Háztartási ismeretek. Szabadidő. Hobby. Családi események, ünnepek. Munkavédelmi ismeretek.	A szövegértés folyamatos ellenőrzése. Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése. Ételreceptek. Tisztítószer, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása. Virágápolás, útikönyv, műsorújság, menetrend. Ünneplések megtervezése. Ajándékozás (kinek mit, anyagi lehetőségeket figyelembe venni). Balesetvédelmi szabályok, előírások.	Felmerülő ismeretlen fogalmak.	Az ismeretek és az önállóság fokának bővülése. Kapcsolódjon be a társalgásba, bátran mondja el véleményét. Az előírásokat ismerje meg, és annak megfelelően végezze munkáját.

2. Témakör: Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák. Fejlesztendő kompetencia: Beilleszkedés és alkalmazkodás kisebb és nagyobb közösségekben.			Óraszám: 46
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A társadalmi együttélésre jellemző kifejezések és szólások megértése (rövid történetekkel illusztrálva a szólásokat, közmondásokat).	Milyen a viszony, ha –együtt vannak sülve-főve, -eltávolodtak egymástól, -távol kerültek egymástól. Mit jelent –lóg a nyakán, -kellemetlenül érintette az eset, -megrázó élmény stb.	Az előforduló szavak, kifejezések értelmezése.	Legyen képes saját és mások viselkedését helyesen megítélni.
Mindennapos élethelyzetek, viselkedési szokások feldolgozása Különböző társadalmi szerepek elfogadása, összehasonlítása. A korlátozottság elfogadása, saját lehetőségek felmérése, vágyak megtervezése, függés előnyei. Beszélgetés és helyzetgyakorlatok különböző témákról, különböző személyekkel. Munkahelyi viselkedési szokások és problémás szituációk megbeszélése. Párkapcsolatok.	A környezet hierarchikus felépítésének megtanulása, különböző viszonyulási módok gyakorlása, alkalmazása. (főnök, beosztott) Önmaguk elhelyezése a rendszerben, alá –főlérendeltség megértése, elfogadása. Irányított beszélgetés (segítségkérés lehetősége, biztonság, stb.). (Késve érkezés a munkahelyre, nincs kedve dolgozni menni, a rábízott feladatot nehézsége miatt nem tudja megoldani, elrontotta a munkadarabot, kigúnyolja munkatársa, beteg, szabadságra megy, nem talál valamit, megkapja a fizetését és társai inni, szerencsejátékozni hívják, otthon lakik, kell-e hazaadnia a fizetéséből, stb.). Milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje,	A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása. családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség,	Az önértékelés és helyzetfelismerés folyamatos erősödése. Vélemény megfogalmazása, megvédése és vállalása. Kapcsolataiban legyen megbízható és őszinte.

Az együttélés szabályai.	partnercserék, betegségek, védekezés, házasság, stb.	felelőtlenség,	
	A hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak közlési módja.	házi rend, napi rend, kötelességtudó, megbízható	

3. Témakör: <i>Olvasás - Írás</i>			Óraszám: 40
Fejlesztendő kompetencia: A leírtak valóságtartamának súlya és vállalása.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Olvasás gyakorlása.	Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően. Néma olvasás. Beszámolás az olvasottakról. Egymás kézírásának olvasása.		Tudjon egyszerű, tagolt szöveget olvasni, az olvasottakat röviden összefoglalni, értelmezni.
Újságolvasás.	Kereső olvasás (adatok, témák, ismeretek). Hírek az ország különböző tájairól.	megye, város, község, falu, tanya, országhatár	Ismerje a térképolvasást, a nagyvárosokat tudja betájolni.
Mondat értelmezése.	Egybeírt mondat szavakra bontása.	mondat, szóköz, írásjelek	Tudja a mondatot kijavítani és helyesen leírni.
Írás tempójának fokozása.	Szavak írása másolással, tollbamondással időre.	perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, betűformák, lényeges és lényegtelen hibák	Törekedjen a pontos és tempós munkára.
Önálló fogalmazás írása.	Különböző mondatok másolása, egymás írásának elolvasása, értékelése. Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban.	Napló, beszámoló, e-mail, sms,	Fogalmazzon meg néhány mondatot valós eseményekkel.
Képeslap önálló megírása, megcímzése. Keltezés értelmezése és helyes leírása.	Rövid üdvözlés küldése osztálytársnak (rövid e-mail küldése-fogadása segítségével). Időrendbe állítás keltezés alapján.	megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás,	Tudja a feladatot önállóan megoldani a lap vásárlásától a feladásig.
Hallott szövegből szavak gyűjtése, írása.	Ételrecept felolvasása, hozzávalók kigyűjtése a szöveg alapján.	főzés, sütés, párolás,	Tudjon csoportosítani és azokat leírni.

Az olvasás igényének kialakítása.	Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (könyvtáros segítségének igénybevétele).	Saját könyv, kölcsönzés, határidő, könyvtári kölcsönzőjegy.	Váljon rendszeres igényévé az olvasás.
-----------------------------------	---	---	--

4. Témakör: <i>Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése.</i> Fejlesztendő kompetencia: A vágyak és lehetőségek közötti különbség érzékelése.			Óraszám: 28
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Hiányos mondatok kiegészítése. Szólások, közmondások, szlogenek, reklámszövegek értelmezése.	Hosszabb, bővített mondatba megfelelő állítmány kiválasztása, beírása. A szövegek értelmezése, átfogalmazása, történetbe foglalása.	rokon értelmű szavak, múlt-, jelen- és jövő idő,	A megfelelő szavakat önállóan találja meg és írja be. Analóg feladatok megoldása.
A gyermekek élete a különböző korokban (pl.: Kincskereső kisködmön, Pál utcai fiúk, ill. napjainkban játszódo novellák, ill. filmrészletek. Klasszikus költőink verseinek hallgatása, olvasása. (rövidebb részletek megtanulása). Himnusz. Szózat. Nemzeti dal.	Szemelvények, történetek olvasása, meghallgatása, megnézése felvételről. Versek hallgatása. A füstbe ment terv című vers közös elolvasása. A teljes művek végighallgatása, az 1. szakasz pontos megtanulása, éneklése.	ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívű, segítőkész vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata A versek szavainak értelmezése, megbeszélése.	Legyen képes a cselekedetek erkölcsi megítélésére. Érzelmileg hangolódjon rá a versekre. Értse meg a Himnusz és a Szózat jelentőségét, tudja pontosan elmondani és énekelni.
Tv-nézés. A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek elkülönítése. Érzelmek megértése nem verbális jelzésekből, az érzelmek	Teletextről műsor kiválasztása, megkeresése. Hihető-hihetetlen elkülönítése, a filmekben látottakat nem lehet a valóságban megtenni, példák gyűjtése, csoportosítása (az utánzás veszélyeinek tudatosítása). Arckifejezések, gesztusok értelmezése,	a teletext címszavai	Igazodjon el a teletext információi között. Legyen képes a saját véleményét udvariasan megfogalmazni. (Az

megfogalmazása és őszinte vállalása	következtetések, reakciók (képek, mozgóképek értelmezése, saját viselkedés elemzése pl. videofelvétel, fotó alapján), helyes, helytelen differenciálása.		őszinteség és az udvariasság szükségessége egyedi helyzetekben).
-------------------------------------	--	--	--

Számolás-mérés 9 -10. évfolyam

Cél

- Segíteni a fogalmi gondolkodás fejlődését.
- Megszerezni a műveletek gyakorlása révén azokat az ismereteket és képességeket, melyekre a gyakorlati életben szükség van.
- Felkészíteni a számolási, mérési ismeretek oktatásával a készségfejlesztő speciális szakiskolai képzésre.

Feladat

- A szakma tanításánál szükséges számolási - mérési területek súlypontos fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

- Képességeinek megfelelő mértékben alakuljon ki időbeli tájékozódása.
- Képességének megfelelő mértékben tudja használni mérési ismereteit, különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.
- Képességeinek megfelelő mértékben végezzen elemi műveleteket fejben és számológépen.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam	9.	10.
Heti óraszám	3	3
Éves óraszám	108	108

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / évfolyam	9.	10.
1. Térbeli és időbeli tájékozódás	30	30
2. Műveletek	38	38
3. Mértékegységek, mérés, pénz	40	40

9. évfolyam

Cél:

Alkalmassá tenni a tanulókat a készségfejlesztő speciális szakiskolában történő eredményes tanulásra.

Feladatok:

A készségfejlesztő speciális szakiskolában szükséges számolási, mérési tudás minél jobb kialakítása.

A térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése.

Elemi pénzhasználat elsajátíttatása.

Elvárt teljesítmény:

Képességeinek megfelelő mértékben végezzen műveleteket, fejlődjön becslési, önellenőrzési képessége.

Hosszúság és tömegmérést minél gyakorlottabban végezzen.

Ismerje az otthon és az iskola közötti útvonalat, intézményen belül önállóan közlekedjen.

Ismerje meg a digitális kijelzésű órát, képességeinek megfelelő mértékben használjon műsorújságot.

1. Témakör: Térbeli és időbeli tájékozódás Fejlesztendő kompetencia: A rendelkezésre álló idő beosztása.			Óraszám: 30
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Tájékozódás az iskola területén Tájékozódás az iskola környékén Alapvető földrajzi Ismeretek Idő. Az óra Napirend, heti beosztás Év, évszakok, hónapok Történelmi időszakok	Az iskola minden helyiségének, dolgozójának, azok munkájuknak, munkahelyeiknek megismerése, lehetőség szerint felkeresése, az ott kapott megbízatások önálló teljesítése. Az iskola címének elmondása, leírása. Környező utcák bejárása, utcanévek. A környék tömegközlekedési eszközei. Az otthon-iskola útvonal ismerete, elmondása, megmutatása a térképen. A földgömb. Magyarország és Budapest térképének tanulmányozása, piktogramok, színjelzések értelmezése. Híradások, események helyszínének megkeresése. Albumok nézegetése a Föld különböző tájairól. Lapozgatás, oldalszámok sorrendje meghatározott oldalak fellapozása. Időegységek, időtartamok becslése, mérése, időpontok fontossága (nyitva tartások, menetrend, TV-műsor stb.) Digitális és hagyományos óra jelzéseinek egyeztetése Napi tevékenységek időtartamai. Napirend készítése a tevékenységekre fordított időtartamokkal (összesen 24 óra) Egy éves időtartam érzékelése (tavaly ilyenkorától mostanáig). Naptári év, tanév meghatározása évszakok periodikus váltakozása. Születési év és jelen év különbségéből az életkor kiszámítása. Beszélgetés régi korokról. Régi épületek, bútorok, ruhák,	helyiségek, munkakörök település, megye, kerület, utca, házszám, középületek, lakóépületek, közterületek égtájak, földrészek, országok természeti képződmények Időpontok meghatározása többféle módon. (fél 8, 7.30, 19.30) másodperc, stopperóra, munkaidő, szabadidő szabadidős tevékenységek 1 évvel ezelőtt, 1 év óta 1 év múlva stb. kifejezések értelmezése. rég, ócska, antik, műemlék, időszak,	Mozogjon otthonosan és felelősségteljesen az iskola területén. Ismerje az otthon - iskola útvonalát, igazodjon el a környező utcákban. Legyen alapvető térképismerete (pl.: égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) Határozzon meg pontosan időpontot kétféle óra alapján. Tudja az időt jól kihasználni, és hasznosan eltölteni. Tájékozódjon tágabb időhatárokon belül. Érdeklődjön a történelmi események, személyek iránt.

	szerszámok megfigyelése. Közeli múzeumok, antikváriumok látogatása. Történelmi évszámok, értelmezésük.		
--	--	--	--

2. Témakör: Műveletek Fejlesztendő kompetencia: Számológép használat.			Óraszám: 38
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Műveletek 100-as körben	A tanult műveletek végzése. Saját színvonalukon önálló számolás, közös ellenőrzés, önálló javítás. Helyérték gyakorlása, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása.	egyesek, tízesek, százaskok helye, maradék hozzáadása	Becsülje meg, számítsa ki és ellenőrizze a műveletek eredményét.
Számkör bővítés	Nagy számok kiolvasása, nagyságrendjük érzékelése. Árak nézegetése árjegyzékekben a „túró rúditól az Audiig”. Számok olvasása, nagyságrendek összehasonlítása. Alaki- és helyi érték differenciálása. Telefonszám lejegyzése, elolvasása.	számok nevei tízezertől olcsó, drága, akció, leértékelés	Egyéni képességek szerint olvassa el a számokat és különböztesse meg reálisan a nagyságrendjüket.
Számológép használata	Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben. Szorzás a számológéppel, ellenőrzése összeadásokkal, osztással.	sorrend, ellenőrzés becslés, kitörlés, javítás	Üsse be pontosan a feladatokat, az eredményt ellenőrizze becsléssel.
Szöveges példák	Az ellentétes műveletek fogalma. Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése.	kérdés tisztázása, megválaszolása szóban	Tudja a feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani.

3. Témakör: Mértékegységek, mérések, a pénz Fejlesztendő kompetencia: A pontosság.			Óraszám: 40
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Mérési gyakorlatok	Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása. Mérőeszközök helyes használata. Mennyiségek növelése, csökkentése, értékek önálló megállapítása. Leírása.	személy- és konyhai mérleg, mérőszalag, vonalzó	Válassza ki a megfelelő mérőeszközt és mérjen pontosan.
A pénz	Papírpénzek, érmék megnevezése, értékük összehasonlítása. Összegek kiszámolása, váltások. Különböző jövedelemforrások számbavétele. Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezi”, villany-, gáz-, telefon-, ebéd-befizetés, BKV- bérlet nagyságrendje, összehasonlítása. Üzletekben, katalógusokban árak megfigyelése. Vásárlások. Hirdetésekből, plakátokon összegek keresése. Különböző szolgáltatások árai.	bank, bankkártya, csekk, készpénz jövedelem, adósság, hitel kölcsön, részletfizetés takarékoság	Érezze a pénz fontosságát (becsülje meg) és vigyázzon rá. Tudja differenciálni a szükséges és a luxuscikkeket.

10. évfolyam

Cél:

Alkalmassá tenni a tanulókat a készségfejlesztő speciális szakiskolában történő eredményes tanulásra.

Feladatok:

A készségfejlesztő speciális szakiskolában szükséges számolási, mérési tudás minél jobb kialakítása.

A térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése.

Elemi pénzhasználat elsajátítása.

Elvárt teljesítmény:

Képességeinek megfelelő mértékben végezzen műveleteket, fejlődjön becslési, önellenőrzési képessége.

Egyre gyakorlottabban végezze a hosszúság és a tömeg mérést

Ismerje az otthon és az iskola útvonalát, intézményen belül önállóan közlekedjen.

Ismerje meg a digitális kijelzésű órát, képességének megfelelő mértékben használjon műsorújságot.

1. Témakör: Térbeli és időbeli tájékozódás. Fejlesztendő kompetencia: Eligazodás az időpontok között (dátumok).			Óraszám: 30
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Tájékozódás az otthon és az iskola környékén.	Lakóhely, iskola megmutatása a térképen. (Budapest térképén). Járművek, útvonalaik tanulmányozása térképen, (BKV térképén), egyes útvonalak bejárása, felidézése a térképen. Saját lakcím leírása, bejelölése a térképen, egymás „meglátogatása” (útvonal meghatározása). Égtájak nevei, értelmezésük (Budapesttől északra stb.) Távolságok becslése, lemérése, átszámítása. Autóutak, vasútvonalak „bejárása”. Piktogramok	tömegközlekedés, BKV, átszállás, közlekedési csomópont	Tudjon eligazodni az iskola és otthona környékén.
Magyarország térképe	„meglátogatása” (útvonal meghatározása). Égtájak nevei, értelmezésük (Budapesttől északra stb.) Távolságok becslése, lemérése, átszámítása. Autóutak, vasútvonalak „bejárása”. Piktogramok	távolsági és tömegközlekedési eszközök	Tudjon eligazodni Magyarország térképén.
Alapvető földrajzi ismeretek	értelmezése.	Északi sark, Déli sark, Egyenlítő, földrészek, országok nevei	Értelmezze helyesen a mindennapi életben használt földrajzi kifejezéseket.
Időegységek	Látogatás a Planetáriumban, csillagok, bolygók a Nap, a Föld fogalma, a földgömb tanulmányozása, tengerek, óceánok, földrészek helyének meghatározása. Albumok, képes újságok lapozgatása, helyszínek megkeresése Időegységek a másodperctől az évszázadig.	időegységek nevei időtartam	Használja helyesen a tanultakat a spontán beszédben. Számítsa ki a szünidő hosszát (utolsó és első tanítási nap alapján)
Időegységek a naptól az évig	Eseményekhez megfelelő időegység megválasztása, időegységek adekvát használata. Jelenlegi időpont helyes megállapítása. Időtartamok kiszámítása a kezdési és befejezési időpontból. Téli és nyári időszámítás.	tanév, naptári év, évad, szezon, tanítási szünet, szünidő	Értse meg az időbeliség, az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket.
Ismerkedés régmúlt korokkal	Az év felosztása egy oldalas naptárban nap, hét, hónap, évszak év váltása minden variációban tevékenységek időtartamának meghatározása (mennyi ideig tart az iskolaév, a tavaszi szünet,	honfoglalás, király, szabadságharc, háborúk	Érdeklődjön a történelmi események, személyek iránt.

	az ebéd, egy mondat leírása, egy fogmosás, stb.). Lakóhely történetével kapcsolatos történetek, helyszínek, múzeumok látogatása, feliratok, magyarázatok olvasása, értelmezése, hasonló témájú albumok, könyvek lapozgatása, megbeszélése.		
--	--	--	--

2. Témakör: Műveletek Fejlesztendő kompetencia: Összeadás alkalmazása a mindennapi életben.			Óraszám: 38
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Műveletek 100-as körben	A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal. Összetett, több műveletet tartalmazó feladatok végzése. Tagok felcserélése összeadásnál. Összeadás és kivonás – ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése.	plusz és mínusz jelentése a számolásnál és a mindennapi életben.	Ismerje fel az ellentétes műveletek összefüggéseit.
Számkör bővítése	Nagy számok kiolvasása, ezres, 10-és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása. Helyértékek megállapítása. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3, és négyjegyű számok elolvasása, írása diktálás után.	tízezer, százezer, millió szám, számjegy sorszám fogalmak különbsége.	Ismerje fel a számok nagyságrendjét, alaki, -és helyi értékek különbségét értse meg.
Számológép használata	Számok, műveleti jelek hibátlan beütése, az eredmény ellenőrzése fordított művelettel.	számológép-számítógép különbsége	Alkalmazza megbízhatóan a számológépet.
Szöveges feladatok	Több művelettel végezhető szöveges feladatok megértése, tervezés, műveletek elvégzése, válasz megfogalmazása szóban.	tervezés, végrehajtás, válasz megfogalmazása.	Tervezze meg a feladat megoldását, és számolja ki helyesen a feladatot. Próbálja helyesen

			megfogalmazni a szöveges feladatban feltett kérdésre a választ.
--	--	--	---

3. Témakör: <i>Mértékegységek, mérések, a pénz</i> Fejlesztendő kompetencia: Felelős pénzhasználat.			Óraszám: 40
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Mérési gyakorlatok	Mérőeszközök használatának megfigyelése különböző üzletekben. Egymás testmagasságának mérése, összehasonlítása. Egymás testsúlyának becslése, mérése. Adatok feljegyzése. Mérések megismétlése fél év után, változás kiszámolása. Súly- és térfogat-mérések a tankonyhán. A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (pl. csipetnyi só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony, stb.) Hosszúságmérés a szövessel kapcsolatos nagyságrendben. Mért adatok összehasonlítása, szemmérték ellenőrzése méréssel, optikai „csalódások” ellenőrzése (egyenlő, pedig eltérőnek látszik stb.)	több, kevesebb, pontosan annyi nőtt, hízott, fogyott	Válassza ki és alkalmazza helyesen a mérőeszközt.
A pénz	Papírpénzek, pénzermék felismerése, értékük. „Mit vehetnél ennyi pénzből?” becslés, javítás. Hasonló áruk keresése több katalógusban. „Melyik olcsóbb?” Árak és mennyiségek összefüggése. Akción árak, az eredeti és a leszállított ár különbségének kiszámítása. Termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?” Pénz beosztása. Szükséges és szükségtelen áruk. Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése.	papírpénzek felismerése, címletükről és színükről megtakarítás, bank, posta, csekk, bankkártya, ellenőrző szelvény	Tudja a pénz gondos kezelését, megőrzését, felelősségteljesen gondolkodjon a pénzzel kapcsolatban.

Társadalmi ismeretek és gyakorlatok

9-10. évfolyam

Cél

- Rendelkezni a sikeres társadalmi beilleszkedéshez megfelelő ismeretekkel és gyakorlati tapasztalatokkal a szakiskolai oktatás megkezdéséhez.
- Megfelelni a társadalom elvárásainak, normáinak, és annak, hogy szükségesnek érezze ezek betartását.
- Olyan ismereteket közvetíteni, hogy ne érezze idegennek az őt körülvevő világot, kapcsolatokat tudjon létesíteni, tudjon segítségért folyamodni, konfliktust kezelni.
- Tudjon védekezni a lehetséges veszélyekkel szemben és próbálja elkerülni azokat.

Feladat

- A társadalmi integrációt biztosító ismeretek és gyakorlati tapasztalatok elsajátítása a tantárgy témaköreiben meglévő tartalmaknak megfelelően.

Elvárt teljesítmény

- Személyes adatait ismerje, és használja megfelelően.
- Rendelkezzen általános földrajzi, honismereti, kulturális ismeretekkel.
- Közlekedésben, napi élelmiszervásárlásban szerezzon jártasságot.
- Ismerje a közintézményeket, azok szolgáltatásait, tudjon kihez és hova forduljon segítségért, ismerjen segítségnyújtó szervezeteket.
- Legyen ismerete a biztonságos szexuális életéről.
- A hétköznapi és ünnepek természetét, lelkiségét értse meg, vegye ki részét a feladatokból és az ünneplésből.
- Legyen igénye az egészséges életmódra, a szabadidő eltöltéséhez rendelkezzen megfelelő ismeretekkel és gyakorlattal, ne unatkozzon.
- Igényeinek megfelelő közösségekhez tartozzon, és aktívan vegyen részt a programokban (ÉNO, munkahely, klub, gyülekezet).
- Baráti, munkatársi, párkapcsolataiban viselkedjen megfelelően, legyen közösségi ember.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	3	3
Éves óraszám	108	108

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Személyi adatok, önismeret, társas kapcsolatok	30	20
2. Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés	38	20
3. Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek	20	38
4. Felkészülés a felnőtt létre – Állampolgári ismeretek	20	30

9. évfolyam

Cél:

Bővíteni azokat az ismereteket és biztosítani azokat a gyakorlatokat, melyek a társadalomba történő beilleszkedést segítik.

Tanult képességeinek függvényében felkészülni a felnőtt életre.

Reális elképzeléseket, vágyakat kialakítani a jövőt illetően, és ezekhez biztosítani a megfelelő tudást, gyakorlati kompetenciát.

Feladat:

A megadott témakörökben egyéni haladás biztosítása.

Minél több látogatás szervezése szolgáltató- és közintézményekbe.

Segítő szervezetek meglátogatása.

Helyzetgyakorlatokban, szituációs játékokban, a viselkedéskultúra és önismeret megtanítása, kialakítása.

Elvárt teljesítmény:

Ismerje és tanulja meg a fontosabb személyi adatokat.

Kulturált közlekedés és viselkedés.

Vásárláskor legalább hasznos közreműködés.

Reális elképzelés jövőbeni életéről, lehetőségeiről.

Tudjon segítséget kérni.

Találjon elfoglaltságot magának, és ne unatkozzon.

Ismerje és készüljön az ünnepekre.

Vegye ki részét a környezetében előforduló munkában.

1. Témakör: Személyi adatok - Önismeret – Társas kapcsolatok			Óraszám: 30
Fejlesztendő kompetencia: Személyes dokumentumok fontosságának felismerése és körültekintő használata.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Személyes adatok, az azonosítás módja, igazolása (pl. újjlenyomat). A személyi adatok körének folyamatos, bővítése, gyakorlása. Rokonsági fokok megismerése. Mi jellemző rám? Önismeret, jellemzés, jó- és rossz tulajdonságok. Családi kapcsolatok. Viták. Iskolai kapcsolatok, osztálytársak, barátok. Szeretet, szerelem érzése. Helyes viselkedés: – Érzelmi kapcsolatok férfi és nő között. Párkapcsolatok. Közlekedés és vásárlás közbeni kommunikáció, és viselkedés. Udvariassági formák ismerete és használata. A napi fogyasztásban fellelhető áru, szaküzlethez történő hozzárendelése. Bevásárlóközpont megismerése.	Születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány nézegetése. Szituációs játékok az adatok gyakorlására. Másolás, írás, adatlapokkal való ismerkedés, memorizálás. Irányított, beszélgetés, rajzolás. Beszélgetés, csoportosítás. Szituációs játék. Képek, könyvek, videofilmek megtekintése. Felvétel készítése helyzetgyakorlatokról, a felvételek megtekintése és megbeszélése. Szituációs játékok. Tanulmányi séta. Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése. Segítséggel vásárlás gyakorlása.	<i>Születési anyakönyvi kivonat, Személyi igazolvány, személyes adatok, családi és utónév, állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya</i> <i>Jellemzés.</i> Tulajdonság, Viselkedés, <i>Bírálat.</i> Dicséret. Szeretet, szerelem. bolt, szaküzlet, bevásárlóközpont, áruház, forgalomban lévő pénzek, <i>élelmiszer árak, ruházati cikkek ára, műszaki cikkek ára, kocsik, lakás ára és a fizetés viszonya</i>	Tanulja meg, és írja le vagy másolja le nevét, legfontosabb személyi adatait. Ismerje a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek). Tudja az iskola nevét, címét. Ismerje fel a jó és a rossz tulajdonságokat. Ismerje a helyes viselkedés formáit, fordulatait. Tudja kezelni az érzelmeit. Ismerje és használja az udvariassági formákat. Segítséggel merjen vásárolni.

2. Témakör: <i>Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés</i>			Óraszám: 38
Fejlesztendő kompetencia: Figyelmes, körültekintő közlekedés.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A főváros és lakóhelye nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek, élővilágának megismerése, térképismeret kialakítása, fejlesztése. Magyarországról tanult földrajzi ismeretek összefoglalása, rendszerezése (felszíni formák, ipari- és mezőgazdasági termelés, nevezetességek, megyék, városok, környező országok, Európai Unió, stb.) A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítségével. Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése. A közlekedés szereplőinek felelőssége. A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása. A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és képzettség nélkül nem vezethet járművet)! Kerékpározás közben is a közlekedési szabályokat kell követni.	Idegenforgalmi kiadványok, fotóalbumok, nézegetése, atlasz, feladatlap, tankönyvhasználat. Munka homokasztalon vagy színes gyurmával. Tanulmányi kirándulás (a tágabb lakókörnyezet megismerése). Térkép használata, terepasztal használata, filmek megtekintése és megvitatása. Prospektusok, szórólapok, plakátok gyűjtése, tablók készítése. Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése, utazás különféle járműveken. Tanulmányi séta. Szituációs gyakorlatok. A szabályok biztos ismerete és gyakorlása. Térképen a szokásos közlekedési útvonalak áttekintése. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból? Alternatív közlekedési lehetőségek.	ország, haza, főváros, nagyváros, lakóhely, <i>domborzati, gazdasági, utca térkép</i>, nevezetesség, turista, <i>idegenforgalom, külföld, belföld, nemzeti büszkeség</i> Európai Unió (zászló, Himnusz), uniós jogok (munkavállalás, utazás, stb.) Közlekedési szabály. Segítség kérése. érvényes jegy, érvényes bérlet, megálló, állomások, pályaudvarok, információ, piktogramok	Értse a domborzati térkép szín és jelrendszerét. Honismeretében fejlődjön, legyen minél több konkrét ismerete. Találja meg a térképen lakóhelyét. Ismerjen budapesti nevezetességeket. Gondolatait tudja néhány mondatban elmondani. Tartsa be a viselkedési normát. Értse a piktogramokat, ismerje meg a megállót, állomást jelző táblát. Ismerje a közlekedés legfontosabb szabályait. Ismerje a közlekedési csomópontok jellemzőit. Ismerje az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár.

3. Témakör: <i>Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek</i>			Óraszám: 20
Fejlesztendő kompetencia: Az ünnepek ismétlődése.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A tanult történelmi ismeretek felszínen tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig). Tájékozódás az időszalagon.	Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján stb. Könyvek, feladatlapok használata. Irányított beszélgetés.	<i>történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás emlékezet, hagyomány</i>	Legyen tájékozott a régmúlt, és a jelen eseményeiben.
Napjainkban lezajló társadalmi események figyelemmel kísérése (választások: képviselők –országgyűlési-, önkormányzati-, európai parlamenti stb.).	Plakátok, szórólapok, képes riportok, stb. Az érintett személyek felismerése, megnevezése. Néhány országosan ismert vezető nevének, funkciójának ismerete.	politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak (parlamentáris demokrácia, nemzeti jelképeink, stb.).	Tájékozódjon a körülötte zajló politikai eseményekről.
Ünnepek csoportosítása. Szokások, normák. (Pl.: öltözködés, terítés), történelmi-, naptárismeret.	Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, stb.).	egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek,	Külsőségében és tartalmában ismerje ünnepeinket, legyen lelkes, készüljön ezekre.

4. Témakör: <i>Felkészülés a felnőtt létre – Állampolgári ismeretek</i>			Óraszám: 20
Fejlesztendő kompetencia: „Felnöttség” felelősségének megélése. Jogok, feladatok, kötelességek.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Az iskoláskor utáni tervek. Munka, munkahely. Viselkedés, elvárások a munkahelyeken. Az önálló közlekedés gyakorlása. A balesetek elkerülése.	Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. Videofilm megtekintése, megbeszélése,	<i>Munkafegyelem, baleset, figyelem</i> <i>létfeltétel, táplálkozás, lakás,</i>	Értse meg mi a munkafegyelem. Ismerje az általános balesetvédelmi

Kulturált megjelenés, ápolts külső. A pénz szükségessége, beosztása. Viselkedés idegenekkel: udvariasság, türelem, alkalmazkodás, önzetlenség. Társadalomra káros tevékenységek – hazugság, lopás, szembesülés a következményekkel. Törvény, szabályok betartásának fontossága. Állampolgárok vagyunk. Állampolgári jogok és kötelességek megismerése, rendszerezése. Egyszerűbb összefüggések felismertetése. Mire jogosít a személyi igazolvány (útlevél)? Tagjai vagyunk a társadalomnak.	helyes, nem helyes felismerése. A pénz értékének tudatosítása. Szituációs gyakorlatok. A kíváncsi tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése. Írott és íratlan szabályok, iskolai szabályok, játékszabályok betartása, megszegése, következmények. (Példák saját élményekből, filmekből stb.) Kapcsolódó újságcikkek elolvasása, értelmezése, választójog, titkosság értelmezése, gyakorlati megvalósítás, szerepjáték. Személyi igazolvány, útlevél nézegetése, összehasonlítása.	ruházkodás, a pénz értéke, Törvény, szabály, Igazságszolgáltatás, büntetés. Saját érdek, választó, képviselő, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezű aláírás,	szabályokat. Tudjon fontossági sorrendet felállítani. Tudjon különbséget tenni jó és rossz között. Tudja, hogy a szabályokat be kell tartani. Ismerje állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét. Ismerje és tartsa be az igazolvány használatának szabályait.
--	--	--	--

10. évfolyam

Cél:

Bővíteni azokat az ismereteket és biztosítani azokat a gyakorlatokat, melyek a társadalomba történő beilleszkedést segítik.

A tanulót képességeinek függvényében felkészíteni a felnőtt életre.

Kialakítani reális elképzeléseket, vágyakat, jövőjét illetően és ezekhez biztosítani a megfelelő tudást, gyakorlati kompetenciát

Feladat:

A megadott témakörökben képességeinek megfelelő egyéni haladás biztosítása.

Minél több látogatás szervezése szolgáltató és közintézményekben.

Célszervezetek és egyéb védő munkahelyek, ÉNO-k felkeresése.

Helyzetgyakorlatokban, szituációs játékokban a viselkedéskultúra és önismeret elsajátítása.

Elvárt teljesítmény:

Ismerje fel és tanulja meg a fontosabb személyi adatait.

Kulturált közlekedés és viselkedés.

Vásárláskor aktív közreműködés.

Reális elképzelés a jövőbeni életéről, lehetőségeiről.

Tudjon segítséget kérni.

Találjon elfoglaltságot magának, és ne unatkozzon.

Ismerje és készüljön az ünnepekre.

Vegye ki részét a környezetében előforduló munkában.

1. Témakör: Személyi adatok, önismeret, társas kapcsolatok.			Óraszám: 20
Fejlesztendő kompetencia: Öszinteség a kapcsolatokban.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Családi viszonyok, rokonsági kapcsolatok.	Családfa készítése.	Rokon – ismerős, családfa,	Tudja, hogy a személyes adatok
Nyomtatványok, adatlapok kitöltése személyi adatokkal, aláírással.	Űrlapok kitöltése, aláírás megfelelő nagyságú betűkkel (pl. útlevel igényléséhez stb.)	állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám,	

Mi jellemző rám? Külső megjelenés, ujjlenyomat, hangszín, pl. a vérből megállapítható azonosság DNS.	A tulajdonságok csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. megváltoztatható tulajdonság: hajszín, állandó, csak egy emberre jellemző tulajdonság: ujjlenyomat, stb.).	TAJ kártya, adószám, Ujjlenyomattétel, rendőrség, Vérvizsgálat, titkolás – beismerés,	kiadása, és az aláírás felelősséggel jár.
Önismeret, jellemzés, jó- és rossz tulajdonságok. Az „ÉN” kapcsolódása: szoros és felszínes kapcsolatok közötti különbségek észrevétele, a kapcsolatok kétoldalúak, a partner szándékától is függenek.	Önbírálat, mások bírálata, a kritika elfogadása, vélemény megvédése szituációs gyakorlatok a témával kapcsolatban (pl. rendezetlen külsővel jelentél meg az iskolai ünnepélyen, a kulturált étkezés szabályait nem vetted figyelembe az osztálykiránduláson, stb.)	Illik – nem illik, Bocsánatkérés, megbocsátás	Tudja magát és társait jellemezni.
A családi kapcsolatok egész életre szólnak. Viták, érdekek, ellentétek megoldása békés úton, ha kell segítséget is lehet kérni. Iskolai, munkahelyi, lakóhelyi kapcsolatok. Beilleszkedés, alkalmazkodás, egymás tisztelete és segítése.	Szülők, nagyszülők tisztelete miben nyilvánulhat meg? Helyzetgyakorlatok. Alkalmazható kommunikációs formák.	Tiszteletlenség, Vita, veszekedés, gyűlölet, tettelegesség,	Tudja felsorolni és megnevezni kapcsolatait, vonzalmait és nevezze meg azok típusát.
Szeretet, szerelem érzése. Helyes viselkedés – Érzelmi kapcsolatok férfi és nő között. Párkapcsolatok. Házasság. Családi felelősség, kötöttség.	Filmrészletek irodalmi szemelvények a témával kapcsolatban. Te mit tennél? Azonosulás a szereplővel, ítéletalkotás, helyes, helytelen felismerése. Helyzetgyakorlatok.	Elfogadás, elutasítás. Udvarlás, szakítás, visszautasítás, viszonzatlan érzelmek, Törvényes, tartós, futó kapcsolat, következmények vállalása	Tudja megfogalmazni a kapcsolatokra vonatkozó igényét. Viselkedjen felelősséggel.

2. Témakör: <i>Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés</i>			Óraszám: 20
Fejlesztendő kompetencia: Körültekintő közlekedés.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Lakóhelye nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek, élővilágának megismerése. Térképismeret kialakítása, fejlesztése.	Különböző léptékű térképeken tájékozódás, adott helyszín megkeresése, meghatározása. Képek válogatása, csoportosítása (pl. épületek funkciója, kora, stb. szerint).	Kicsinyítés, helymeghatározás, tájékozódás,	Egyszerűbb térképen tájékozódjon kis segítséggel.
A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítséggel. (menetrend, tájékoztató)	Közlekedés fokozott önállósággal, az utazások megtervezése, a szükséges eszközök, előkészítése, ellenőrzése indulás előtt (pl. igazolvány, pénz, bérlet, lakáskulcs, útravaló, stb.).	Körültekintés, megfontoltság, menetrend, menetidő, késés, útravaló, poggyász, helyjegy,	Személyes tárgyait, (poggyászt) tartsa számon, és vigye magával az utazáshoz szükséges iratait.
Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése. A közlekedés szereplőinek felelőssége.	Közlekedési táblák, jelzések ismerete. Helyzetgyakorlatok, filmek megtekintése, a szituációk megbeszélése.	Jelzőtábla, KRESZ, kötelező betartani, büntetés, Felelőtlen – felelős,	Ismerje fel, és vegye figyelembe a közlekedéséhez szükséges jelzéseket.
A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása.	Tanulmányi séta. Önálló közlekedés adott helyre, adott helyről.	Közlekedési táblák, tájékoztató táblák felismerése, megnevezése.	
A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és képzettség nélkül nem vezethet járművet)!	Balesetek megelőzése, szabályok betartása, ill. felelőtlen közlekedés következményeivel kapcsolatos film megtekintése és megbeszélése.	Szabályos – szabálytalan, szabálysértés, büntetés,	Tudás, és engedély nélkül ne vezessen járművet.
Kerékpározás közben is a közlekedési szabályokat kell követni.	Kerékpáros közlekedés a „KRESZ” parkban, ill. gyér forgalmú utcán.	A kerékpárral, kerékpározással kapcsolatos megnevezések, fogalmak.	Tanulja meg, és alkalmazza a kerékpáros közlekedés szabályait.

3.Témakör: <i>Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek</i>			Óraszám: 38
Fejlesztendő kompetencia: Régi korok embereinek tisztelete és emléküik ápolása.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A tanult történelmi ismeretek felszínen tartása (történelmi korok régmúltól napjainkig). Tájékozódás az időszalagon. A történelmi korokhoz kapcsolható helyszínek, épületek megismerése, az eseményhez kapcsolható személyek, népcsoportok megnevezése. (pl. Piramisok – fáraók - egyiptomi kultúra, Róma – pápaság – kereszténység – templomok, szobrok, képek, ünnepek, Hősök tere – szobrok, a magyarság híres vezérei, királyai, a kapcsolódó események stb. Parlament – az országgyűlés tagjainak munkája, választása, az ország működése, törvényhozás, stb.) Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeumban a közlekedési eszközök fejlődése, változása (esetleg utazás „nosztalgia járművön”). Közeli múzeum, skanzen meglátogatása (felkészülés a látnivalókról, melyik korban készült pl. épület, milyen munkát végeztek az ott élő emberek, milyen volt a ruházatuk stb.) Ünnepek csoportosítása. Szokások normák. (Pl.: öltözködés, terítés), történelmi-, naptárismeret.	Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján stb. Könyvek, feladatlapok használata. Irányított beszélgetés. Történelmi eseményekről, személyekről filmrészletek, filmek, leírások megismerése, a kapcsolódó ismeretek rendszerezése, összefoglalása. Az ipar, közlekedés régi eszközeiről képek, rajzok gyűjtése, tábló készítése. Albumok, szórólapok, képek, internetről gyűjtött anyag. Tanulmányi kirándulás. Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, az elkészült műsor, szereplés rögzítése, a felvétel megtekintése és	<i>történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás emlékezet, hagyomány</i> politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak: (alkotmány, parlamentáris demokrácia, stb.) Feltaláló, kísérlet, elavult, A felmerülő fogalmak és tárgyak megnevezése. egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek,	A tanult történelmi események és személyek ismerete. Segítséggel vegye észre a környezetében lévő tárgyak, eszközök körében is a változást. Ismerje az ünnepek tartalmát és jelentőségét. Külsőségeiben és tartalmában is tudja ünnepelni.

	véleményezése, hibák és a jól sikerült részek bírálata, stb.).		
--	--	--	--

4. Témakör: <i>Felkészülés a felnőtt létre – Állampolgári ismeretek</i>			Óraszám: 30
Fejlesztendő kompetencia: Célorientáltság.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Önismeret. A pályaválasztáshoz szükséges képességek feltérképezése. Saját teljesítőképesség felmérése, becslése. A lehetőségek megismerése. Hol tanulhatja meg a szükséges ismereteket, képességeket? Tudatosság a későbbi szakmaválasztás érdekében pl. szükséges kompetenciák kiemelt fejlesztése. A fizikai és egészségi állapot tudatos fejlesztése, karbantartása. Munkaalkalmasság. Napirend a feladatok rendszerezésével. Terveim (rövidtávú és hosszabb távú, vágyak és lehetőségek). Önérvényesítés. Jogok és kötelességek ismerete.	Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele. Képességlista készítése a számba jövő munkakörökről (pl. a takarító: pontos, kitartó, megbízható, rendszerető, stb.) Különböző munkahelyek megismerésére tanulmányi séták (pl. boltok, raktárak, konyhák, műhelyek stb. megtekintése) Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása, stb.) Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei. (életmód, életvezetés stb.) Saját napirend összeállítása. A tervezett élet előnyeinek tudatosítása. (A mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végiggondolása tervezése. Reális és irreális tervekkel szembesülés, a vágyak és a lehetőségek tudatosítása.) A jogok és kötelességek áttekintése, felsorolása, és a következmények tudatosítása.	Tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó.	Reális önismeret és helyzetértelmezés. Erőfeszítés a kívánt cél elérése érdekében. Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre.

Környezet és egészségvédelem

9-10. évfolyam

Cél

- Bővíteni és elmélyíteni a természeti környezetről és egészségügyi ismeretekről meglévő korábbi ismereteket.
- Jártasságokat, készségeket, képességeket kialakítani, melyek hozzásegítenek az egészséges életmód éléséhez.
- A környezetvédelmet oly módon elsajátítani, hogy a környezet megóvása váljon szokássá.
- Szélesebb körű ismeretet nyújtani, hogy ezek segítsenek az ismeretlentől való félelem, valamint a kompetencia hiányból eredő szorongástól való megszabadulásban.

Feladat

- A világról, természetről meglévő ismeretek bővítése.
- A környezet és az egészséges életmód iránti felelősség kialakítása.

Elvárt teljesítmény

- Egyéni képességekhez mérten ismerje meg testét, vegye észre szervezete betegségeire utaló jelzéseit, tudja, hogy mi a teendője betegség esetén, vagy kitől kérjenek segítséget, ismerje a betegség lefolyása alatti, a gyors gyógyulást elősegítő tennivalókat.
- Ismerje az egészségügy intézményrendszerét.
- Egyéni igényeiknek megfelelő mértékben, ismerje meg a nemiséghez tartozó természetes folyamatokat, szerezzon elméleti ismereteket a szexuális életről.
- Legyenek ismeretei a természet erőiről, az ember és környezete viszonyáról, a környezetvédelemről.
- Legyen konkrét tudása arról, hogy mit tehet környezetének, és annak tisztaságának megóvása érdekében.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	3	3
Éves óraszám	108	108

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyamok	9.	10.
1. Az emberi test	35	20
2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	23	38
3. Élő természet - Élőlények és környezetük	20	30
4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	30	20

9. évfolyam

Cél:

Rendezetté tenni és bővíteni a természeti környezetről és az egészségügyről meglévő ismereteket.
Alkalmassá tenni a környezetről szóló információk egyéni képességhez mérten történő megértésére.
Megérteni saját teste, szervezete jelzéseit.
Igényét kialakítani, és szokásává tenni a környezettel való törődést és az egészséges életmódot.

Feladat:

Az ismeretek bővítése a természeti környezetről, összefüggésben az ember és környezete viszonyával.
Az emberi testről, betegségmegelőzésről, életmódról, baleset, betegség esetén szükséges tennivalókról meglévő ismeretek bővítése.
Konkrét ismeretek elsajátítása a lehetséges, aktív környezetvédelemhez.
Felkészítés a fiatal felnőttek életére, az ehhez tartozó lelki és testi jelenségek, a szexuális ismeretek igényhez mérten történő biztosítása.
A természet erőinek és az ember lehetőségeinek megismerése.

Elvárt teljesítmény:

Egyéni szintjéhez mérten legyenek önálló egészségügyi ismeretei, azokat szükség esetén tudja alkalmazni, ha szükséges tudjon segítséget kérni.
Vegye észre teste betegségeire utaló jelzéseit, forduljon orvoshoz, vagy kérjenek segítséget.
Ismerje a nemek közti különbségeket, vonzalmait illő módon fejezze ki.
Legyen igénye az egészséges életmódra, a környezetével való törődésre.
Legyen fogalma az ember környezet alakító tevékenységéről, a környezetvédelemről.

1. Témakör: Az emberi test Fejlesztendő kompetencia: Reális testkép.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Testrészeink	Három fő testrész megnevezése, bemutatása. A csontváz, izom, tüdő, szív, gyomor felismerése.	fej, törzs, végtagok, tüdő, szív, gyomor, belek, végbél	Ismerje fel magán a testrészeket, segítséggel tudja a tanult belső szerveket.
Testünk vázrendszere A gerinc	Csontvázon a koponya, gerincoszlop, bordák, és végtagcsontok bemutatása. A gerinc megkeresése a csontvázon, egy csigolya megmutatása külön.	koponya, gerincoszlop, <i>arckoponya</i> , gerinc, csigolya, <i>agykoponya</i> borda,	Tudja kérdésre kiválasztani és megnevezni a kért csontot. (csigolya)
Testünk izomrendszere	A 8. csoportban tanult főbb izmok megmutatása először szemléltetőeszközzel, majd saját magán.	végtagcsontok izom	Mutassa meg magán a főbb izmokat.
Belső szerveink A szív	A szív helyének bemutatása magán, pulzusmérés, a vérnyomásmérő bemutatása.	szív, vérkeringés, <i>alacsony és magas vérnyomás</i>	Mutassa meg magán a szívét, ismerje fel a vérnyomásmérőt.
A tüdő	A tüdő helyének megmutatása, beszélgetés a levegő útjáról (a dohányzás káros hatása!).	tüdő, légzés	Tudja, hogy a tüdő a mellkasban foglal helyet.
Az emésztőrendszer	Beszélgetés a táplálék útjáról és az emésztésről.	táplálkozás, <i>emésztés</i>	Tudja segítséggel feleleveníteni a táplálék útját.
A kiválasztás	A vesék és a húgyhólyag bemutatása szemléltető figurán (ábrán).	vesék, húgyhólyag, vizelet, <i>méregtelenítés</i>	vesék, húgyhólyag, vizelet, <i>méregtelenítés</i>
Az agy a gondolkodás szerve	Az agy helyének megbeszélése a koponyában, beszélgetés az agyról (gondolkodás szerve).	agy	Tudja, hogy az agy a koponyában van.
Érzékszerveink és védelmük	Beszélgetés az 5 érzékszervről és azok védelméről. Játékos gyakorlatok a fül, ill. szem kiiktatásával.	Szem (látás), szemüveg, fül (hallás), hallókészülék, orr (szaglás) veszélyhelyzetek (füst)	Nevezze meg és mutassa meg érzékszerveit, tudja, hogy ezeket védeni kell.

2. Témakör: Egészségmegőrzés - Egészséges életmód Fejlesztendő kompetencia: Serdülőkori változások elfogadása.			Óraszám: 23
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A fertőző betegségek tünetei, megelőzés, kezelés, gyógyítás. Serdülőkori változások: Nemek közti különbségek. Lányok (havi ciklus), fiúk (nemi érése). Lelki változások. Testápolás Testi higiénia (pattanásos bőr, hajzsírosodás) Fog és szájápolás. Hajápolás. Körömápolás- a körömvágás veszélyei. Táplálkozási szokások. Küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással. Káros szenvedélyek.	Beszélgetés az eddig tanult fertőző betegségekről s azok tüneteiről (láz, kiütés, hányás). Beszélgetés: - a női és férfi test különbségéről, - női nem, hím nem (a nemek közötti eltérések) hormonális változások. - a felnőtt kor,- testünk változásai. Fényképek válogatása adott szempontok szerint. Beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról. Szerepjáték. Látogatás illatszerboltban, fodrásznál, kozmetikai szalonban. Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása. Testápoló szerek felismerése, kiválasztása. Bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra. Az ápolat külső feltétele az ápolat fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj. Az eddig tanultak átismétlése, étrend készítése. Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása. Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól és azok következményeiről.	fertőzés, tünet védőoltás, menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak), tisztálkodás, kozmetikumok, pattanás, bőrápolás, arcszesz, sampon fogkefe (krém), sampon, fodrász, fésű, kefe olló, körömmolló, reszelő, étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség, elhízás, konditerem, testmozgás, <i>diéta</i> dohányzás,alkoholfogyasztá s kábitószer,	Tudja, hogy a fertőző betegségek bizonyos tünetekkel járhatnak. Tudja, hogy a testi tulajdonságok változása természetes dolog. Tudja, hogy a menstruáció természetes folyamat és ilyenkor még nagyobb gondot kell fordítani a tisztálkodásra. Ismerje fel a legszükségesebb kozmetikumokat és tanulja meg helyesen használni azokat. Vegye észre, ha rendezetlen a körme és kérjen segítséget körme levágásához. Tudja, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset” elven alapul. Tudja, hogy a

Gyógyszerek hatása. A túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai. A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárlóhely).	Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben. Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek.	gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika	szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi. Tudja, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és bevenni
---	--	--	--

3. Témakör: Élő természet – Élőlények és környezetük Fejlesztendő kompetencia: A sokféleség, a másság elfogadása.			Óraszám: 20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Növények, állatok, emberek. (földrészekén élő emberek bőrszín és arcforma alapján különböznek csak tőlünk) Megfigyelés: a környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése. Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján. A föld tájainak növényei, állatai. Sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb. Az ember szerepe az élő természet megóvásában.	Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése. Csoportosítás, rendszerezés, következtetés pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopoltyúval lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnak hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb. Tájak és jellegzetes élőlények. (összefüggés az éghajlat és növény- állatvilág között) Tápláléklánc összeállítása. Csoportosítás, válogatás. Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely, ill. az ország eltérő adottságú tájain	Bőrszín, arcberendezés, A felmerülő új fogalmak és megnevezések.	Tájékozódjon a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, ill. könyvekben. Vonjon le segítséggel következtetéseket a növények, ill. állatok életmódja alapján. Legyen tájékozott a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna körében.

	(pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek). A tapasztalatok rendszerezése. Képek készítése, ill. gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók).		Lehetőségei szerint vigyázzon környezete élővilágára.
4. Témakör: Élettelen környezet – környezeti ártalmak Fejlesztendő kompetencia: Egyszerű összefüggések felismerése.			Óraszám: 30
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A természet erői – víz	Beszélgetés a víz körforgásáról és a víz tisztító erejéről.	víz, árvíz,	Tudja, hogy a víz fontos elem, de az áradás pusztító hatású.
A természet erői – szél	Beszélgetés a szellő-szél-orkán-szélvész különbségeiről	szellő, szél, <i>orkán</i> , szélvész, hurrikán	Tudja, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak.
A természet erői – földrengés	Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása	katasztrófa, <i>földrengésjelző</i> , földrengés	Tudja, hogy vannak a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok.
A természet erői – vulkánok	Egy tűzhányó bemutatása képről, elemi szintű magyarázattal kísérve.	vulkán, láva, tűzhányó	
Tiszta környezetünk. Szelektív hulladék. Hulladék újrahasznosítás.	Tankönyvi ábrák feldolgozása. Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról. Hulladékok csoportosítása. Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására.	környezetvédelem	Vigyázzon a tisztaságra, tanulja meg környezetének védelmét, szépítését. Tudjon a szelektív hulladékgyűjtés szabályairól.
Tiszta víz (A szennyezett víz fogasztásának	Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta víz kritériumainak megállapítása.	tiszta (íható) víz, ásványvíz, esővíz, <i>ipari víz</i> , <i>szennyvíz</i>	

veszélyessége).			
Tiszta levegő	Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása.	tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, <i>légt Kondicionálás</i>	Tanulja meg felismerni az ivóvíz és a nem ivóvizet jelző feliratokat. Vegye észre az elhasználódott levegőt és tanuljon meg szellőztetni.

10. évfolyam

Cél:

Rendszerezni és bővíteni a természeti környezetről és az egészségügyről meglévő ismereteket.
Segíteni a környezetről szóló információk egyéni képességhez mért megértését.
Kialakítani az igényt a rendezett környezetre, és az egészséges életmódra.

Feladat:

A természeti környezetről meglévő ismeretek bővítése, összefüggésben ember és környezete viszonyával.
A meglévő ismeretek bővítése az emberi testről, betegségmegelőzésről, az egészséges életmódról, a baleset és betegség esetén szükséges tennivalókról.
Konkrét ismeretek nyújtása, a számára lehetséges aktív környezetvédelemhez, takarékosághoz.
A fiatal felnőttek életére való felkészülés, és az ehhez tartozó lelki és testi jelenségek, szexuális ismeretek igényhez mért biztosítása.

Elvárt teljesítmény:

Egyéni szintjéhez mérten legyenek önálló egészségügyi ismeretei, szükség esetén azokat alkalmazza, vagy tudjon segítséget kérni.
Vegye észre teste betegsége utaló jelzéseit, forduljon orvoshoz, vagy kérjen segítséget.
Ismerje meg a nemek közti különbségeket, vonzalmait illő módon fejezze ki.
Legyen igénye az egészséges életmódra, a környezetével való törődésre.
Legyen fogalma az ember környezet alakító tevékenységéről, a környezetvédelemről.

1. Témakör: Az emberi test. Fejlesztendő kompetencia: Empátia.			Óraszám: 20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a	Képek és makettek a fejlődési folyamatról, a magzati lét megvitatása, az élet fontosságának	Magzat, magzatvíz, embrió, újszülött,	Az állandó változás tudomásul vétele.

születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt,időskor) Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek pl. vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség stb.) Orvosi ellátás rendszere. Körzeti – szakorvosi – kórházi betegellátás. Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei. Az öngyógyszerezés elkerülése. Gyógyszerek tárolása. Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén. Elsősegélynyújtás. Sebkitőzés. Orvosi ügyelet, mentőkocsi. Veszélyes helyzetek elkerülése. Biztonságos sportolás és munka.	megértése. A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása pl.: csecsemő tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, öregkor ellátást, törődést igényel stb. A tanult ismeretek rendszerezése. Könyvek, szórólapok a betegségekről. Tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről. Orvosi rendelőkből tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés, stb.) A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága. Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek. Szerepjáték (baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).	csecsemő, fogalmak és a felmerülő megnevezések. Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése. Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyszerezéssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tableta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás stb.) Vérzéscsillapítás, elsősegély, veszélyes – veszélytelen – biztonságos.	A szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és kötelességünk. A betegséggel szembeni félelem leküzdése. Az orvosi beavatkozással szembeni félelem leküzdése. Bizalommal forduljon orvosához. A gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészeti utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások). Ismerje a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülje azokat.
---	---	---	--

2. Témakör: Egészségmegőrzés – Egészséges életmód Fejlesztendő kompetencia: Az egészséges táplálkozás elősegíti a testi egészséget.			Óraszám: 38
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre. Táplálkozás - zöldség és gyümölcsfogyasztás Táplálkozás - tejtermékek. Táplálkozás - húsfogyasztás. Táplálkozás - édességek. Elhízás – diéta. Testedzés. Élelmiszerekben lévő tartósítószer.	Külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány) életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik stb.) képek válogatása, csoportosítása Látogatás csarnokban, piacon. Gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján. Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen. Felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt. Húsárak felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés). A különböző húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem hizlal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása. Szavatosság, elkészítési módok. Kedvenc ételek. Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról. (fogszuvasodás, hízás stb.) Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról. Beszélgetés a tartósítószerrel, mint veszélyforrásról. Tartósítószer-allergia.	zöldség-gyümölcs, piac, csarnok, zöldséges, főzelék, nyers, párolt, sült, főzött, vitamin tej, túró, vaj, kefir, joghurt, margarin, friss tej, tartós tej hús, felvágott, nyers főtt, sült, <i>füstölt</i>, friss hús, tartósítás, szavatosság, romlott, cukor, csokoládé, sütemény, torta, fagylalt stb. elhízás, <i>cukorbetegség</i>, örömforrás, mértékletesség, étvágy, étvágytalanság, diéta, <i>hízásra</i> való <i>hajlam</i>, helyes táplálkozás,	Jellemezze magát és csoporttársait testalkat szempontjából, foglalja össze táplálkozással kapcsolatos teendőit. Ismerje az egészséges ételeket. Irányítással állítson össze a korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora). Tudja, hogy vannak szervezetünkre veszélyes

Egészségünkre veszélyes anyagok.	Beszélgetés az alkoholról, dohányzásról, túlzott gyógyszerfogyasztásról, kábítószerekről.	megelőzés tartósítószer, konzerv allergia, <i>természetes tartósító anyagok, természetes konzerválás</i>	anyagok, ezek fogyasztását kerülje.
----------------------------------	---	--	-------------------------------------

3. Témakör: <i>Élő természet – élőlények és környezetük</i> Fejlesztendő kompetencia: Az élő természet védelemre szorul.			Óraszám: 30
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és <i>javasolt</i> fogalmak	Elvárt teljesítmény
Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése.	Adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendeázések, tablók készítése. Feladatlapok megoldása.		Legyenek ismeretei a természet sokszínűségéről.
Összefüggések felismerése, következtetések levonása.	Albumok, térképek, filmek megtekintése, a látottak megbeszélése, következtetések levonása.	Növényevő, húsevő, hasznos, kártevő, mérgező,	Óvja a természetet, a növényeket és az állatvilágot.
A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása.	Anyaggyűjtés, beszélgetés.		
Tápláléklánc.	Képes „tápláléklánc” összeállítása.	Tápláléklánc	Változatos táplálkozás szükségességének megértése.
Az ember környezetre gyakorolt hatása.	Tanulmányi kirándulás az állatkertbe, a botanikus kertbe, a vadas parkba.	Nemzeti park, állatvédelem,	
Környezetvédelem. Védett környezet. Nemzeti parkok. Környezetvédő programok.	Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, állatkereskedés stb.). Képes albumok, prospektusok, Rajzok, festmények és egyéb alkotás élmények alapján. Rajzos és írásos „élménybeszámoló” készítése.		
Növények és állatok tartásának szabályai.	Személyes beszámoló a házi kedvencek tartásáról.	Állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás,	Érezzen felelősséget a gondozására bízott növényekért és állatokért.

4. Témakör: Élettelen környezet – környezeti ártalmak Fejlesztendő kompetencia: Személyes felelősség a környezetért.			Óraszám: 20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A víz A tűz. Természeti katasztrófák. Küzdelem a természet erői ellen. Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz). Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés). Tiszta környezetünk. Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok. Hulladék újrahasznosítás.	Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben. (Körforgás- rajzos feladatlap kitöltése). Felolvasás vagy beszélgetés kapcsán a tűz kultúrtörténeti vonatkozásainak meghallgatása. Tankönyv képeinek értelmezése. Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról. A tankönyv képeinek értelmezése. Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében. Beszélgetés, tábló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól. Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről. Gyakorlati megfigyelés az iskolában. Szemétszedés. Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék	víz, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső. tűz, ősemlék, kemence, kályha, tábornút, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz. Természeti katasztrófák: földrengés, árvíz, <i>tornádó</i>, <i>tájjfun</i>, lavina, erdőtüz, <i>ciklon</i>, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség Ember által okozott: vegyi katasztrófa, atom katasztrófa, tűzvészek, természeti katasztrófák, óvintézkedések. Tiszta (íható) víz, szennyvíz, esővíz, locsolásra alkalmas víz. Tiszta levegő, légszennyeződés, gőz, gáz, pára, szellőztetés. Környezetvédelem, zöldek, <i>aktivisták</i>, tüntetés. Hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása,	Alapszinten ismerje a víz szerepét a háztartásokban és az élet egyéb területein. Tudja elmondani a víz éltető és romboló hatásait. Tudja elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére. Tudja, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója. Ismerje az íható és nem íható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat. Tanuljon meg szellőztetni. Ismerjen levegőzésre alkalmas helyeket lakóhelyén ill. a közelben lévő kirándulóhelyeket. Tanuljon meg tisztaságot, rendet tartani.

	feldolgozására. Képek, termékek gyűjtése.	papír-, fém-, műanyag-, stb. alapú hulladékok.	Tudjon a szelektív hulladékgyűjtésről és annak fontosságáról.
--	---	---	---

Életvitel és gondozási ismeretek

9 -10. évfolyam

Cél

- Kialakítani olyan ismereteket és szokásokat, készségeket és képességeket, amelyekkel a mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és gondozási feladatok elvégzésére kisebb irányítással képessé válik.
- Manuális képességeinek, finommotorikájának és mozgáskoordinációjának fejlesztésével segíteni az elemi munkavégző képesség kialakulását.
- Növelni a belső késztetést az önkifejezésre, a tanult ismeretek egyre nagyobb önállósággal való alkalmazására.
- Rögzíteni olyan szociális motívumokat, képességeket és szokásrendszereket, amelyek viselkedésében, magatartásában mérhetőek.

Feladat

- A meglévő praktikus ismeretek bővítése és fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

- Sajátítsa el képességeinek mértékében az önkiszolgálást, és szerezzen minél több háztartási ismeretet.
- Tanulja meg a szocializált viselkedést, tartsa szükségesnek a szabályok, normák betartását.
- Betegség esetén önmagának és a környezetében élőknek is elemi szinten tudjon segíteni.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.	47	27
2. Háztartás	55	59
3. Gondozási feladatok.	32	34
4. Vásárlás – Fogyasztóvédelem.	23	37
5. Piktogramok értelmezése	23	23

9. évfolyam

Cél:

Folyamatosan továbbfejleszteni az alapfokú képzés során kialakított kognitív, motoros, és érzelmi funkciókat.

Szocializáltság szintjét növelni a megtanított életviteli és gondozási fogalmak, ismeretek és technikák rögzítésével az általános képességek, gyakorlati alkalmazásával

A társadalmi és természeti környezethez való többértű kapcsolódás alapján az alkalmazkodó-képességet javítani.

Rögzíteni a szociális motívumokat, képességeket és szokásrendszereket, melyek attitűdjében mérhetőek.

Az alkalmazkodó képességet javítani a társadalmi és természeti környezethez való többértégtű kapcsolódás alapján.

Feladat:

A munka és az eszközfogások kialakításán túl a kognitív folyamatok kibontakozása.

A korábbi ismeretek szinten tartása mellett a praktikus tevékenységek végzése, életviteli és gyakorlati ismeretek elsajátítása.

Igény kialakítása a hasznos, fejlettségének megfelelő szabadidőprogramokra.

Elvárt teljesítmény:

Minden eddig tanult munkafolyamatban tudjon részt venni elemi szinten.

Tudjon részt venni az eddig tanult konyhai folyamatokban.

Tudjon részt venni minden eddig megismert munkafolyamatban.

Ismerje az eszközöket, gépeket, tudjon részt venni minden munkafolyamatban.
 Egyéni szint alapján tudjon részt venni a vásárlásban és a beszerzett anyagok tárolásában.
 Ismerje a piktogramok alkalmazásának jelentőségét.

1. Témakör: <i>Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.</i>			Óraszám: 47
Fejlesztendő kompetenciák: Rendszeresség.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Önkiszolgálás. Testünk ápolása	Beszélgetés az ápoltságról az eddig tanultak alapján (fürdőszobai berendezések és tisztálkodási szerek rendeltetésszerű használata). Hajápolás, kéz- és lábápolás.	fogkefe, fogmosás, sampon, szappan, körömvágó olló, fésű, kefe stb. Borotválkozó eszközök.	Tudja, hogy testét ápolnia kell. Egyszerű esetben legyen képes önmagát ellátni.
Öltözködés. Ruhaválogatás az évszaknak megfelelően. Divat. A divat változásai. Jó megjelenés, ápoltság.	A ruhadarabok csoportosítása és felsorolása megadott szempontok alapján. Beszélgetés a divatról. Milyen divatos ruhadarabok alkotják a mai fiatalok ruhátárát. Beszélgetés a divat változásairól. Régi és mai fényképek nézegetése, az ott látott alakok öltözetének megbeszélése. Beszélgetés a jó megjelenésű, jól öltözött emberről. Sminkelés.	fehérmű, felsőruházat, alsónemű, strandruha stb. divat, modell, divattervező, <i>márka</i> korosztályok, korszakok smink és ápoltság, borotválkozás, gomb, tű, cérna, olló	Tudjon ruhát hajtogatni. Alakuljon ki reális, megvalósítható igény az öltözködéssel kapcsolatban. Fejlődjön kultúrtörténeti ismerete. Tudja, hogy az ápoltság, jó megjelenésért mit kell tennie.
Saját ruhanemű gondozása, ruhajavítás.	Kisebbségi javítások elvégzése (pl. gombfelvarrás, fércelés, tűbefűzés, szegőöltés stb.)	áztatás, mosás, öblítés, teregetés	Tudja irányítással előkészíteni a mosást, ismerje a mosószerek hatásait, az öblítés fázisait.
Irányítással a mosás előkészítése, mosóporok hatása, öblítés fázisai. (zokni, zsebkendő, fehérmű stb.).	Fehérmű, zokni, zsebkendő kézi mosása		
Személyes környezete gondozása.		Az eddig használt fogalmak	Tudja alkalmazni a nagytakarítás műveleteit.

Irányítással a terem, konyha, műhely kitakarítása a nagytakarítás műveleteinek alkalmazásával. Eszközhasználat.	Eddig tanult tevékenységek alapján a különböző helyiségek nagytakarításához szükséges munkafolyamatok gyakorlása. Alkalmazása.	bővítése a nagytakarításra vonatkozóan.	
---	--	---	--

2. Témakör: Háztartás			Óraszám:55
Fejlesztendő kompetenciák: Baleset elkerülése.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<u>Konyhai munkák:</u> Balesetvédelmi ismeretek, és a balesetek megelőzése. A konyha berendezése, a berendezések funkciója, rendeltetészerű használata. Irányítással a megfelelő eszközök, konyhai gépek kiválasztása. Egyszerű ételek, saláták, édességek, sütemények készítése. Fokozódó önállósággal konyhai gépek használata. Mikrohullámú készülék használata, ételmelegítés. A konyha tisztántartása, az élelmiszerek higiénikus kezelése.	A balesetek elkerülésének fontossága. Eddigi tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti elemi alkalmazása. Ismerkedés a tűzhellyel, mosogatóval, hűtőszekrénnel, mikro-hullámú sütővel. Tárolás a konyhában (élelmiszer alapanyagok, edények, stb.) Tevékenység során eddig tanult gépek használata fokozott önállósággal (turmixgép, kenyérpíró, habverő, hámozó kés, stb.).	Eddigi fogalmak használata, bővítése: Szakácskönyv, hozzávalók, mértékek, mérőeszközök.	Ismerje a baleset-megelőzésszabályait. Tudja kiválasztani a megfelelő eszközöket és gépeket. Önállóan terítsen, mosogasson, törölgessen, rakjon rendet, ismerje a mikrohullámú készülék funkcióját.
<u>Fürdőszoba és toalett tisztántartása és rendeltetészerű használata.</u>	A tisztaság fontossága, tisztítószer használata szabályai (maró anyagok!! Fertőtlenítő szerek).	maró anyag, fertőtlenítés,	Kitartó munkavégzés.
<u>Háztartási munkák:</u> Mosogatás. Mosás. Szárítás.(nagyobb terjedelmű,	Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése, a biztonságos munkavégzés (mosáshoz ruhák		

eltérő tulajdonságú ruhanemű) Vasalás. Ruhanemű tárolásának módja (védelem a portól, kártevőktől – ruhamoly -)	szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás, stb.). Képek, prospektusok, használati utasítás	hőfok, éget, perzsel, gőzölés, kártevő, vegyszer,	Kímélje, óvja a ruhaneműit.
--	---	---	-----------------------------

3. Témakör: <i>Gondozási feladatok</i> Fejlesztendő kompetenciák: Magabiztosság.			Óraszám:32
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Betegápolás	Beszélgetés, filmek megtekintése. Szituációs gyakorlat	lázcsillapítás, folyadékpótlás, nyugalom, egészséges napirend, alvás, pihenés, munka, sport	Legyen képes családjában beteget ápolni könnyebb betegség esetén. Mondjon el cselekvéssorokat, melyek a betegápolásnál előfordulnak.
Teendők hirtelen rosszullét esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham)	Beszélgetés, filmek megtekintése. Szituációs gyakorlat	ájulás, <i>görcs, roham</i>	Ismerje az elemi segítségnyújtás módjait.
Teendők baleset esetén.	Segítség kérése, telefonálás, szituációs gyakorlatok.	<i>segélykérés, telefonálás,</i>	Küzdje le félelmét.
Az egészségügyi ellátórendszer megismerése. A betegellátás és egészségmegőrzés körüli teendők számbavétele.	Orvosi rendelők, vizsgálatok, szűrések céljának tudatosítása, az egészség megőrzése is állandó odafigyelést igényel (vércukormérés, tüdőszűrés, stb.).		

4. Témakör: Vásárlás - Fogyasztóvédelem Fejlesztendő kompetenciák: Megfontolt vásárlás.			Óraszám: 23
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A konyhai tevékenységekhez szükséges áruk megvásárlása, fokozódó önállósággal. Viselkedési formák alkalmazása, közlekedés. Vásárlás közben figyelembe veendő szempontok. Szavatosság az árucikkeken, eltarthatóság módja.	Ismert üzletben egyéni vásárlás megbeszélés alapján lehetőleg önállóan (bevásárló lista, költségvetés). Tárolás hűtőszekrényben (romlandó, eltartható). Jelzések megkeresése és értelmezése.	A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése. Tárolási fogalmak bővítése. <i>Szavatosság, dátum, jelzés,</i>	Egyéni szint alapján tudjon egy, vagy néhány dolgot önállóan vásárolni.
5. Témakör: Piktogramok értelmezése Fejlesztendő kompetenciák: Körültekintés, megfontoltság.			Óraszám: 23
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Élelmiszereken található jelek. Tisztítószereken található jelek.	Értelmezés, alkalmazás, gyűjtés. Értelmezés, magyarázat, csoportosítás.	mélyhűtött élelmiszer, levespor, ételízesítők, konzerv, stb. csomagolóanyag. fém, üveg, kerámia, tűzhely, veszélyes, maró anyag, stb.	Önálló feladatvégzés, egyszerű rajzos feladatlap megoldása. Tudjon megfelelően csoportosítani.

10. évfolyam

Cél:

Fejleszteni az alapfokú képzés során kialakult kognitív, motoros és érzelmi funkciókat.

Az elsajátított életviteli és gondozási fogalmakat, ismereteket és technikákat rögzíteni az általános képességek gyakorlati alkalmazásával.

A szocializáltság szintjét növelni.

A társadalmi és természeti környezethez való többretnű kapcsolódás alapján az azokhoz való alkalmazkodóképességet javítani.

Rögzíteni olyan szociális motívumokat, képességeket és szokásrendszereket, melyek a tanulók attitűdjében mérhetőek.

Az alkalmazkodó képességet javítani a társadalmi és természeti környezethez való többretnű kapcsolódás alapján.

Feladat:

A munka- és eszközfogások kialakítása és a kognitív folyamatok kibontakoztatása.

A korábbi ismeretek szinten tartása mellett praktikus tevékenységek végzése, életviteli és gyakorlati ismeretek elsajátítása.

Igény kialakítása a hasznos, fejlettségének megfelelő szabadidőprogramokra.

Olyan képesség kialakítása, mely az iskoláskor utáni életben az önállóságot és döntésképességet segítik.

Elvárt teljesítmény:

Tudjon részt venni minden eddig megismert munkafolyamatban.

Használja szakszerűen a megismert eszközöket, háztartási gépeket.

Egyéni szint alapján tudjon részt venni a vásárlásban és a beszerzett anyagok tárolásában.

Ismerje a piktogramok alkalmazásának jelentőségét.

Ismerjen olyan kézműves tevékenységet, amivel szabadidejét hasznosan tölti, környezetét szépíti.

1. Témakör: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.			Óraszám: 27
Fejlesztendő kompetenciák: A korosztálynak és alkalomnak megfelelő megjelenés.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Önkiszolgálás. Testápolás.	Beszélgetés az ápoltságról az eddig tanultak alapján.(fürdőszobai berendezések és tisztálkodási szerek	fogkefe, szájszag, fogmosás, testszag, dezodorálás, sampon, szappan, körömvágó olló, fésű, kefe	Tudja, hogy testét ápolnia kell. Egyszerű esetben legyen képes önmagát ellátni.

Öltözködés. Ruhaválogatás az időjárásnak- és alkalomnak megfelelően. Divat. A divat változásai. Jó megjelenés, ápoltság.	rendeltetésszerű használata) hajápolás, kéz- és lábápolás. A ruhadarabok csoportosítása és felsorolása megadott szempontok alapján. Beszélgetés a divatról. Milyen divatos ruhadarabok alkotják a mai fiatalok ruhátárát. Beszélgetés a divat változásairól. Szerepjáték – „Divatbemutató” Régi és mai fényképek nézegetése, az ott látott alakok öltözetének megbeszélése. Beszélgetés a jó megjelenésű, jól öltözött emberről. Sminkelés.	stb. Borotválkozó eszközök. fehérmű, felsőruházat, alsónemű, strandruha stb. divat, modell, divattervező, <i>márka</i> korosztályok, korszakok smink és ápoltság, borotválkozás	Tudjon ruhát hajtogatni. Alakuljon ki reális, megvalósítható igény az öltözködéssel kapcsolatban. Fejlődjön kultúrtörténeti ismerete. Tudja, hogy az ápoltság, jó megjelenésért mit kell tennie.
--	--	--	--

2. Témakör: <i>Háztartás.</i>			Óraszám: 59
Fejlesztendő kompetenciák: Az alkotás öröme.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Balesetvédelmi ismeretek, és a balesetek megelőzése.	Képek gyűjtése, csoportosítása.	Megelőzés, elkerülés, óvatosság.	Ismerje és tartsa be a balesetvédelmi szabályokat.
<u>Konyhai munkák.</u> Egyszerűbb ételek elkészítése.	A tanult tevékenységek gyakorlása egyre nagyobb önállósággal.	Szakácskönyvben megtalálható kifejezések.	Kitartó munkavégzés.
<u>Takarítási munkák.</u> A tanterem, a konyha, a lakás helyiségeinek takarítása. Takarítóeszközök és tisztítószer megismerése, használatának szabályai (porszívó, takarítógépek, felmosó eszközök, ablaktisztító eszközök, létra használata).	A takarítás menete, különböző helyiségek eltérő takarítása. Tisztítószer használatának módja, az alkalmazás szabályai.	Takarítással kapcsolatos szakkifejezések, eszközök, tisztítószer használat.	
<u>Textilmunkák.</u> Varrás, hímzés, díszítő eljárások pl. gyöngyfűzés, kötés, horgolás megismerése. Kisebb javítások elvégzése (pl. gombfelvarrás, fércelés, tűbefűzés, szegőöltés stb.)	Különböző kézimunka megismerése, alapöltések, egyszerű munkafolyamatok megismerése, gyakorlása, kisebb darabok elkészítése.	A kézműves tevékenységekkel kapcsolatos eszközök, tevékenységek megnevezése (fonalvastagság, kötőtű, stb.).	Szabadidejét töltsé hasznosan, örüljön az elkészült munkadarabnak.
Dekoráció, alkalmi csomagolás, ünnepi készülődés a személyes megjelenésben és a környezetben.	Az alkalomnak megfelelő eszközök és anyagok változatos alkalmazása (farsangi, karácsonyi, iskolai rendezvény, születésnapi, anyák napi ünneplés, vendéglátás, stb.).	rendkívüli, ünnepi, alkalmi, meghitt	

3. Témakör: Gondozási feladatok Fejlesztendő kompetenciák: Empátia képesség.			Óraszám: 34
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Csecsemőápolás (fokozott figyelem, az utasítások betartása). Idősgondozás. Beteglátogatás a kórházban, betegszobában.	Beszélgetés, filmek megtekintése. Szituációs gyakorlat (viselkedés orvosi vizsgálat, és kórházi látogatás során, látogatás idősek otthonában, ajándékozás, kedveskedés a gondozottaknak, stb.)	lázcsillapítás, folyadékpótlás, nyugalom, egészséges napirend, alvás, pihenés, munka, sport orvosi utasítás, látogatás, ápolás rászorultság,	A csecsemők ápolása, gondozása megtanulható.
Teendők hirtelen rosszullét esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham) Teendők baleset esetén.	Beszélgetés, filmek megtekintése. Szituációs gyakorlat Segítség kérése, telefonálás, szituációs gyakorlatok.	ájulás, <i>görcs, roham</i> <i>segélykérés, telefonálás,</i>	Ismerje az elemi segítségnyújtás módjait.

4. Témakör: Vásárlás - Fogyasztóvédelem Fejlesztendő kompetenciák: Kultúrált vásárlás.			Óraszám: 37
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Eltérő árucikkek vásárlása. A vásárlás megtervezése, üzlet kiválasztása. Viselkedési formák alkalmazása, közlekedés. Tanulmányi séta, vásárlás, különböző típusú üzletekben (csarnok, piac, kisebb- és nagyobb bevásárló helyek, raktáráruházak), prospektusok, szórólapok árai és a valóságos árukon lévő tájékoztatók.	Cipő, ruhanemű vásárlása (bevásárló lista, költségvetés, méret, célszerű szín, anyag kiválasztása). Szerepjáték. Ruhanemű, cipő, ajándék vásárlása. Csomagolás. Jelzések megkeresése és értelmezése. Eligazodás árucsoportok között, csoportosítás, válogatás. Áruk megkeresése és a megfelelő kiválasztása a meglévő kínálatból valós helyzetben. A vásárolt termékek praktikus, előrelátó szállítása.	A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése. pláza, raktár, éjjel-nappal nyitva, nyitva tartás, pénztár, polc, gondola, reklám, plakát, ár, számla, visszajáró, szatyor, nehezebb-könnyebb,	Egyéni szint alapján tudjon egy, vagy néhány dolgot önállóan vásárolni. Figyelmesen vegyen részt a vásárlásban.

5. Témakör: Piktogramok értelmezése. Fejlesztendő kompetenciák: Lényeges és lényegtelen megkülönböztetése.			Óraszám: 23
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Ruhaneműkön található jelzések. Tartós fogyasztási cikkeken található jelzések értelmezése (pl. szállítás módja, üzembe helyezés, stb.)	Értelmezés, alkalmazás, gyűjtés. Tanulmányi séta során eltérő árucikkeken lévő jelzések megfigyelése, ismerős jelzések keresése, értelmezése.	Összetétel, alapanyag. Természetes szál, műszál, kártevők, védelem, vegyszeres tisztítás. csomagolás, törékeny, üzembe helyezés, állítva szállítható, stb.	Ismerje fel a jelzéseket, ill. az azokban rejlő utasításokat.
A környezetben megtalálható rajzos utasítások és rövid feliratok értelmezése (utcai tájékoztató jelzések, postai, kórházi, gyógyszerári, játszótéri, különböző. munkahelyi, szórakozóhelyekhez kapcsolódó, stb.).	Értelmezés, magyarázat, csoportosítás. Tanulmányi séta során „talált” jelzések értelmezése. Megadott jelzés megkeresése ismeretlen környezetben.	Felirat, tábla, címke, jelzés. Tilos, javasolt, szabályos használat, büntetés.	Tudjon megfelelően csoportosítani. Vegyen figyelembe minél több ismert jelzést, és ha ismeretlen jelzéssel találkozik, kérdezzen rá annak jelentésére.

Információs eszközök használata

9 -10. évfolyam

Cél

- Megismerni alapszinten a számítástechnikai és az irodatechnikai eszközöket, elérni, hogy jártasságot szerezzen azok kezelésében.
- Elsajátítani az eszközök gyakorlati alkalmazását, elérni, hogy bátran használja azokat a mindennapi életben való eligazodásban, a kommunikációban.

Feladat

- A számítástechnikai és az irodatechnikai eszközök részeinek, működésének alapszintű megismertetése.
- A számítástechnikai és irodatechnikai eszközökkel kapcsolatos feladatok értelmezése és végrehajtása.
- Különböző típusú, de ugyanazon célt szolgáló eszközök biztonságos beazonosítása és megfelelő használata.

Elvárt teljesítmény

- Tartsa be az eszközök használatakor a biztonsági előírásokat.
- Ismerje fel a különböző számítástechnikai és irodatechnikai eszközöket.
- Tudja megmondani, hogy melyik eszközt mikor és hogyan kell használni.
- Alapszinten egyszerű feladatokat minden eszközzel végre tudjon hajtani.
- Ismereteit alkalmazza szabadidejének hasznos eltöltésére.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Számítógép-kezelés	25	25
2. Irodatechnikai készülékek	14	14
3. Dokumentumkészítés	8	8
4. Játékprogramok	25	25

9. évfolyam

Cél:

Megismerni a számítógépes és az irodatechnikai környezetet, a számítógép és az irodatechnikai eszközök üzemeltetési rendjét, egészségügyi és balesetvédelmi szabályait. Megtanulni a számítógépek és az irodatechnikai eszközök gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban, a játékban és a szabadidő eltöltésében.

Elérni, hogy a megszerzett ismereteket képes legyen felhasználni a hétköznapi életben.

Feladat:

A számítástechnikai és az irodatechnikai eszközök részeinek, működésének alapszintű megismerése.

A megismert eszközök szakszerű és biztonságos használatában kellő jártasság megszerzése, a kapcsolatos feladatok értelmezése és teljesítése.

Elvárt teljesítmény:

Ismerje fel a különböző számítástechnikai és irodatechnikai eszközöket és tartozékait.

Tudja megmondani, hogy melyik eszközt mikor és hogyan kell használni.

Tartsa be az eszközök használatakor a biztonsági előírásokat.

Alapszinten tudja kezelni a számítógépet, a telefont, a faxot, a fénymásolót, a magnót és a lemezjátszót.

1. Témakör: Számítógép-kezelés Fejlesztendő kompetenciák: Tájékozódás a billentyűzeten.			Óraszám: 25
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Gyermeki szerkesztőprogramok. Vonalhúzás az egér segítségével.	A betűk és számok helyének megkeresése, és egyre biztosabb tájékozódás a billentyűzeten. Ügyeskedés az egérrel és a billentyűkkel.	betű, szám, vonal, képernyő A számítógépen lévő rövidítések, feliratok, és azok értelmezése.	Fokozódó önállósággal kezelje a számítógépet.

2. Témakör: Irodatechnika Fejlesztendő kompetenciák: Biztos készülékhasználat.			Óraszám: 14
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kazettás magnetofon és lemezjátszó működési elve és használata.	Magnetofonszalag elhelyezése a készülékben, indítás-megállítás, előre-hátratekerés (a készüléken található jelzések megismerése). Lemezjátszón hanglemezek cseréje. A kazetta és a lemez megfelelő tárolása.	magnószalag, hanglemez, <i>elektromos hálózat</i> , elem, halk – hangos tárolás, hőérzékeny, porvédelem, tisztítás, karcolás,	Tudja a magnót ki- és bekapcsolni. Vigyázzon a hanglemezre, mert sérülékeny.
CD és DVD lejátszó használata segítségével. (CD a számítógépen.)	CD (DVD) lejátszóba lemez behelyezése, kivétel a lejátszóból, tokba helyezés, a tárolás módja.	CD (DVD) szabályos működés, érzékeny a hőre, karcolásra,	Vigyázzon a CD-re, (DVD) mert sérülékeny.

3. Témakör: Dokumentumkészítés Fejlesztendő kompetenciák: Próbálkozás.			Óraszám: 8
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Egyéni alkotás készítése. Színválasztás, színezés, törlés, tiszta lap kérése.	Rövid nevek, szavak bepötyögése a billentyűzeten. Képes- rajzos-szöveges alkotások készítése előre megbeszélt témában.	betű- és számbillentyű	Mutasson érdeklődést, legyenek ötletei a rajzkészítésben.

4. Témakör: Játékprogramok Fejlesztendő kompetenciák: Biztos téri ismeretek.			Óraszám: 25
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Labirintus játék, mászkálós játék.	Navigálás az egérrel és 2 billentyűvel. Változatos játékok használata.	irányok (fel, le, jobbra, balra) A megismert játék elnevezése, a játszáshoz szükséges fogalmak ismerete.	Legyen képes megfelelő elmozdulásokat előidézni a képernyőn.

10. évfolyam

Cél:

Megismerni a számítógép és az irodatechnikai eszközök üzemeltetési rendjét, egészségügyi és balesetvédelmi szabályait.

Megtanulni a számítógépek és az irodatechnikai eszközök gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban, a játékban és a szabadidő eltöltésében.

Elérni, hogy a megszerzett ismereteket képes legyen felhasználni a hétköznapi életben, tudjon a számítógéppel interaktív kapcsolatot tartani és segítséggel oktatási célú programokkal tevékenykedni.

Bővíteni ismeretét a fénymásoló, a nyomtató és a digitális fényképezőgép megismerésével.

Feladat:

A számítástechnikai és a már megismert irodatechnikai eszközök részeinek, működésének alapszintű megismerése, a velük kapcsolatos feladatok értelmezése és teljesítése.

A megismert eszközök szakszerű és biztonságos használatának gyakorlása annak érdekében, hogy jártasságot szerezzen azok használatában.

Elvárt teljesítmény:

Tartsa be az eszközök használatakor a biztonsági előírásokat.

Ismerje fel a különböző számítástechnikai és irodatechnikai eszközök tartozékait.

Tudja megmondani, hogy melyik eszközt mikor és hogyan kell használni.

Alapszinten tudja kezelni a számítógépet, a telefont, a faxot, a fénymásolót, a magnetofont, a lemezjátszót, a CD-DVD lejátszót és a (digitális) fényképezőgépet.

1. Témakör: Számítógép-kezelés Fejlesztendő kompetenciák: Vizualitás.			Óraszám: 25
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Az előző években használt oktatási célú szoftverek elmélyültebb megismerése.	A billentyűzet egyre önállóbb használata. Az egér használatának gyakorlása: vonalhúzás, kattintások.	egér, billentyű, kattintás	Ismerjen egy-két jellegzetes jelet, ami a számítógép képernyőjén megjelenik.

2. Témakör: Irodatechnika Fejlesztendő kompetenciák: Biztos fogás.			Óraszám: 14
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
CD-lejátszó kezelése.	CD-lemezek kiválasztása, lejátszása.	CD-lemez, kiad, betesz	A CD-lemezt a szélénél fogja meg.
Hagyományos fényképezőgép használata. (digitális fényképezés)	Fényképkészítés gyakorlása természetes fényben és vakuval.	film, filmbefűzés, vaku	Legyen képes a fényképezőgép keresőjét és exponáló-gombját használni.
Fénymásolás segítségével.	Másolás a készülék (önálló) beállítása nélkül.	másolás, fényérzékeny, átállítás, nagyítás, kicsinyítés,	A fénymásolás figyelemmel kísérése, a papírtöltés és az elkészült munka észlelése.
Nyomtatás.	A nyomtató előkészítése a nyomtatáshoz (papírmennyiség ellenőrzése)	nyomtatás, papírtöltés, üzemmód, egyoldalas, kétoldalas	Kísérje figyelemmel a nyomtatást.

3. Témakör: Dokumentumkészítés Fejlesztendő kompetenciák: Egyéni megoldások keresése.			Óraszám: 8
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Egyéni alkotások készítése egyszerű rajzprogrammal, nagyméretű betűkkel dolgozó szövegíró programmal.	Egyszerű rajzok, ábrák, szövegrészletek alkotása a számítógéppel. Színezés gyakorlása.	rajzlap, vonal, ecset, színek, pontos másolás,	A tanuló legyen képes segítséggel egy egyszerű számítógépes rajzot készíteni. Legyenek ötletei, tervei újabb alkotások készítésére.

4. Témakör: <i>Játékprogramok</i> Fejlesztendő kompetenciák: Türelem.			Óraszám: 25
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és <i>javasolt</i> fogalmak	Elvárt teljesítmény
Képek kiegészítése.	Hiányzó részletek pótlása, megfelelő helyre igazítása.	rész, egész	A játék végén tudja újraindítani a játékprogramot.

Ábrázolás-alakítás 9 -10. évfolyam

Cél

- A kreatív önkifejezés igényét kialakítani és ápolni a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával.
- Az érdeklődést felkelteni a különböző művészeti ágak és műalkotások iránt.
- Elősegíteni sikerélmény biztosításával a feszültség-feldolgozás folyamatát, és a pozitív önértékelés kialakulását.

Feladat

- Az alkotóképesség kialakulását és ápolását szolgáló képesség- és készségfejlesztés.
- A csoportos együttműködés élményével a kooperabilitás fejlesztése.
- A vizuális kommunikáció, a vizuális jelek ismeretének és használatának fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

- Képességeihez mértén igyekezzon elsajátítani a különböző ábrázoló- alakító technikákat.
- Növekvő önállósággal alkalmazza ismereteit, jártasságait.
- Csoportmunkában társaival együttműködve tevékenykedjen.
- Ismerjen fel és alkalmazzon egyszerű vizuális jeleket.

Terápiás fejlesztés

Készségek:

Koordinált mozgáskészség (szem-kéz koordináció), és alakítási készségek fejlesztése.

Képességek, attitűdök:

Formaalkotási képességek, kompozíciós képesség.

Vizuális ritmus képzése, tárgykészítés képessége.

Képzeteket felidéző ábrázolási képesség.

Képolvasás, képi közlés képessége.

Plasztikus formaalakítás.

Finommozgás fejlesztése.

Pszichikus funkció:

Vizuális, taktikus percepció.

Figyelemfejlesztés.

Érzelmi fejlesztés: motiváció, örömezés keltése alkotó tevékenység révén.

Emlékezet, alkotó képzelet, forma- és térészlelés, gondolkodás fejlesztése.

Gondolkodási műveletek:

Megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás.

Variálás, kombinálás. Analízis-szintézis.

Asszociáció, általánosítás, absztrakció, következtetés, ítéletalkotás.

Gondolkodás fajták:

Perceptív, cselekvéses, analógiás, asszociatív, algoritmikus, kreatív, logikus

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	3	3
Éves óraszám	108	108

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Vizuális ábrázolás	36	36
2. Komplex alakító tevékenységek	35	35
3. Népünk művészete	24	24
4. Elemi ismeretek művészeti alkotásokról	13	13

9. évfolyam

Cél:

Önkifejezés igényét kialakítani és ápolni, a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával.
Érdeklődést felkelteni különböző művészeti ágak és műalkotások iránt.
Sikerélmény biztosításával a pozitív önértékelést elősegíteni.

Feladat:

Az általános iskolai fejlesztés során szerzett tantárgyi ismeretek bővítése.
Figyelem, feladattudat, észlelés és finommotorika fejlesztése.
A tantárgyspecifikus jártasságok, készségek fejlesztése.
Ismerkedés műalkotásokkal.
Kreativitás fejlesztése.

Elvárt teljesítmény:

Képességeihez mérten igyekezzon elsajátítani a különböző ábrázoló- alakító technikákat.
Törekedjen adekvát eszközhasználatra.
Ismerje meg az egyszerű vizuális jeleket.
Csoportmunkában, munkamegosztásban vegyen részt.

1. Témakör: <i>Vizuális ábrázolás</i>			Óraszám: 36
Fejlesztendő kompetencia: Saját alkotás létrehozásának öröme.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Festés	A színkeverés (kék-sárga, piros-sárga, kék-piros). A komplementer színek egymásra gyakorolt hatásának megfigyelése alkotásokon. Saját élmények megörökítése színek hangulati kifejezőerejének alkalmazásával.	Színek. <i>Színek egymásra gyakorolt hatásával kapcsolatos fogalmak, pl.: derítés, tompítás, kiemelés, stb.</i> Ünnepek szimbólumainak ismerete. (pl.: Mikulás-csizma, Március 15. kokárda, stb.)	Önállóan használja a festés eszközeit. Segítséggel megfigyelje a színek egymásra gyakorolt hatását. Irányítással igyekezzon a színkeverés alapjainak elsajátítására. Működjön együtt közös

	Só-liszt plakettek készítése, festése, kisütése. Ünnepi papírdekoráció.		
--	--	--	--

3. Témakör: Népi művészet Fejlesztendő kompetencia: Népművészeti alkotások felismerése.			Óraszám: 24
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Népművészeti alkotások szemlélése Ismerkedés népszokásainkkal. A népművészetben lévő változatosság, sokszínűség (kor, szín, korosztály, anyag, technika) megfigyelése.	Népművészeti albumok és gyűjtemények megtekintése. Alkotók megfigyelése munka közben. Nevezetes ünnepek (viselet). Különleges magyar szokások. Régi falusi hétköznapiak, munkavégzéssel kapcsolatos eszközök, ünnepi alkalmak során használt öltözék, tárgyak (pl. pásztorbot, furulya, szövőszék, fonások, stb.) gyűjtése, néprajzi tárgyú albumok, filmek megnézése. Látogatás közeli tájházakban, néprajzi gyűjteményekben.	Hímzés, faragás, fazekasság, szövés, fonás, mézeskalács, bőrmívesség. <i>Néphagyományokhoz kapcsolódó fogalmak.</i>	Irányítással szemléljen népművészeti alkotásokat. Irányítással ismerkedjen meg népszokásainkkal.

4. Témakör: Elemi ismeretek művészeti alkotásokról Fejlesztendő kompetencia: Színek és érzelmek közötti kapcsolat.			Óraszám: 13
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Művészeti alkotások szemlélése	Múzeumlátogatás. Albumok, kiadványok szemlélése. Lehetőség szerint: művészek megfigyelése alkotás közben.	Egyszerű esztétikai fogalmak. <i>Művészeti tevékenységekhez kapcsolódó fogalmak.</i>	Irányítással szemléljen művészeti alkotásokat.

10. évfolyam

Cél:

Önkifejezés igényét kialakítani és ápolni.
Érdeklődést felkelteni különböző művészeti ágak és műalkotások iránt.
Sikerélmény biztosításával a pozitív önértékelést elősegíteni.

Feladat:

Az általános iskolai fejlesztés során szerzett tantárgyi ismeretek bővítése.
Figyelem, feladattudat, észlelés és finommotorika fejlesztése.
A tantárgyspecifikus jártasságok, készségek fejlesztése.
Ismerkedés műalkotásokkal.
Kreativitás fejlesztése.

Elvárt teljesítmény:

Igyekezzen képességeihez mérten elsajátítani a különböző ábrázoló- alakító technikákat.
Törekedjen adekvát eszközhasználatra.
Ismerje meg az egyszerű vizuális jeleket.
Csoportmunkában, munkamegosztásban vegyen részt.

1. Témakör: <i>Vizuális ábrázolás</i>			Óraszám: 36
Fejlesztendő kompetencia: Érzelmek megjelenése az alkotásokban.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Festés	Festés zenére. Szabadon – a hangok és színek kifejezőerejének hangsúlyozásával. (Nagyméretű papíron) Ünnepi dekoráció közös elkészítése. Saját élmények megörökítése.	Színek, <i>tónusok</i> . Érzések, érzelmek, hangulatok. Ritmus, hangerő, hangmagasság. Ünnepek szimbólumai.	Önállóan használja a festés eszközeit. Képes legyen élményeit vizuálisan adekvát színhasználattal megörökíteni. Közös tevékenységben együttműködni.

Rajzolás	A látható valóság rajzolásának tökéletesítése, rajzolás modell után: -gyümölcsök, virágok, -tájábrázolások, -portré (fej), -emberalak, -mozdulatok pontos megfigyelése és lerajzolása Illusztrációkészítés irodalmi alkotásokhoz.	Az ábrázolandó élőlények, tárgyak, stb.. részeinek megnevezése. <i>Arányokkal kapcsolatos fogalmak.</i> <i>Térbeli elrendezéssel kapcsolatos fogalmak.</i>	Önállóan használja a rajzolás eszközeit. Megfigyeléseit igyekezzon visszaadni rajzos formában. Törekedjen a valósághű ábrázolásra. Illusztrációkészítésnél megfigyelhető legyen a szöveg, és a kép közötti összefüggés.
----------	---	--	--

2. Témakör: <i>Komplex alakító tevékenységek</i> Fejlesztendő kompetencia: Önálló alkotás.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Anyagvizsgálat	Anyagok válogatása anyagfajták és használhatóság szerint.	A különböző anyagfajták megnevezése. Jellemző tulajdonságaikra vonatkozó fogalmak. (üveg, fa, fém, műanyag, textil, stb.) <i>Gyakori felhasználási területeik.</i>	Irányítással ismerje fel a különböző anyagfajtákat. Ismerje jellemző tulajdonságaikat.
Tárgyak készítése	Szárított növény festése mártással, ebből ikebana készítés háncs, kéreg felhasználásával (asztaldísz, kép). Ünnepi asztaldekoráció készítés: gyertyatartó, váza, szalvétatartó agyagból. Díszszalvéta pecsételéssel, nyomdázással. Díszterítő festés sablonnal, vagy nyomómintával. Edényalátét készítés: festett csempe.	Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója.	Irányítással készítse el a különböző tárgyakat.

	Poháralátét készítés, vágás, ragasztás, vagy festés. Papírhajtogatás: díszboríték Papírkompozíció: üdvözlő kártya	
--	--	--

3. Témakör: <i>Népünk művészete</i>			Óraszám: 24
Fejlesztendő kompetencia: A hagyományok megismerése.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Népművészeti alkotások szemlélése	Népművészeti gyűjtemények és albumok megtekintése. Alkotók megfigyelése munka közben. (Alkalomhoz kötődött kirakodó vásár meglátogatása, élmények megbeszélése.)	Hímzés, faragás, fazekasság, szövés, fonás, mézeskalács, bőrmivesség.	Irányítással szemléljen népművészeti alkotásokat.
Ismerkedés népszokásainkkal (szüreti bál, aratással kapcsolatos szokások, vásárok, esküvők, stb.).	Nevezetes ünnepek „Jeles napok” jellegzetes magyar népszokásokkal kapcsolatos tárgyak, ábrázolások gyűjtése, készítése.	<i>Népszokásainkkal kapcsolatos fogalmak.</i>	Irányítással ismerkedjen meg népszokásainkkal.

4. Témakör: <i>Elemi ismeretek művészeti alkotásokról</i>			Óraszám: 13
Fejlesztendő kompetencia: A művek mondanivalójának megkeresése.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Művészeti alkotások megtekintése. Az ábrázolt személyek, események, érzelmek „felfedezése” a művekben.	Múzeumlátogatás. Albumok, kiadványok szemlélése. Művészek megfigyelése alkotás közben (pl.: műterem-látogatás, helyi és utcai művészek megfigyelése munka közben stb.).	Egyszerű esztétikai fogalmak. <i>Művészeti tevékenységekhez kapcsolódó fogalmak (festő, grafikus, szobrász, dombormű, stb.).</i>	Irányítással szemléljen művészeti alkotásokat.

Ének – Zene

9 -10. évfolyam

Cél

- Esztétikai érzékét, érzelemvilágát gazdagítani zenei élmények segítségével.
- Motivációt fenntartani a sokszínű zenei élmények befogadására, rendezvényeken való aktív szereplésre, részvételre, az örömteli közös éneklésre.

Feladat

- Az eddig elsajátított zenei ismeretek gyakorlati használata, továbbfejlesztése, bővítése.
- Zenei képességek fejlesztése: ritmikai biztonság, dinamikai alapok, adottságokhoz igazodó intonációs pontosság kialakítása.
- A hangszerek világában való tájékozódás, néhány hangszer megszólaltatásának módja.

Elvárt teljesítmény

- Vegyen részt a közös éneklésben, daltanulásban, az iskolai rendezvények, ünnepségek zenei programjaiban.
- Tudjon képességeihez mértén minél több éneket, dalt elénekelni, eldúdolni, felismerni.
- Tudjon ritmushangszereket megszólaltatni.
- Hangzás alapján ismerje fel a leggyakoribb hangszereket.
- Hallgasson figyelemmel zenét.
- Legyenek kedvenc dalai, dallamai, zeneszerzői.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Népdalok - Ünnepkörök dalai	18	8
2. Ritmus- és hallásfejlesztés	10	14
4. Zenehallgatás	8	14

9. évfolyam

Cél:

A közös zenélés, éneklés és zenehallgatás élményét biztosítani, harmonizálni személyiségének fejlődését.

Feladat:

Ének-zenei ismeretek növelése (dalkincs bővítése, zeneművek megismerése).

Hallás és ritmusérzék fejlesztése.

Táncstudás fejlesztése.

Közös zenélés.

Elvárt teljesítmény:

Képességeihez mértén legyen dalkincse.

Helyesen társítsa a dalokat az ünnepekhez.

Tudjon lassú és gyors között különbséget tenni, tempót tartani.

Alakuljon ki kultúrája a zenehallgatáshoz.

1. Témakör: <i>Népdalok - Ünnepekörök dalai</i>			Óraszám: 18
Fejlesztendő kompetencia: Biztos szövegtudás.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Magyar dalok.	Dalok tanulása	Az adott dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok.	Legyen együttműködő a daltanulásban.
Magyar táncok.	Kétlépéses csárdás, galopp táncolása.	csárdás, galopp,	Vegyen részt a táncban, utánozza a lépéseket.
Más népek dalai.	Daltanulás: ismerkedés más népek dalaival.	nép, ország, nemzet, nyelv, <i>cseh, szlovák, angol, francia, orosz, ír, német, lengyel.</i>	
Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dalai.	Jeles ünnepekről dalok tanulása.	Karácsony, Újév, Húsvét, Pünkösöd, Anyák napja, születésnap, névnap, évfordulók.	Tudjon a megfelelő ünnepen dalt előadni.
Nemzeti ünnepeink dalai.	Nemzeti ünnepeinkről megemlékezés, toborzók Himnusz, Szózat éneklése.	Március 15. Petőfi Sándor, Kossuth Lajos, nemzeti színű szalag, kokárda, Magyarság, ünnep, Himnusz, Szózat. <i>Történelmi eseményekkel kapcsolatos fogalmak.</i>	Ismerje fel és énekelje a Himnuszt és a Szózatot. Érezze az ünnep jelentőségét.

2. Témakör: <i>Ritmus- és hallásfejlesztés</i>			Óraszám: 10
Fejlesztendő kompetencia: Ritmushangszerek használata éneklés közben.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Ritmikai és dinamikai gyakorlatok.	A szép éneklés gyakorlása a dinamikai változások figyelembevételével.	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen.	Tudjon dalokat a tempó és dinamika pontos visszaadásával énekelni
Tempóérzékeltető gyakorlatok.	Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése.	Szöveg, dallam, ritmus hangszín, hangerő, <i>skalázás.</i>	tudják a dalokat pontos ritmusban, helyes dallammal, érthető szöveggel énekelni.
Hang- és hallásfejlesztés.	Hangmagasság differenciálása.		Vegye észre a dalokban a hangmagasság különbségeket.
Ritmushangszerek használata.	Ritmushangszerek megszólaltatása, megnevezése.	Cintányér, dobok, triangulum, csörgődob. Maracas, agogo, bongó. érintés, bújás, bot, kendő	Ismerje és használja a

Táncok.	Egyszerű táncok előadása, ének, lépés ritmusának összehangolása.	körtánc, pörgés, forgás, kifordulás, guggolás	ritmushangszereket. Vegyen részt a közös táncban, érezze a ritmust.
---------	--	---	---

3. Témakör: <i>Zenehallgatás</i>			Óraszám: 8
Fejlesztendő kompetencia: Alkalomnak megfelelő zene választása.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Népdal.	Népdalok hallgatása, csokorba gyűjtése.	Dalban szereplő népies kifejezések magyarázata.	Hallgasson figyelmesen zenét.
Műdal.	(dalok felismerése dallamuk alapján) Műdal hallgatása. (ismert előadó hangjának felismerése, kedvenc dalok megtanulása, együtténeklés az előadóval)	<i>A dalban szereplő ismeretlen szavak, szófordulatok.</i>	
Tánczene hallgatása más-más feldolgozásban.	Táncdal hallgatása.	táncdal, tánczenekar, szólóének	
Dallamok, feldolgozások, komolyzenei részletek meghallgatása.	Dallamok meghallgatása, feldolgozások összehasonlítása.	dallam, <i>feldolgozás</i> , részlet	

10. évfolyam

Cél:

A közös zenélés, éneklés és zenehallgatás élményét biztosítani.
Személyiségét fejleszteni, harmonizálni.

Feladat:

Ének-zenei ismeretek bővítése (dalkincs bővítése, zeneművek megismerése).
Hallás és ritmusérzék fejlesztése.
Táncstudás fejlesztése.
Közös zenélés.

Elvárt teljesítmény:

Képességeihez mértén bővüljön dalkincse.

Helyesen társítsa a dalokat az ünnepekhez.

Tudjon lassú és gyors között különbséget tenni, tempót tartani.

Alakuljon ki kultúrája a zenehallgatáshoz.

Ismerjen fel hallás után klasszikus zeneműveket, jellemző részleteiről.

1. Témakör: Népdalok - Ünnepekörök dalai			Óraszám: 8
Fejlesztendő kompetencia: Biztos szöveg és dallamtudás.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Magyar dalok.	Dalok tanulása.	A dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok.	Legyen együttműködő a daltanulásban.
Más népek dalai.	Daltanulás.	nép, ország, nemzet, nyelv, cseh, angol, francia, orosz, ír, német, lengyel	Tudjon a megfelelő ünnepen dalt előadni.
Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dalai.	Jeles ünnepekről dalok megtanulása.	Karácsony, Újév, Húsvét, Pünkösd, Anyák napja, születésnap, névnap, évfordulók	
Nemzeti ünnepek dalai.	Nemzeti ünnepekről megemlékezés, Himnusz, Szózat, toborzók éneklése.	Március 15. Petőfi Sándor, nemzeti színű szalag, kokárda, Október 23. Magyarság, ünnep, Himnusz, Szózat, megzenésített költemények, stb.	Ismerje Nemzeti ünnepeinket, ismerje fel és énekelje a Himnuszt, a Szózatot, a toborzó dalokat, érezze az ünnep jelentőségét

2. Témakör: Ritmus-és hallásfejlesztés			Óraszám: 14
Fejlesztendő kompetencia: Megosztott figyelem.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Ritmikai és dinamikai gyakorlatok.	Ritmus alapján dal felismerése.		Tudjon képességeihez mértén pontosan, szépen énekelni.
Tempóérzékeltető gyakorlatok.	Dallam és tempó követése.	halk, lágy, zümmögő, hangos, élénken, lassan, gyorsan	Tudjon dallamosan, helyes ritmusban énekelni.

Ritmushangszerek használata.	Ritmushangszerek megszólaltatása, megkülönböztetése.	cintányér, dobok, triangulum, <i>maracas, agogo, bongó</i>	Kísérje az ismert dalok dallamát ritmushangszerrel.
Hang-és hallásfejlesztés.	Dalok összekapcsolása dal, szöveg, zene, ritmus szerint.		Tudjon pontosan, szépen átélten, kifejezően énekelni.
Táncok eltérő zenére.	Diszkó tánc, régi korok táncai pl. keringő, csárdás stb.		Vegyen részt a táncban, utánozza a lépéseket.

3. Témakör: <i>Zenehallgatás</i>			Óraszám: 14
Fejlesztendő kompetencia: Zene és képzelet összekapcsolása.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Közismert komolyzenei részletek meghallgatása. (pl. Egy kiállítás képei. Örömda. Passió. Péter és a farkas stb.)	A zene hatásának megbeszélése: Te mire gondoltál? Miről szól ez a zenedaráb? (szomorú, vidám? ünnepélyes?) Milyen hangszereket hallasz? Hány zenész muzsikál szerinted?	énekes, <i>énekszólam, hangszerkíséret</i> vonósnégyes, karmester, szimfónia, hangszerek nevei, zeneszerzők, előadók, szólamok	Ismerje fel a már tanult dallamokat.
Tánczene hallgatása Dallamok, dallamrészletek felismerése	Tánczene hallgatása különböző feldolgozásban. Dalok, dallamok hallgatása.	ritmus, tánc, hangzás, szólóének, magasabb, mélyebb <i>dallamjárás</i>	Ismerje fel a különböző feldolgozásokban az azonosságot.
Zenés darabok megismerése (Macskák, A dzsungel könyve, István a király, János vitéz stb.)	A darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből. Dalrészletek és darabok, ill. szereplők csoportosítása.	A darabok témájával kapcsolatos fogalmak és megnevezések.	Ismerje fel a dallamrészleteket.

Tánc – dráma

9 -10. évfolyam

Cél

- Komplex zenei, mozgásos, dramatikus eszközökkel a tanuló emocionális és kognitív funkcióit kibontakoztatni.
- Az önkifejezést, pozitív önértékelést elősegíteni sikerélményt nyújtani szereplések által.

Feladat

- Észlelés, figyelem, gondolkodás fejlesztése.
- Általános mozgásállapot, zenei képességek fejlesztése.
- Tantárgy specifikus ismeretek bővítése.
- A különböző élethelyzeteket reprodukáló dramatikus képességek fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

- Fejlődjön mozgáskultúrája és váljon harmonikusabbá személyisége.
- Alakuljon ki közösségi érzése, felelőssége a csoportért, produkcióért.
- A tanuló képességeihez mértén, szerezzen ismereteket és élje át a hazai és az európai kultúra múltját, jelenét.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Szituációs gyakorlatok	15	12
2. Drámajáték	12	15
3. Tánc	9	9

9. évfolyam

Célok:

Komplex zenei, mozgásos, dramatikus eszközökkel a tanuló emocionális és kognitív funkcióit kibontakoztatni.
Elősegíteni az önkifejezést, a pozitív önértékelést, sikerélményt nyújtó szereplésekkel.

Feladatok:

Általános mozgásállapot, zenei képességek fejlesztése.

Tantárgy specifikus ismeretek bővítése.

A különböző élethelyzeteket reprodukáló dramatikus képességek fejlesztése.

Elvárt teljesítmény:

A tanuló tudjon eligazodni valós helyzetekben szituációs gyakorlatok, minták alapján.

Ügyeljen mozgására.

Vegye észre és értékelje, ami szép és esztétikus.

Önismerete, kapcsolatai épüljenek.

Vegyen részt önként csoportos produkcióban, legyen képes az együttműködésre, szabályok betartására.

1. Témakör: Szituációs gyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Vélemény kialakítása, megfogalmazása és vállalása.			Óraszám: 15
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Szituációs játékok	Szituációk eljátszása: - Otthon, - Étterem, - Szórakozás.	Helyiségek nevei, tárgyak a lakásban, tárgyak az étteremben. <i>A szórakozóhelyekhez kapcsolódó fogalmak.</i>	Eligazodás és megfelelő viselkedés a különböző helyzetekben.
Beszédkésztség fejlesztő gyakorlatok	Találkozás, bemutatkozás, köszönés gyakorlása. Telefonálás Segítség, információ kérése idegentől.	Név Napszagnak megfelelő köszönések. Érdeklődés a másik ember iránt: „Hogy vagy?” „Mit csinálsz?” <i>Ritkábban előforduló fordulatok: pl. „Adjon Isten!”</i> Tudna nekem segíteni a felszállásnál? Meg tudná mondani melyik megállónál kell leszállnom a ...utcahoz? Stb.	Tudjon magáról alapvető információkat közölni, számára fontos információt (eligazítást) kérni.
Helyes testtartás (Alexander – módszer)	A helyes testtartás mindennapi élethelyzetekben. A gerincpihentető gyakorlat elsajátítása	jobbra – balra, középre, oldalt, kívül – belül.	A gyakorlatok segítségével történő elvégzése.
Ünnepeink	Készülődés az ünnepekre. (közösségi és személyes átélés, aktív részvétel)	névnap, születésnap, virág, torta, ajándék, ünnepi asztal, ünnepi öltözet.	Értse meg az ünnepek személyes jellegét.
Mozi látogatás Színházlátogatás Múzeumlátogatás	A tananyaghoz kapcsolódó előadás, film, DVD megtekintése, a látottak megbeszélése, esetleg egy-egy részlet	A látottakkal kapcsolatban felmerülő fogalmak. A látottak közös értelmezése.	Tudjon elmerülni az események szemlélésében.

	többszöri megtekintése (videó, DVD) értelmezése, vita, egyéni vélemény megfogalmazása.		
--	--	--	--

2. Témakör: Drámajáték Fejlesztendő kompetencia: Közös élmény keresése.			Óraszám: 12
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Népszokások, szertartásjátékok megismerése, eljátszása.	Betlehemezés, Farsangi népszokások, (Busójárás) Passió játék, Húsvéti, Pünkösdi népszokások, a regölés megismerése.	Az ünnep lényegét érintő fogalmak. <i>Népies kifejezések köznyelvi értelmezés,</i> párválasztás, jókívánság, regölés	Érezze a hétköznapiak és az ünnepek váltakozását. Regölő rímusok. A regölés megtanulása.
Tananyaghoz kapcsolódó, ill. szabadon választott előadás létrehozása.	A darab kiválasztása, megbeszélése, szereplőválogatás, jelmez, díszlet megtervezése. Az előadás bemutatása, videofelvétele, a látottak megbeszélése, a teljesítmények értékelése. (kritika megfogalmazása)	A munka közben felmerülő fogalmak, megnevezések.	Aktív hozzájárulás a közös teljesítményhez.

3. Témakör: Tánc Fejlesztendő kompetencia: Mozgás ritmusra.			Óraszám: 9
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Tánc és improvizáció zenére.	Musical-ek meghallgatása: pl. Hair, Macskák, stb. Koreográfiák megtanulása, egyéni és csoportos előadása. Ütő együttes alakítása, közös zenélés.	lendület, pihenés, lassú -gyors, fönt – lent, ugrik – megáll	Tanulja meg a táncokat, és tudja előadni. Önálló mozgásokat, táncot adjon elő zenére.
Aerobik	Csípő – láb gyakorlatok megtanulása.	fordít, emel, hajlít, nyújt, rúg	Koncentrálna a zenére. Hajtsa végre a gyakorlatokat.

10. évfolyam

Célok:

Komplex zenei, mozgásos, dramatikus eszközökkel a tanuló emocionális és kognitív funkcióinak kibontakoztatása.
Az önkifejezés, pozitív önértékelés elősegítése sikerélményt nyújtó szereplések által.

Feladat:

Általános mozgásállapot, zenei képességek fejlesztése.
Tantárgy specifikus ismeretek bővítése.
A különböző élethelyzeteket reprodukáló dramatikus képességek fejlesztése.

Elvárt teljesítmény:

A tanuló tudjon eligazodni valós helyzetekben szituációs gyakorlatok, minták alapján.
Ügyeljen mozgására.
Vegye észre és értékelje, ami szép és esztétikus.
Önismerete, kapcsolatai épüljenek.
Vegyen részt önként csoportos produkcióban, legyen képes az együttműködésre, szabályok betartására.

1. Témakör: <i>Szituációs gyakorlatok</i>			Óraszám:12
Fejlesztendő kompetencia: Önbizalom erősödése.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Szituációs játékok (konfliktusok megoldására, ismerkedésre, érzelmek kezelésére, agresszió leküzdésére).	A szituációk eljátszása: -családban, iskolában, munkahelyen—barátság kialakulása, megszűnése, ennek kezelése.	hűség, bizalom, segítség, szeretet, házimunka, munkaidő, dolgozni, <i>pontoság, megbízhatóság, kitartás</i>	Tudja, hogy mit jelent a barátság. Tudja, hogy milyen íratlan szabályok érvényesülnek a családban. Tudja, hogyan kell viselkedni a munkahelyen.

Beszédkésztség fejlesztő gyakorlatok	Párbeszédes helyzetek a hétköznapiakból. Képek alapján, olvasott történetek befejezése saját elképzelés szerint.	A párbeszédokban felbukkanó új szavak. Új <i>szinonimák</i> a mozgásra: lépés – csoszogás,	Hétköznapi helyzetekben találja fel magát.
Helyes testtartás (Alexander-módszer)	Az eddig tanultak alkalmazása.	járás – ballagás,	Szabaduljon meg a feszültségtől. Pozitív élményeket éljen át mozgás közben.
Mozi látogatás Színházlátogatás Múzeumlátogatás	A tananyaghoz kapcsolódó előadás, film, megtekintése, a látottak megbeszélése, esetleg egy-egy részlet többszöri megtekintése (videó, DVD) értelmezése, vita, egyéni vélemény megfogalmazása.	A látottakkal kapcsolatban felmerülő fogalmak. A látottak közös értelmezése.	Tudjon elmerülni az események szemlélésében.

2. Témakör: Drámajáték Fejlesztendő kompetencia: Improvizációs készség.			Óraszám: 15
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Népszokások, szertartásjátékok megismerése, eljátszása.	Betlehemezés, Farsangi népszokások, (Busójárás) Passió játék, Húsvéti, Pünkösdi népszokások, a regölés megismerése.	Az ünnep lényegét érintő fogalmak. <i>Népies kifejezések köznyelvi értelmezése.</i> párválasztás, jókívánság, regölés	Érezze a hétköznapiak és az ünnepek váltakozását. Regölő rigmusok. A regölés megtanulása.
Tananyaghoz kapcsolódó, ill. szabadon választott előadás létrehozása.	A darab kiválasztása, megbeszélése, szereplőválogatás, jelmez, díszlet megtervezése. Az előadás bemutatása, videofelvétele, a látottak megbeszélése, a teljesítmények értékelése. (kritika	A munka közben felmerülő fogalmak, megnevezések.	Aktív hozzájárulás a közös teljesítményhez. Őszinte vélemény elmondása, a bírálat elfogadása sértődés nélkül.

	megfogalmazása)		
--	-----------------	--	--

3. Témakör: <i>Tánc</i> Fejlesztendő kompetencia: Illő viselkedés tánc közben.			Óraszám: 9
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Tánc és improvizáció zenére. Aerobik. Hastánc.	Koreográfiák megtanulása, egyéni és csoportos előadása. Ütő együttes alakítása, közös zenélés. Csípő – láb gyakorlatok megtanulása. Tanult gyakorlatok végzése hosszabb ideig, egyre kevesebb hibával.	lendület, pihenés, lassú -gyors, fönt – lent, ugrik – megáll fordít, emel, hajlít, nyújt, rúg	Tanulja meg a táncokat, és tudja előadni. Önálló mozgásokat, táncot adjon elő zenére. Koncentráljon a zenére. Hajtsa végre a gyakorlatokat.

Testnevelés

9 -10. évfolyam

Cél:

- A rendszeres mozgás, testedzés, az egészséges életmód iránti igényt kialakítani.
- Az egészséges testi fejlődést biztosítani.
- Azon ismereteit, jártasságait, képességeit kialakítani, fejleszteni, melyek a későbbi mozgásos cselekvési biztonságát, rendszeres fizikai aktivitását megalapozzák.

Feladat:

- A fizikai képességek, testi adottságok, állóképesség és a mozgásharmonizáció fejlesztése.
- A mozgásnevelés tantárgy tanítása során kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése.

Elvárt teljesítmény:

- Irányítással végezzen összetett utánzó gyakorlatokat, törekedjen az ütemtartásra.
- Próbálkozzon mind hosszabb labdavezetéssel.
- Tudjon alsó és felső dobással célba dobni.
- Mind hosszabb időtartamban végezze az izomerősítő gyakorlatokat.
- Állóképessége növekedjen.
- Ismerje az általa használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát.
- Aktívan kapcsolódjon be a versenyjátékokba, tudjon csapatához alkalmazkodni.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	35	35
2. Gimnasztikai gyakorlatok	35	35
3. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	38	38
4. Labdás gyakorlatok	35	35
5. Sportjátékok elemei	37	37

9. évfolyam

Célok:

A rendszeres mozgás, testedzés, az egészséges életmód iránti igényt kialakítani.
Az egészséges testi fejlődést biztosítani.

Feladat:

A sportjátékokhoz szükséges elemi tájékozódási képesség fejlesztése.
Ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése.
Sportjátékok alapvető játékelemek megismertetése.
Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése.
Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata.
Alapmozgások gyakorlása.
Labda biztonságos követése.
Növekvő elem és ütemszám ciklikus mozgássorok elsajátítása.

Elvárt teljesítmény:

Saját testéhez képest tudjon a térben tájékozódni.

Egyre hosszabb időtartamban végezzen izomerősítő gyakorlatokat.

Figyeljen a helyes testtartásra.

Törekedjen mozgásának ütemét, dinamikáját szabályozni.

1. Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás			Óraszám: 35
Fejlesztendő kompetencia: Egymáshoz való alkalmazkodóképesség fejlődése.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Sorakozás	Segítséggel: sorakozó magasság szerint, járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban		Tudjon önállóan sorakozni, ismerje az irányokat.
Menetelés	nyitódás, záródás, helybenjárás, jelre elindulás, megállás,	nyit zár	
Testfordulatok	járás lábujjhegyen, sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra.	jobb bal	

2. Témakör: Gimnasztikai gyakorlatok			Óraszám: 35
Fejlesztendő kompetencia: Biztos mozgáskoordináció.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Mozgáselemek összekapcsolása	Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása, helyben futás magas térdemelés, terpeszállás	négyütemű gyakorlat kéziszerek megnevezése	Egyszerű utasításokat értse meg.
Kéziszer és szabadgyakorlatok	törzshajlítás, bokaérintés. Szalag, babzsák, labda, súlyzó négyütemű gyakorlatok.		Kéziszerek megfelelő használata.

3. Témakör: Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok Fejlesztendő kompetencia: Erőnlét fejlesztése.			Óraszám: 38
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Guggolás Kúszás Függeszkedés Távolugrás Guruló átfordulás Álló rajt	Segítséggel: guggoló járás, kúszás padok között, bordásfal gyakorlatok, egy lábról elrugaskodás távolugrás nekifutásból, sorozatban guruló átfordulások, álló rajtból-versenyfutás.	gyakorlatok megnevezése <i>sorozat</i> <i>állórajt</i>	Szóbeli utasítások megértése.

4. Témakör: Labdás gyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Önzetlen játék.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kislabda dobás Átadások Labdavezetés	Kislabda dobás álló helyzetből, Célba dobás egykezes, kétkezes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben, váltott kézzel járás körben akadályok megkerülése, labdavezetések,	gyakorlatok megnevezése <i>váltott kéz</i>	Szabályok megértése, betartása.

5. Témakör: Sportjátékok elemei Fejlesztendő kompetencia: Szabálykövetés.			Óraszám: 37
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kosárlabda Pingpong Labdarúgás Tollaslabda	Segítséggel: alapállás-megindulás-megállás, labdavezetés kosárra dobás, védekezés, pingpongozás, átütés, szerválás, kapura lövés, szivacs labda ütögetés	sportágak megnevezése, <i>kosárpalánk</i> , kosár, kosárlabda, <i>szerva</i> , kapu, gól	Igyekezzen betartani a sportjátékok elemei szabályait.

10. évfolyam

Cél:

A rendszeres mozgás, testedzés, az egészséges életmód iránti igényt kialakítani.

A tanulók egészséges testi fejlődését biztosítani.

Feladat:

Fizikai képességek és testi adottságok fejlesztése.

Sportjátékok alapvető játékelemek megismertetése.

Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése.

Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata.

Alapmozgások gyakorlása.

Labda biztonságos követése (labdavezetési mozdulatok megtanulása).

Növekvő elem és ütemszám ciklikus mozgássorok elsajátítása.

Elvárt teljesítmény:

Saját testéhez képest tudjon a térben tájékozódni.

Egyre hosszabb időtartamban végezzen izomerősítő gyakorlatokat.

Figyeljen a helyes testtartásra.

Törekedjen mozgásának ütemét, dinamikáját szabályozni.

1. Témakör: <i>Rendgyakorlatok, téri tájékozódás</i>			Óraszám: 35
Fejlesztendő kompetencia: Az együttmozgás élménye.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Járások	Irányítással: menetelés helybenjárással, igazodás, sorbontás jobb, bal oldal érzékelése,	jobb, bal, <i>igazodás, sorbontás,</i>	Törekedjen a gyakorlatok egyre pontosabb végrehajtására.
Sorakozó	magasság szerint sorakozó, jelentés vezényszavak megértése.	magas, alacsony	

2. Témakör: Gimnasztikai gyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Utasítás pontos végrehajtása.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Két-három mozgáselem összekapcsolása Szakkifejezések alkalmazása	Négy ütemre végzett gyakorlatok: pl. alapállás, ugrás terpeszbe, kar oldalsó középtartásba, taps fej fölött, vissza alapállásba, mellső középtartásba, oldalsó középtartásba, terpesz	<i>négyütemű gyakorlat,</i> terpeszállás, oldalsó középtartás, mellső középtartás, magastartás	Az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig tudják végezni.

3. Témakör: Képességfejlesztő gyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Mozgás összerendezettség.			Óraszám: 38
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Távolugrás Függeszkedés Gurulóátfordulás Kúszás Mászás Futás Egyensúlyozó járás	Segítséggel: helyben rugózásból elrugaszkodás, kötélén vagy bordásfalon, háttal sorozatban guruló átfordulás, hátra. Irányítással: kúszás akadályok között, mászás akadályon át, 30-60 m-es versenyfutás állórajtból, pad merevítőjén egyensúlyozás.	tevékenységek megnevezése méter	Egyre hosszabb ideig működjön együtt a tartásjavító és izomerősítő gyakorlatokban.

4. Témakör: <i>Labdás gyakorlatok</i> Fejlesztendő kompetencia: Céltudatosság.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kislabdadobás Labdavezetés	Irányítással: dobóterpeszből kidobás, Célba dobás, alsó felső dobás lassú futás közben labdavezetés az ügyesebb kézzel.	<i>dobóterpesz,</i> labdavezetés	Egyre biztosabban tudjon labdát vezetni.

5. Témakör: <i>Sportjátékok elemei</i> Fejlesztendő kompetencia: Csapatszellem erősödése.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kosárlabda Labdarúgás Tollaslabda Pingpong	Irányítással: alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés, átadás, kosárra dobás, kapura lövés, szivacs labda ütögetés, Pingpongozás, átütés az asztal másik oldalára.	tevékenységek megnevezése, <i>kétkezes mellső átadás,</i> szerválás	A szabályok minél pontosabb betartása.

Szakmai előkészítő ismeretek

9-10. évfolyam

Cél

- Hozzásegíteni a várható jövője szempontjából reális elképzelések kialakításához.
- Olyan feladat- és munkavégzéshez szükséges képességeket, tulajdonságokat erősíteni, melyeket a szakképzésen, vagy az intézmény elhagyása után
- leginkább tud hasznosítani.
- Figyelmét, érdeklődését az elsajátítandó szakmákra irányítani, ezekhez az eddig tanult ismereteket rendszerezni.
- A gyakorlati tevékenységekben javítani a feladatvégzés minőségét, a feladatvégzés közbeni kitartást, munkatempót.

Feladat

- A szakma tanulását segítő praktikus és szociális képességek rendszerezése, bővítése, a gyakorlati tevékenységek folyamatos gyakoroltatása.

Elvárt teljesítmény

- Igazodjon el szűkebb és tágabb környezetében, kövesse a társadalmilag elvárt normákat.
- Tegyen szert elfogadható viselkedési kultúrára, önismeretre, általános ismeretekre.
- Alakuljon ki a feladattudata, a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállása, a közös munkavégzésre való képessége.
- Tegyen szert jártasságra azokban a tevékenységekben, melyek a szakmatanuláshoz szükségesek.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. A munka világa, pályaválasztás	46	46
2. Tájékozódás a munkavégzés területeiről.	78	78
3. Fiatal felnőttek életvezetése. Munkatársi kapcsolatai.	56	56

9. évfolyam

Cél:

Az alapfokú képzés során kialakított kognitív, motoros és érzelmi funkciókat továbbfejleszteni.

Motiválni a következő évek szakmatanulására, megértetni, hogy a felnőtté válás folyamatában sikeressége, megelégedettsége, függ szorgalmas munkájától.

Fejleszteni a manuális tevékenységekben az eszközhasználatot, a feladatok végrehajtásában az igényességet.

Bővíteni és mélyíteni környezetéről a tárgyi és fogalmi ismereteit.

Feladat:

Együttműködési, szociális készség, énkép, önismeret fejlesztése.

A verbális kommunikáció, az információ szerző- és továbbító képesség fejlesztése.

Az eszközhasználat színvonalának emelése.

A szakmatanulás szempontjából lényeges folyadék, tömeg, hosszúságmérés tökéletesítése.

A környező tárgyi, természeti világ és az emberek közötti kapcsolatok rendszerezett ismeretének kialakítása.

Elvárt teljesítmény:

Alakuljon ki az órát és a társakat nem zavaró viselkedése, motivált feladatvégzése.

Tegyen szert tehetsége függvényében anyag és eszközismeretre, a gyakorlati alkalmazásban való jártasságra.

Váljon alkalmassá társaival a közös tevékenységre, feladatvégzésre.

Ismerje fel azokat a személyeket, akikben megbízhat, tudjon segítséget kérni.

1. Témakör: <i>A munka világa, pályaválasztás.</i>			Óraszám: 46
Fejlesztendő kompetencia: Kitartó munkavégzés.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A tanulás és munka közötti hasonlóság és különbség.	Felnőttek és tanulók hétköznapijainak feldolgozása, beszélgetés, szerepjáték keretében.	hétköznapi, munkanapi, munkaszüneti nap, ünnepnap fizetés, <i>munkabér, bevétel, jövedelem, kiadás</i> jutalom, oklevél, <i>kitüntetés</i> , bizonyítvány	Értse meg, hogy a feladat és a munkavégzés természetes és fontos örömforrás, az életkor növekedésével a felnőtté válás során.
Az érdemjegy, bizonyítvány és fizetés értelme, jelentése.		<i>minőség, mennyiség</i>	Javuljon a feladat - munkavégzés minősége, idejének hossza, tempója az egyéni képességeknek megfelelő mértékben.
A feladatvégzés, a munkatevékenység idejének növelése.	Valamilyen, a csoportnak és a jövőbeni szakmatanulásnak megfelelő gyakorlati tevékenység, pl. szövés, gyöngyfűzés, kézimunka, stb.	tempó hibás, hibátlan gondos, összecsapott sikeres, sikertelen, hanyag, lelkiismeretes	
A feladat, munka, minőségének javítása.	Önértékelő feladatlapok kitöltése, megbeszélése.		Legyen a munkavégzésben sikerélménye.

2. Témakör: <i>Tájékozódás a munkavégzés területeiről.</i>			Óraszám: 78
Fejlesztendő kompetencia: A munkavégzés felelőssége.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Eszközhasználat, kézügyesség fejlesztése, kisebb darabok elkészítése egyre nagyobb önállósággal (gyöngyfűzés, varrás, kötés, stb.).	Több- kevesebb segítséggel önállóan végezze a feladatot.	Az elvégzett munkafolyamatok és eszközök megnevezése.	Kitartó, elfogadható munka végzése
Az intézményben meglévő munkahelyek, tevékenységek feltérképezése.	Tanulmányi séta az intézményben. Az ott dolgozó felnőttek munkájának megismerése.	A felmerülő ismeretlen kifejezések, fogalmak tisztázása.	Készüljön a feladatra, és aktívan vegyen részt a gyűjtőmunkában.
A számba vett munkahelyeken rövidebb idő eltöltése, irányítással, aktív munkával. (karbantartókkal, kerti munkával, konyhai feladatokkal /terítés, leszedés, óvodában egyéni foglalkozás a kicsikkel,	Kérdések alapján adatgyűjtés (mi a feladata, milyen eszközöket használ, milyen képességekre van szüksége munkájához?). Az intézményben lévő munkahelyeken adott idő eltöltése aktív munkával. (Lehetőség		

fénymásolás, iratrendezés, iratmegsemmisítés stb.) A tapasztalatokról szóbeli beszámoló a társaknak.	szerint erőfeszítést igénylő, tényleges munkát végezzen a tanuló.) A feladat rövid ismertetése, milyen feladatot tudott végezni, milyen eszközöket használhatott, hogy érezte magát a munkavégzés közben.		Megfogalmazása legyen jól érthető, lényegre törő, és reális képet adjon munkájáról.
Közvetlen környezetében lévő felnőttek munkájának feltérképezése. A kapott foglalkozások rendszerezése a szükséges képességek szerint. (pl. jó kezűgyességre van szükség, gyorsaságot igényel stb.) Mi szeretnék lenni? Milyen munkát szeretnék végezni?	Saját környezetből adatgyűjtés, rövid ismertetés elmondása. Foglalkozások és képességek egymás mellé rendelese.	A felmerülő ismeretlen fogalmak és kifejezések megismerése.	A kapott feladatot határidőre készítse el, és jól kommunikálja. Alakuljon önismerete.

3. Témakör: <i>Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai.</i>			Óraszám: 56
Fejlesztendő kompetencia: Beilleszkedés a közösségbe.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Munkaalkalmasság. A munkavégzés feltételei. A munkavállaláshoz szükséges feltételek számbavétele: alkalmasság, életkor, egészségi állapot, erőnlét, szükséges okmányok (bizonyítvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya). Munkaszerződés, bér, utasítások elfogadása. Alá- és fölérendeltség a munkahelyen. Munkahelyi köteleességek. Jogok a munkahelyen.	Munkatevékenységek gyűjtése, csoportosítása képes elvégezni, nem képes elvégezni Okmányok megismerése. Szerepjáték: munkahely keresése, új munkatárs befogadása, beilleszkedés idegen közegben (viselkedés, öltözködés). Beosztott – vezető számára meglévő Köteleességek és jogok széles körű	Képes vagyok rá, ill. nem tudom Kötelező, kötelesség fogalmak tisztázása. Jog, jogosult, jogszerű fogalmak tisztázása. TAJ kártya – szám, Adó kártya – szám, A tulajdonságok tartalmának	Ismerje meg képességeit. Tudjon a jó és rossz tulajdonságok között

A munkahelyi beilleszkedéshez fontos tulajdonságok megnevezése.	megismerése. Segítőképz, hanyag, szorgalmas, tiszteletlen, nagyhangú, pontos stb.. a hasznos és kerülendő tulajdonságok kiválasztása, megnevezése.	tisztázása.	dönteni.
Munkatársak elfogadása, alkalmazkodás egymáshoz.			
Baráti viszony – kollegiális viszony, szerelmi viszony.	A kapcsolatok tartalmának megvitatása.		

10. évfolyam

Cél:

Az eddig tanultakat bővíteni, elmélyíteni és rendszerezni.

Motiválni a következő évek szakmatanulását, és megértetni, hogy a felnőtté válás folyamatában a sikeresség, megelégedettség, függ a szorgalmas munkától.

Fejlesztani a manuális tevékenységekben az eszközhasználatot, a feladatok végrehajtásában az igényességet.

Bővíteni környezetéről tárgyi és fogalmi ismereteit.

Feladat:

Együttműködési, szociális készség, énkép, önismeret fejlesztése.

A verbális kommunikáció és az információszerző és -továbbító képesség fejlesztése.

Az eszközhasználat színvonalának emelése.

A szakmatanulás szempontjából lényeges folyadék-, tömeg-, és hosszúságmérés biztos ismerete.

A környező tárgyi-, természeti világ, és az emberek közötti kapcsolatok rendszerezett ismeretének kialakítása.

Elvárt teljesítmény:

Alakuljon ki a foglalkozást és a társakat nem zavaró viselkedése, a motivált feladatvégzés.

Tegyen szert tehetsége függvényében anyag és eszközismeretre, a gyakorlati alkalmazásban jártasságra.

Váljon alkalmassá társaival közös tevékenységre, feladatvégzésre.

Ismerje fel azokat a személyeket, akikben megbízhat, tudjon segítséget kérni.

1. Témakör: <i>Tanulás, tehetség, pályaválasztás, a munka világa.</i> Fejlesztendő kompetencia: A munkavégzés örömeinek átélése.			Óraszám: 48
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Tanulás és munka, képességek és pályaválasztás közötti összefüggés. Tehetség, lehetőség, szorgalom, kitartás kérdése. Önismeret. Az egyes foglalkozáshoz szükséges tulajdonságok számbavétele, hiányok regisztrálása, célkitűzés.	Tankönyv leckéinek feldolgozása, kérdés, felelet típusú beszélgetés keretében. A meglévő és hiányzó tulajdonságok listázása egyes szakmák szerint (pl.: kézügyesség, pontosság, kitartás, felületesség, rossz látás, stb.)	figyelem, pontosság, igényesség, szorgalom, kitartás siker, hibázás, <i>tökéletlenség</i> egyéni különbségek, adottságok Alkalmasság, fejlődés,	Értse meg, hogy jó dolog szorgalmasnak, törekvőnek lenni, mindenki jó valamiben, nem baj, ha valamire nem vagyunk képesek. Akarjon javítani hiányosságain.
Nemek közötti fizikai és életfeladatbeli különbségek viszonya a pályaválasztáshoz. A munka nehézsége és öröme. A munka és munkabér. A munka és pihenés harmonikus egysége.	Családról hozott fényképek nézegetése és beszélgetés a családtagok feladatairól. „Amerikából jöttem“ pantomim játék alkalmazása. Fizetés, pihenés, kikapcsolódás. Aktív pihenés.	nemekre jellemző feladatok, foglalkozások, életfeladatok kifáradás, pihenés, nyugalom, önálló, Elfoglaltság, segítség, Megelégedettség.	Rendezetten lássa a munka világát. Ismerje, és mondja el a leggyakoribb foglalkozásokban magát a végzett tevékenységet. (ki mit csinál) Értse meg, hogy szükségük van pihenésre szüleinek is. Önállóan foglalja el magát.

2. Témakör: <i>Tájékozódás a szűkebb- és tágabb körben meglévő munkavégzés területeiről.</i> Fejlesztendő kompetencia: Érdeklődés, nyitottság.			Óraszám: 78
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Munkahelyek, foglalkozások számbavétele, rendszerezése. Tanulmányi kirándulások különböző munkahelyek megtekintésére. (pl. kertészet, üzlet, raktár, műhely, stb.)	Tablók készítése a munkahelyekről, foglalkozásokról. Tanulmányi sétán tapasztaltak megfogalmazása.	Felmerülő fogalmak tisztázása.	A tapasztaltakat fogalmazza meg, és hosszabb ideig emlékezzen rá.

Látogatás és munkavégzés az intézmény gyakorlóhelyein, tanműhelyeiben. A végzett munkához szükséges készségek számbavétele, egyéni alkalmasság mérlegelése. Prezentációk, fotók, beszélgetések a különböző munkahelyekről, foglalkozásokról. Az intézményben folyó munkavállalói program megismerése, a program résztvevőivel beszélgetés.	A látottak megfigyelése, alkalmanként aktív bekapcsolódás a munkavégzésbe. Önértékelés. Összehasonlítás, mérlegelés. Kérdések megfogalmazása.	Teljesítmény, kitartás, következmény, stb. <i>A megismert fogalmak tisztázása.</i>	Alakuljon ki pozitív képe a munkáról. Tudatosan készüljön a felnőtt létre, és a munkavállalásra.
---	---	--	---

3. Témakör: <i>Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai.</i> Fejlesztendő kompetencia: Vágyak és a lehetőségek közelítése.			Óraszám: 56
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kamaszok és fiatal felnőttek közötti életviteli eltérések: Fizikai szempontból, kötelezettségek, szórakozás kapcsolatok mélysége terén. Kamaszok és fiatal felnőttek érzelmi világa és személyisége közötti eltérések. Út a felelős gondolkodásig, a jövőbeni életfeladat függvényében. Kamaszok és felnőttek irreális és reális vágyai és céljai. Képességbeli korlátok felismerése elfogadása.	Tankönyv leckéinek feldolgozása. Kérdés felelet típusú beszélgetés súlypontos alkalmazásával Drámapedagógiai módszer alkalmazása: apró történetek, életszerű szituációk eljátszása. (szerepjátékok) Képes folyóiratok, áru katalógusok stb. nézegetése közben csoportos beszélgetés.	testi fejlettség, fizikai erőnlét, egészséges életmód, tanulás, munka, szabadidő, kapcsolatok, kötődések váltakozása, tartóssága egoizmus kérdése jól-, rosszul esik én és a másik sértődés, megbocsátás összeveszés, kibékülés egymás szabadsága. Önismeret. A megvalósítható cél és a sikerélmény összefüggése. Emberök szerethetősége nem függ gazdagságuktól, tehetségüktől.	Értse meg a tananyagot. Élvezze, vegyen aktívan részt a szerepjátékokban. Legyen véleménye, helyes és helytelen viselkedésről. Fejlődjön önismerete, fogadja el önmagát és társait gyengeségeivel együtt.

A rokoni, baráti, szerelmi, munkatársi kapcsolatok, jellemzői. Normák, elvárások, életkori különbségek a fenti kapcsolatokban. Saját reális elvárások, vágyak megvalósulásához szükséges aktív tevékenységek rendszerezése.	Sorolja fel és csoportosítsa azokat az embereket, akiket jól ismer, a hozzájuk fűződő kapcsolata alapján. Képek gyűjtése, ragasztása, megbeszélése. Ismerkedés gyakorlása. (szerepjáték)	rokonság barátság, szerelem munkatárs, (kolléga) osztálytárs, osztályközösség, társaság, szurkolók, rajongók társasági ember, magányos ember, buli, ismerkedés színterei rokonszenv, ellenszenv idegen különféle csábításai bizalom	Értse meg, és tudja megfogalmazni a különféle kapcsolatokban a legfontosabb társadalmi elvárásokat, normákat. Rögzüljön, hogy rokonai között kell egy bizalmasának lenni, akinek elmondja titkait, féltelmeit, akinek kikéri tanácsát.
---	--	--	--

4. Óraterv készségfejlesztő speciális szakiskola 11.-12. évfolyama részére

A nevelés-oktatás fejlesztési területei	Tantárgyak	11. évfolyam	12. évfolyam
Anyanyelv és kommunikáció	Olvasás-írás	4	4
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	2
	Társadalmi ismeretek és gyakorlatok	1	1
Természeti környezet	Környezet- és egészségvédelem	1	1
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Életvitel és gondozási ismeretek	1	1
Művészetek	Ének-zene	1	1
Testi nevelés	Testnevelés	5	5
Szakmai tantárgy	Szakmai elmélet	6	6
Összes óraszám		21	21
Rehabilitációs tanórai foglalkozás (Nkt. 6.sz.melléklet alapján)		5	5

4.1. Tantárgyak és óraszámok

Olvasás-helyesírás Szakképzés 1/11.

Cél

- Kompenzálni az értelmi akadályozottságból adódó nyelvi fejlődési zavart, fejleszteni a meglévő nyelvi képességeket, készségeket.
- Megközelíteni a köznyelvi beszédet, az olvasás-írást eszközként használni.
- Elérni a hétköznapi kommunikációban a kommunikációs helyzet körülményeinek megfelelő beszédstílust.

Feladat

- A képességekhez mértén elsajátított olvasás-írás, valamint a megtanult ismeretek gyakorlása praktikus feladatok megoldásával.

Elvárt teljesítmény

- Közelítse meg a mindennapi társas érintkezésben a kommunikációs normákat.
- Tudjon a különböző beszédhelyzetekhez alkalmazkodni.
- Legyen képes egyszerű, rövid szövegek összefoglalására.
- Tudjon hangos és néma olvasással, viszonylagos folyamatossággal olvasni, az olvasottak megértését bizonyítani.
- Legyen írása tiszta és olvasható.
- Használjon másolás, tollbamondás, önálló írás során képességeinek megfelelő írásmódot.
- Tudjon segítséggel kitölteni egyszerű nyomtatványokat.
- Legyen a képességeinek megfelelő szóbeli és írásbeli kifejezőkészsége.
- Ismerje meg a tömegkommunikáció néhány megjelenési formáját.
- Tudjon képességeinek megfelelően értelmezni és véleményt alkotni a kapott információkról.

Értékelés: érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	1/11.
Heti óraszám	4
Éves óraszám	144

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1/11.
1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés	44
2. Olvasás – Írás gyakorlása	60
3. Médiaismeret. Nem verbális információk értelmezése	40

Szakképzés: 1/11.

Cél:

Betartani a felnőttekhez illő viselkedési normákat.

Elvégezni pontosan, felelősségteljesen a feladatokat.

Fejlesztani a beszéd- és szövegértést a külvilággal való kapcsolatok javítása érdekében.

Magasabb szintre emelni az önkifejezés képességét.

Elmélyíteni a környezetben való tájékozódást gyakorlati feladatok megoldásával, szükség esetén segítséget kérni a megfelelő személytől.

Feladatok:

Figyelemfelkeltés a környezetből származó feldolgozható információk felismerésére.

A társas nyelvi magatartás megtanítása.

A megszerzett ismeretek gyakorlása az egyéni képességek és készségek figyelembevételével.

A szándék és akarati megnyilvánulásoknak megfelelő kommunikálásra való képesség kialakítása.

Elvárt teljesítmény:

Tudjon a különféle élethelyzeteknek megfelelően kommunikálni.

Fejlessze tovább a nyelvi ismereteit.

Sajátítsa el a társalgási stílust (udvariasság, tolerancia és határai).

Ismerje a napi aktuális eseményeket, arról tudjon beszámolni és véleményt alkotni a média alapján (következtetés, ítéletalkotás).

Értékelés: érdemjeggyel

1. Témakör: <i>Anyanyelv. Beszédfejlesztés</i> Fejlesztendő kompetencia: Bátor kommunikáció.			Óraszám: 44
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Beszédgyakorlatok (hangsúly, mondat és szövegfonetika).	Beszélgetés, felolvasás, művek előadása.	<i>hangsúly, monoton beszéd, artikuláció, szerző, vers, próza</i>	Nyelvi fejlettségének megfelelően tudjon verset, prózát mondani.
Kommunikáció: mindennapi társas érintkezés, kulturált vita, konfliktushelyzetek megoldása.	Játékok, szituációs gyakorlatok, beszélgetés, dramatizálás.	az adott szituációhoz kapcsolódó fogalmak	A helyzeteknek megfelelően tudja alkalmazni az illemszabályokat. Legyen képes más véleményét elfogadni.
Mondatalkotás képek segítségével, megadott szavakkal.	Szókincsbővítés, csoportosítás, beszélgetés.	szó, mondatfajták, mondat	Tudjon összefüggően mondatot alkotni.

2. Témakör: <i>Olvasás - Írás gyakorlása</i> Fejlesztendő kompetencia: Ismeretszerzés egyre önállóbban.			Óraszám: 60
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Olvasástechnika és az olvasásértés fejlesztése.	Újságolvasás, programfüzet átnézése. Szókereső. Mondatban elrejtett szavak felismerése, szótagolás segítségével. Olvasás, megfigyelés, gondolkodás, írás	mozi, színház, koncert, múzeumok az adott mondat szavai	Tudjon reálisan programokat tervezni. Legyen képes az önálló gondolkodásra és következtetésre.
Írásgyakorlás.	Másolás. Írás, diktálás után. Nyomtatvány kitöltése. Olvasás, írás, közös értelmezés.	betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, javítás laccím, név, aláírás	Vegye figyelembe az esztétikai szempontokat. Tudjon segítséggel nyomtatványt kitölteni.
Ismeretterjesztő és szépirodalmi művek olvasása. (pl.: történelmi regék, mondák, novellák, földrajzi ismertető, stb.)	Olvasmányok közös olvasása, megtagyálása.	<i>régi korok, történelmünk nagyjai</i>	Legyenek elemi ismeretei a történelmi korokról, más égtájon, országban zajló életéről, stb.

3. Témakör: <i>Médiaismeret. Nem verbális információk értelmezése</i> Fejlesztendő kompetencia: Eligazodás a média műsoraiban.			Óraszám: 40
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
TV, rádióműsor átnézése, állandó műsorok időpontja. Műsorrészletek kiválasztása, megnézése többször, a látottak megbeszélése (formai és tartalmi szempontból). Piktogramok. Logók. A közlekedés jelei. Tájékoztató jelek a Postán, Bankban.	TV újság olvasása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján. Hírek készítése az osztály életével kapcsolatban, hírolvasás, kvízzjátékok kérdéseinek összeállítása, játék, verseny. Reklámok Felismerés, azonosítás, megfigyelés, gyűjtés. Séta, megfigyelés, beszélgetés, gyűjtés. Levél, telefonszámla feladása. Tanulmányi séta a bankban, pénzügyi szolgáltatások áttekintése, biztonság fontossága, kód fogalma.	TV csatornák, játék-és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, rádió piktogram, logó <i>KRESZ táblák</i> , veszély számlák, pénz, befizető ablakok, postai jelek Kód, bankkártya, automata, bankjegyek címletei	Tudjon eligazodni a TV újságban és válogatni a műsorok között. Ismerje fel a köznapi jeleket és értelmezze azokat. Ismerje a KRESZ táblákat és a balesetveszély elkerülésének lehetőségeit. Legyen képes a feladat önálló, vagy segítséggel való megoldására. Értse meg a kód jelentőségét, és tudja kezelni.

Számolás-mérés

Szakképzés 1/11.

Cél

- Segíteni a fogalmi gondolkodás fejlődését a műveletek gyakorlása révén, és azon az ismereteket és képességeket elsajátítani, amelyekre a gyakorlati életben szüksége van.
- Felkészíteni a számolási, mérési ismeretekkel a készségfejlesztő speciális szakiskolai képzésre.

Feladat

- A szakma tanításánál szükséges számolási - mérési területek súlypontos fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

- Alakuljon ki képességeinek megfelelő mértékben időbeli tájékozódása.
- Tudja használni képességének megfelelő mértékben mérési ismereteit, különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.
- Végezzen képességeinek megfelelő mértékben elemi műveleteket fejben és számológépen.

Értékelés: érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam	1/11.
Heti óraszám	2
Éves óraszám	72

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / évfolyam	1/11.
1. Térbeli és időbeli tájékozódás	20
2. Műveletek	28
3. Mértékegységek, méretek, pénz	24

Szakképzés 1/11.

Cél:

Elérni, hogy legyen gyakorlati kompetenciája a hétköznapi időbeli, térbeli tájékozódásban, vásárlásban és a jövedelem segítségével történő beosztásában. Végezzen egyszerű számtani műveleteket fejben és számológép segítségével.

Feladat:

Térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése, naptárismeret, naptárhasználat kialakítása.
Képességeinek mértékében a százasokkal, ezresekkel, tízezresekkel történő egyszerű műveletek elvégzése.
Mérések, mérőeszközök, mértékegységek körének biztos ismerete, gyakorlása, fejlesztése.

Elvárt teljesítmény:

Tájékozódjon környezetében önállóan.
Képes legyen napját megtervezni, időbeosztást készíteni.
Értsen a pénzhasználatához képességeinek mértékében.
Tudjon, hosszúságot, tömeget mérni, olvassa le és értelmezze a hőmérő (lázmérő) értékeit.

Értékelés: érdemjeggyel

1. Témakör: <i>Térbeli és időbeli tájékozódás</i> Fejlesztendő kompetencia: Naptárhasználat.			Óraszám: 20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Tájékozódás közvetlen környezetben.	Beszélgetés a munkahelyről. Személyek, helyiségek, berendezési tárgyak, funkciójuk.	munkahely, munkaidő,	Alakuljon ki pozitív hozzállása munkához,

Lakóhelyismeret (saját lakóhely, iskola székhelye és a főváros)	Munkahely címe, megközelítési útvonalának felidézése. Saját települése, bővebb környezetének térképe, nevezetes épületei. Budapest térképének tanulmányozása. Nevezetes helyek (Parlament, Gellérthegy, Állatkert, Fővárosi Nagycirkusz stb.) megkeresése.	munkavédelem nevezetes épületek nevei, funkciójuk	munkahelyhez. Ismerje fel Budapest nevezetességeit és nevezze meg.
Alapvető földrajzi ismerek	Természeti tájak, földrajzi képződmények megfigyelése videón, albumokban (sivatag, őserdő, tenger, stb.) Magyarország tájegységei, megyéinek, nagyobb városainak bemutatása a térképen. Újságcikkek, híradások helyszíneinek megkeresése.	mélység, magasság, sík-, domb- és hegyvidék	Nevezze meg a földrajzi képződményeket (hegy, völgy, folyó, tó, tenger stb.)
Az óra (hagyományos és digitális készülékek)	Időpontok keresése különböző kiadványokban Kezdés, nyitva tartás, menetrend stb. Időpontok beállítása játék órán, felírása többféleképpen	korán, későn, időben	Értse meg a megadott időpontok jelentőségét.
Napirend, heti beosztás Év, évszakok, hónapok	Beszélgetés a munkaidő, túlóra, szabadság, betegállomány, munkanélküli segély, nyugdíj időbeli vonatkozásairól. Az élet különböző szakaszainak időtartama években újszülött kortól nyugdíjas-korig.	munkaviszonnyal kapcsolatos fogalmak csecsemő- gyerek- ifjú- stb. életkorok fogalma király, uralkodó, köztársaság, parlament	Gondolkodjon felelősségteljesen a munkáról, munkahelyről. Becsülje reálisan az életkorokat és alkalmazzon megfelelő kifejezéseket. Ismerjen alapvető fogalmakat a régi és mai társadalmi berendezkedéstől.
Történelmi időszakok	Mondák, regék, olvasása, megbeszélése, magyarázata illusztrációkkal.		

2. Témakör: Műveletek Fejlesztendő kompetencia: Rövid szöveg megértése hallás után.			Óraszám:28
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Műveletek gyakorlása.	Tanult műveletek gyakorlása, az önállóság fokozásával, a hibaszázalék csökkentésével. Azonos tagok összeadásából kiindulva a szorzás műveletének értelmezése. A szorzás jele. Szorzás egyjegyű szorzóval írásban. Szorzás alkalmazása a mindennapi életben. Szorzás számológéppel. Szorzás-osztás összefüggése. Szorzótábla kifüggesztése, tanulmányozása.	szorzás, x-szeres összeg	Végezzen műveleteket egyre nagyobb önállósággal, pontossággal.
Számok a környezetben.	Utcán, médiában stb. előforduló legkülönbözőbb számok értelmezése (árak, statisztikai adatok, sporteredmények stb.).	statisztikai adatok, felmérések	Értelmezze megfelelően a számokat, adatokat, legyenek spontán kérdésfelvetései.
Szöveges feladatok.	Szöveges feladatok logikai felállításra önállóan. (Milyen messze van a Balaton, ha Budapest - Érd távolsága 22km, Érd-Székesfehérvár 46 km, Székesfehérvár Balaton 32km, Négy gyerekes anya minden gyerekének vesz egy kiflit 15 Ft-ért, és egy pohár kakaót 25 Ft-ért. Mennyit költött? stb.).	eredmény, teljesítmény összeg, szorzás, részeredmény, végeredmény	Értse meg az összefüggéseket (logikus gondolkodás).

3. Témakör: Mértékegységek, méretek, pénz Fejlesztendő kompetencia: A mérőeszközök rutinos használata.			Óraszám: 24
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Mérési gyakorlatok.	Mérések, becslések, összehasonlítások a környezetben. Mértékegységek fajtájának, nagyságrendjének helyes	Különböző mérőeszközök:	Tájékozódjon biztosan a

A pénz.	megválasztása. Pontos mérés, mennyiségek megváltoztatása. Mindennapi gyakorlatban előforduló mérések, mérőeszközök. Az eszközök helye a lakásban (munkahelyen), az eszközök tisztántartása. Bankjegyek, pénzürmék felismerése, váltása oda-vissza, árak becslése, ellenőrzése, tévedések javítása, összegek kiszámolása.	patikamérleg, méterrúd, mérőszalag, mérőedény	mértékegységek terén.
Jövedelem beosztása (havi kiadások megtervezése).	„Mire telik...?” A kiadások számbavétele. Fontos és lényegtelen közötti különbségtétel (rezsi, utazási költség, étkezési költségek – felesleges édesség, dohányzás stb.) mennyi a megtakarítás. Takarékosság fajtái, kölcsön kérése (vigyázzon, az eladósodás veszélyes!) Árjegyzékek nézegetése, árak összehasonlítása. Áruk sorba rakása érték szerint. Azonos rendeltetésű termékek árainak összehasonlítása olcsóbb-drágább. Az árak összefüggése mennyiséggel, minőséggel.	Banki- és postai szolgáltatások: betét, kivét, átutalás, bankkártya, kód, titkosság, bizalom. rendszeres kiadás (rezsi), takarékoság, kölcsön, betét, adós, kamat,	Pénzügyeit kezelje körültekintően Fogadjon el szülői, tanári segítséget. Ítéld meg reálisan az árakat, és közelítse igényeit a lehetőségeihez.

Társadalmi ismeretek

Szakképzés 1/11.

Cél

- Rendelkezni a sikeres társadalmi beilleszkedéshez megfelelő ismeretekkel és gyakorlati tapasztalatokkal a szakiskolai oktatás megkezdéséhez.
- Megfelelni a társadalom elvárásainak, normáinak, és annak, hogy szükségesnek érezze ezek betartását.
- Olyan ismereteket közvetíteni, hogy ne érezze idegennek az őt körülvevő világot, kapcsolatokat tudjon létesíteni, tudjon segítségért folyamodni, konfliktust kezelni.
- Tudjon védekezni a lehetséges veszélyekkel szemben és próbálja elkerülni azokat.

Feladat

- A társadalmi integrációt biztosító ismeretek és gyakorlati tapasztalatok elsajátítása a tantárgy témaköreiben meglévő tartalomnak megfelelően.

Elvárt teljesítmény

- Személyes adatait ismerje, és használja megfelelően.
- Rendelkezzen általános földrajzi, honismereti, kulturális ismeretekkel.
- Közlekedésben, napi élelmiszervásárlásban szerezzon jártasságot.
- Ismerje a közintézményeket, azok szolgáltatásait, tudjon kihez és hova forduljon segítségért, ismerjen segítségnyújtó szervezeteket.
- Legyen ismerete a biztonságos szexuális életéről.
- A hétköznapi és ünnepek természetét, lelkiségét értse meg, vegye ki részét a feladatokból és az ünneplésből.
- Legyen igénye az egészséges életmódra, a szabadidő eltöltéséhez rendelkezzen megfelelő ismeretekkel és gyakorlattal, ne unatkozzon.
- Igényeinek megfelelő közösségekhez tartozzon, és aktívan vegyen részt a programokban (ÉNO, munkahely, klub, gyülekezet).
- Baráti, munkatársi, párkapcsolataiban viselkedjen megfelelően, legyen közösségi ember.

Értékelés: érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyamok	1/11.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1/11.
1. Személyi adatok, önismeret, társas kapcsolatok	10
2. Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés	12
3. Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek	7
4. Felkészülés a felnőtt életre – Állampolgári ismeretek	7

Szakképzés 1/11.

Cél:

Bővíteni azokat az ismereteket és biztosítani azokat a gyakorlatokat, melyek a társadalomba történő beilleszkedést segítik.

Tanult képességeinek függvényében felkészülni a felnőtt életre.

Reális elképzeléseket, vágyakat kialakítani a jövőt illetően, és ezekhez biztosítani a megfelelő tudást, gyakorlati kompetenciát.

Feladat:

A megadott témakörökben egyéni haladás biztosítása.

Minél több látogatás szervezése szolgáltató- és közintézményekbe.

Segítő szervezetek meglátogatása.

Helyzetgyakorlatokban, szituációs játékokban, a viselkedéskultúra és önismeret megtanítása, kialakítása

Elvárt teljesítmény:

Ismerje és tanulja meg a fontosabb személyi adatokat.

Kulturált közlekedés és viselkedés.

Vásárláskor legalább hasznos közreműködés.

Reális elképzelés jövőbeni életéről, lehetőségeiről.

Tudjon segítséget kérni.

Találjon elfoglaltságot magának, és ne unatkozzon.

Ismerje és készüljön az ünnepekre.

Vegye ki részét a környezetében előforduló munkában.

Értékelés: érdemjeggyel

1. Témakör: <i>Személyi adatok - Önismeret – Társas kapcsolatok</i> Fejlesztendő kompetencia: Személyes dokumentumok fontosságának felismerése és körültekintő használata.			Óraszám: 10
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Személyes adatok, az azonosítás módja, igazolása (pl. újjlenyomat). A személyi adatok körének folyamatos, bővítése, gyakorlása. Rokonsági fokok megismerése. Mi jellemző rám? Önismeret, jellemzés, jó- és rossz tulajdonságok. Családi kapcsolatok. Viták. Iskolai kapcsolatok, osztálytársak, barátok. Szeretet, szerelem érzése. Helyes viselkedés: – Érzelmi kapcsolatok férfi és nő között. Párkapcsolatok. Közlekedés és vásárlás közbeni kommunikáció, és viselkedés. Udvariassági formák ismerete és használata. A napi fogyasztásban fellelhető áru, szaküzlethez történő hozzárendelése. Bevásárlóközpont megismerése.	Születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány nézegetése. Szituációs játékok az adatok gyakorlására. Másolás, írás, adatlapokkal való ismerkedés, memorizálás. Irányított, beszélgetés, rajzolás. Beszélgetés, csoportosítás. Szituációs játék. Képek, könyvek, videofilmek megtekintése. Felvétel készítése helyzetgyakorlatokról, a felvételek megtekintése és megbeszélése. Szituációs játékok. Tanulmányi séta. Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése. Segítséggel vásárlás gyakorlása.	<i>Születési anyakönyvi kivonat, Személyi igazolvány, személyes adatok, családi és utónév, állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya</i> <i>Jellemzés. Tulajdonság, Viselkedés, Bírálát. Dicséret.</i> Szeretet, szerelem. bolt, szaküzlet, bevásárlóközpont, áruház, forgalomban lévő pénzek, <i>élelmiszer árak, ruházati cikkek ára, műszaki cikkek ára, kocsis, lakás ára és a fizetés viszonya</i>	Tanulja meg, és írja le vagy másolja le nevét, legfontosabb személyi adatait. Ismerje a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek). Tudja az iskola nevét, címét. Ismerje fel a jó és a rossz tulajdonságokat. Ismerje a helyes viselkedés formáit, fordulatait. Tudja kezelni az érzelmeit. Ismerje és használja az udvariassági formákat. Segítséggel merjen vásárolni.

2. Témakör: <i>Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés</i> Fejlesztendő kompetencia: Figyelmes, körültekintő közlekedés.			Óraszám:12
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény

A főváros és lakóhelye nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek, élővilágának megismerése, térképismeret kialakítása, fejlesztése. Magyarországról tanult földrajzi ismeretek összefoglalása, rendszerezése (felszíni formák, ipari- és mezőgazdasági termelés, nevezetességek, megyék, városok, környező országok, Európai Unió, stb.)	Idegenforgalmi kiadványok, fotóalbumok, nézegetése, atlasz, feladatlap, tankönyvhasználat. Munka homokasztalon vagy színes gyurmával. Tanulmányi kirándulás (a tágabb lakókörnyezet megismerése). Térkép használata, terepasztal használata, filmek megtekintése és megvitatása. Prospektusok, szórólapok, plakátok gyűjtése, tablók készítése.	ország, haza, főváros, nagyváros, lakóhely, <i>domborzati, gazdasági, utca térkép</i>, nevezetesség, turista, <i>idegenforgalom, külföld, belföld, nemzeti büszkeség</i> Európai Unió (zászló, Himnusz), uniós jogok (munkavállalás, utazás, stb.)	Értse a domborzati térkép szín és jelrendszerét. Honismeretében fejlődjön, legyen minél több konkrét ismerete. Találja meg a térképen lakóhelyét. Ismerjen budapesti nevezetességeket. Gondolatait tudja néhány mondatban elmondani.
A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítséggel. Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése. A közlekedés szereplőinek felelőssége. A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása. A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és képzettség nélkül nem vezethet járművet)! Kerékpározás közben is a közlekedési szabályokat kell követni.	Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése, utazás különféle járműveken. Tanulmányi séta. Szituációs gyakorlatok. A szabályok biztos ismerete és gyakorlása. Térképen a szokásos közlekedési útvonalak áttekintése. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból? Alternatív közlekedési lehetőségek.	Közlekedési szabály. Segítség kérése. érvényes jegy, érvényes bérlet, megállók, állomások, pályaudvarok, információ, piktogramok	Tartsa be a viselkedési normát. Értse a piktogramokat, ismerje meg a megállót, állomást jelentő táblát. Ismerje a közlekedés legfontosabb szabályait. Ismerje a közlekedési csomópontok jellemzőit. Ismerje az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár.

3. Témakör: Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek Fejlesztendő kompetencia: Az ünnepek ismétlődése.			Óraszám: 7
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A tanult történelmi ismeretek felszínen tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig). Tájékozódás az időszalagon.	Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján stb. Könyvek, feladatlapok használata. Irányított beszélgetés.	<i>történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás emlékezet, hagyomány</i>	Legyen tájékozott a régmúlt, és a jelen eseményeiben.

Napjainkban lezajló társadalmi események figyelemmel kísérése (választások: képviselők –országgyűlési-, önkormányzati-, európai parlamenti stb.).	Plakátok, szórólapok, képes riportok, stb. Az érintett személyek felismerése, megnevezése. Néhány országosan ismert vezető nevének, funkciójának ismerete.	politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak (parlamentáris demokrácia, nemzeti jelképeink, stb.).	Tájékozódjon a körülötte zajló politikai eseményekről.
Ünnepek csoportosítása. Szokások, normák. (Pl.: öltözködés, terítés), történelmi-, naptárismeret.	Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, stb.).	egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek,	Külsőségében és tartalmában ismerje ünnepeinket, legyen lelkes, készüljön ezekre.

4. Témakör: <i>Felkészülés a felnőtt létre – Állampolgári ismeretek</i> Fejlesztendő kompetencia: „Felnöttség” felelősségének megélése. Jogok, feladatok, kötelességek.			Óraszám: 7
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvart és javasolt fogalmak	Elvart teljesítmény
Az iskoláskor utáni tervek. Munka, munkahely. Viselkedés, elvárások a munkahelyeken. Az önálló közlekedés gyakorlása. A balesetek elkerülése. Kulturált megjelenés, ápoltság.	Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes felismerése.	<i>Munkafegyelem</i> , baleset, figyelem <i>létfeltétel</i> , táplálkozás, lakás, ruházatkodás,	Értse meg mi a munkafegyelem. Ismerje az általános balesetvédelmi szabályokat.
A pénz szükségessége, beosztása.	A pénz értékének tudatosítása.	a pénz értéke,	Tudjon fontossági sorrendet felállítani.
Viselkedés idegenekkel: udvariasság, türelem, alkalmazkodás, önzetlenség.	Szituációs gyakorlatok. A kíváncsi tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése.		
Társadalomra káros tevékenységek – hazugság, lopás, szembeüls a következményekkel. Törvény, szabályok betartásának fontossága.	Írott és íratlan szabályok, iskolai szabályok, játékszabályok betartása, megszegése, következmények. (Példák saját élményekből, filmekből stb.)	Törvény, szabály, Igazságszolgáltatás, büntetés.	Tudjon különbséget tenni jó és rossz között. Tudja, hogy a szabályokat be kell tartani.

Állampolgárok vagyunk. Állampolgári jogok és kötelességek megismerése, rendszerezése. Egyszerűbb összefüggések felismertetése.	Kapcsolódó újságcikkek elolvasása, értelmezése, választójog, titkosság értelmezése, gyakorlati megvalósítás, szerepjáték.	Saját érdek, választó, képviselő, képviselő.	Ismerje állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét.
Mire jogosít a személyi igazolvány (útlevél)? Tagjai vagyunk a társadalomnak.	Személyi igazolvány, útlevél nézegetése, összehasonlítása.	személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezű aláírás,	Ismerje és tartsa be az igazolvány használatának szabályait.

Környezet és egészségvédelem

Szakképzés 1/11.

Cél

- Bővíteni és elmélyíteni a természeti környezetről és egészségügyi ismeretekről meglévő korábbi ismereteket.
- Jártasságokat, készségeket, képességeket kialakítani, melyek hozzásegítenek az egészséges életmód éléséhez.
- A környezetvédelmet oly módon elsajátítani, hogy a környezet megóvása váljon szokássá.
- Szélesebb körű ismeretet nyújtani, hogy ezek segítsenek az ismeretlentől való félelem, valamint a kompetencia hiányból eredő szorongástól való megszabadulásban.

Feladat

- A világról, természetről meglévő ismeretek bővítése.
- A környezet és az egészséges életmód iránti felelősség kialakítása.

Elvárt teljesítmény

- Egyéni képességekhez mérten ismerje meg testét, vegye észre szervezete betegségekre utaló jelzéseit, tudja, hogy mi a teendője betegség esetén, vagy kitől kérjenek segítséget, ismerje a betegség lefolyása alatti, a gyors gyógyulást elősegítő tennivalókat.
- Ismerje az egészségügy intézményrendszerét.
- Egyéni igényeiknek megfelelő mértékben, ismerje meg a nemiséghez tartozó természetes folyamatokat, szerezzon elméleti ismereteket a szexuális életről.
- Legyenek ismeretei a természet erőiről, az ember és környezete viszonyáról, a környezetvédelemről.
- Legyen konkrét tudása arról, hogy mit tehet környezetének, és annak tisztaságának megóvása érdekében.

Értékelés: érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyamok	1/11.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyamok	1/11.
1. Az emberi test	10
2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	10
3. Élő természet - Élőlények és környezetük	8
4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	8

Szakképzés 1/11.

Cél:

Rendezetté tenni és bővíteni a természeti környezetről és az egészségügyről meglévő ismereteket.
 Alkalmassá tenni a környezetről szóló információk egyéni képességhez mérten történő megértésére.
 Megérteni saját teste, szervezete jelzéseit.
 Igényét kialakítani, és szokásává tenni a környezettel való törődést és az egészséges életmódot.

Feladat:

Az ismeretek bővítése a természeti környezetről, összefüggésben az ember és környezete viszonyával.
 Az emberi testről, betegségmegelőzésről, életmódról, baleset, betegség esetén szükséges tennivalókról meglévő ismeretek bővítése.
 Konkrét ismeretek elsajátítása a lehetséges, aktív környezetvédelemhez.
 Felkészítés a fiatal felnőttek életére, az ehhez tartozó lelki és testi jelenségek, a szexuális ismeretek igényhez mérten történő biztosítása.
 A természet erőinek és az ember lehetőségeinek megismerése.

Elvárt teljesítmény:

Egyéni szintjéhez mérten legyenek önálló egészségügyi ismeretei, azokat szükség esetén tudja alkalmazni, ha szükséges tudjon segítséget kérni.
 Vegye észre teste betegségre utaló jelzéseit, forduljon orvoshoz, vagy kérjenek segítséget.
 Ismerje a nemek közti különbségeket, vonzalmait illő módon fejezze ki.
 Legyen igénye az egészséges életmódra, a környezetével való törődésre.
 Legyen fogalma az ember környezet alakító tevékenységéről, a környezetvédelemről.

Értékelés: érdemjeggyel

1. Témakör: Az emberi test Fejlesztendő kompetencia: Reális testkép.			Óraszám:10
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Testrészeink	Három fő testrész megnevezése, bemutatása. A csontváz, izom, tüdő, szív, gyomor felismerése.	fej, törzs, végtagok, tüdő, szív, gyomor, belek, végbél	Ismerje fel magán a testrészeket, segítséggel tudja a tanult belső szerveket.
Testünk vázrendszere A gerinc	Csontvázon a koponya, gerincoszlop, bordák, és végtagcsontok bemutatása. A gerinc megkeresése a csontvázon, egy csigolya megmutatása külön.	koponya, gerincoszlop, <i>arckoponya</i> , gerinc, csigolya, <i>agykoponya</i> borda,	Tudja kérdésre kiválasztani és megnevezni a kért csontot. (csigolya)
Testünk izomrendszere	A 8. csoportban tanult főbb izmok megmutatása először szemléltetőeszközzel, majd saját magán.	végtagcsontok izom	Mutassa meg magán a főbb izmokat.
Belső szerveink A szív	A szív helyének bemutatása magán, pulzusmérés, a vérnyomásmérő bemutatása.	szív, vérkeringés, <i>alacsony -és magas vérnyomás</i>	Mutassa meg magán a szívét, ismerje fel a vérnyomásmérőt.
A tüdő	A tüdő helyének megmutatása, beszélgetés a levegő útjáról (a dohányzás káros hatása!).	tüdő, légzés	Tudja, hogy a tüdő a mellkasban foglal helyet.
Az emésztőrendszer	Beszélgetés a táplálék útjáról és az emésztésről.	táplálkozás, <i>emésztés</i>	Tudja segítséggel feleleveníteni a táplálék útját.
A kiválasztás	A vesék és a húgyhólyag bemutatása szemléltető figurán (ábrán).	vesék, húgyhólyag, vizelet, <i>méregtelenítés</i>	vesék, húgyhólyag, vizelet, <i>méregtelenítés</i>
Az agy a gondolkodás szerve	Az agy helyének megbeszélése a koponyában, beszélgetés az agyról (gondolkodás szerve).	agy	Tudja, hogy az agy a koponyában van.
Érzékszerveink és védelmük	Beszélgetés az 5 érzékszervről és azok védelméről. Játékos gyakorlatok a fül, ill. szem kiiktatásával.	Szem (látás), szemüveg, fül (hallás), hallókészülék, orr (szaglás) veszélyhelyzetek (füst)	Nevezze meg és mutassa meg érzékszerveit, tudja, hogy ezeket védeni kell.

2. Témakör: Egészségmegőrzés - Egészséges életmód Fejlesztendő kompetencia: Serdülőkori változások elfogadása.			Óraszám: 10
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A fertőző betegségek tünetei, megelőzés, kezelés, gyógyítás. Serdülőkori változások: Nemek közti különbségek. Lányok (havi ciklus), fiúk (nemi érése). Lelki változások. Testápolás Testi higiénia (pattanásos bőr, hajzsírosodás) Fog és szájpótlás. Hajápolás. Körömápolás- a körömvágás veszélyei. Táplálkozási szokások. Küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással. Káros szenvedélyek. Gyógyszerek hatása. A túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai. A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárolóhely).	Beszélgetés az eddig tanult fertőző betegségekről s azok tüneteiről (láz, kiütés, hányás). Beszélgetés: - a női és férfi test különbségéről, - női nem, hím nem (a nemek közötti eltérések) hormonális változások. - a felnőtt kor,- testünk változásai. Fényképek válogatása adott szempontok szerint. Beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról. Szerepjáték. Látogatás illatszerboltban, fodrásznál, kozmetikai szalonban. Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása. Testápoló szerek felismerése, kiválasztása. Bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra. Az ápolat külső feltétele az ápolat fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj. Az eddig tanultak átismétlése, étrend készítése. Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása. Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól és azok következményeiről. Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben. Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek.	fertőzés, tünet védőoltás, menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak), tisztálkodás, kozmetikumok, pattanás, bőrápolás, arcszesz, sampon fogkefe (krém), sampon, fodrász, fésű, kefe olló, körömmolló, reszelő, étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség, elhízás, konditerem, testmozgás, <i>diéta</i> dohányzás, alkoholfogyasztás kábitószer, gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika	Tudja, hogy a fertőző betegségek bizonyos tünetekkel járhatnak. Tudja, hogy a testi tulajdonságok változása természetes dolog. Tudja, hogy a menstruáció természetes folyamat és ilyenkor még nagyobb gondot kell fordítani a tisztálkodásra. Ismerje fel a legszükségesebb kozmetikumokat és tanulja meg helyesen használni azokat. Vegye észre, ha rendezetlen a körme és kérjen segítséget körme levágásához Tudja, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset” elven alapul. Tudja, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi. Tudja, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és bevenni
3. Témakör: Élő természet – Élőlények és környezetük Fejlesztendő kompetencia: A sokféleség, a másság elfogadása.			Óraszám:8

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Növények, állatok, emberek. (földrészekén élő emberek bőrszín és arcforma alapján különböznek csak tőlünk) Megfigyelés: a környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése. Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján. A föld tájainak növényei, állatai. Sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb. Az ember szerepe az élő természet megóvásában.	Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése. Csoportosítás, rendszerezés, következtetés pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopolyával lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnak hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb. Tájak és jellegzetes élőlények. (összefüggés az éghajlat és növény- állatvilág között) Tápláléklánc összeállítása. Csoportosítás, válogatás. Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely, ill. az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek). A tapasztalatok rendszerezése. Képek készítése, ill. gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók).	Bőrszín, arcberendezés, A felmerülő új fogalmak és megnevezések.	Tájékozódjon a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, ill. könyvekben. Vonjon le segítséggel következtetéseket a növények, ill. állatok életmódja alapján. Legyen tájékozott a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna körében. Lehetőségei szerint vigyázzon környezete élővilágára.

4. Témakör: Élettelen környezet – környezeti ártalmak Fejlesztendő kompetencia: Egyszerű összefüggések felismerése.			Óraszám: 8
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A természet erői – víz	Beszélgetés a víz körforgásáról és a víz pusztító erejéről.	víz, árvíz,	Tudja, hogy a víz fontos elem, de az áradás pusztító hatású.
A természet erői – szél	Beszélgetés a szellő-szél-orkán-szélvész különbségeiről	szellő, szél, <i>orkán</i> , szélvész, hurrikán	Tudja, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak.
A természet erői – földrengés	Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása	katasztrófa, <i>földrengésjelző</i> , földrengés	Tudja, hogy vannak a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok.
A természet erői – vulkánok	Egy tűzhányó bemutatása képről, elemi szintű magyarázattal kísérve.	vulkán, láva, tűzhányó	
Tiszta környezetünk. Szelektív hulladék. Hulladék újrahasznosítás.	Tankönyvi ábrák feldolgozása. Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról. Hulladékok csoportosítása. Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására.	környezetvédelem	Vigyázzon a tisztaságra, tanulja meg környezetének védelmét, szépítését. Tudjon a szelektív hulladékgyűjtés szabályairól.
Tiszta víz (A szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége).	Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta víz kritériumainak megállapítása.	tiszta (íható) víz, ásványvíz, esővíz, <i>ipari víz</i> , <i>szennyvíz</i>	Tanulja meg felismerni az ivóvíz és a nem ivóvizet jelző feliratokat.
Tiszta levegő	Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása.	tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, <i>légtisztítás</i>	Vegye észre az elhasznált levegőt és tanuljon meg szellőztetni.

Életvitel és gondozási ismeretek

Szakképzés 1/11.

Cél

- Kialakítani olyan ismereteket és szokásokat, készségeket és képességeket, amelyekkel a mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és gondozási feladatok elvégzésére kisebb irányítással képessé válik.
- Segíteni az elemi munkavégző képesség kialakulását, a manuális képességek, a finommotorika és mozgáskoordináció fejlesztésével.
- Növelni a belső késztetést az önkifejezésre, a tanult ismeretek egyre nagyobb önállósággal való alkalmazására.
- Rögzíteni olyan szociális motívumokat, képességeket és szokásrendszereket, amelyek viselkedésében, magatartásában mérhetőek.

Feladat

- A meglévő praktikus ismeretek bővítése és fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

- Sajátítsa el képességeinek mértékében az önkiszolgálást, és minél több háztartási ismeretet.
- Tanulja meg a szocializált viselkedést, a szabályok, normák betartását.
- Tudjon segíteni betegség esetén önmagának és a környezetében élőknek is elemi szinten.

Értékelés: érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	1/11.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

A tantárgy feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1/11.
1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.	10
2. Háztartás.	15
3. Vásárlás – Fogyasztóvédelem.	7
4. Piktogramok értelmezése	4

Szakképzés 1/11.

Cél:

Továbbfejleszteni a kialakított kognitív, motoros és érzelmi funkciókat

Növelni az életviteli és gondozási ismeretek rögzítésével és az általános képességek gyakorlati alkalmazásával szocializáltsági szintjét.

Fejleszteni a szocializációs, és kapcsolatteremtő képességet.

Feladat:

A megszerzett ismeretek gyakorlásával az önállóság elérése az életviteli, gondozási, háztartási tevékenységekben.

Olyan jellemvonások kialakítása, megerősítése és rögzítése, mint a pontosság, a rendszeret, és az embertársak megbecsülése.

A megszerzett és begyakorolt ismeretek alkalmazása (takarítás, rendrakás).

Saját és mások betegségének felismerésére és képesség a segítségnyújtásra.

Elvárt teljesítmény:

Tartsa be a viselkedési normákat.

Legyen képes a betegápolással kapcsolatos alapvető segítségnyújtásra, gondozásra.

Alakuljon ki a ház körüli teendőkben való részvételhez szükséges képessége és feladattudata.

Ismerje fel a pénz szerepét, legyenek beszerzési ismeretei.

Értékelés: érdemjeggyel

1. Témakör: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők. Fejlesztendő kompetenciák: Igényesség.			Óraszám: 10
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Önkiszolgálás. Tisztálkodás, testápolás. (Fodrász, kozmetikus, pedikűrös, borbély igénybevétele, ha szükséges. A szolgáltatás igénybevételének módja, tanács kérése, stb.) Öltözködés. A személyiségnek megfelelő öltözködési stílus kialakítása. Divatos és célszerű öltözködés. Saját ruhanemű gondozása, ruhajavítás. Saját ruhanemű és személyes tárgyak helye a lakásban, iskolában, munkahelyen.	Eszközök és anyagok számbavétele (fürdőszobai berendezések rendeltetésszerű használata, megfelelő tisztálkodó szerek kiválasztási szempontjai /ár, minőség/, borotválkozás, dezodorálás, hajápolás, kéz- és lábápolás. Sminkelés, alkalmi frizura készítése különleges alkalmakra. Tevékenységek gyakorlása. Divatlapok, katalógusok nézegetése, „divatbemutató”, ruhadarabok felpróbálása, színek összeválogatása. A ruházat állapota legyen tiszta, vasalt, gombok, húzózárok legyenek rendben. Fehérnemű, zokni, zsebkendő kézi mosása, gombvarrás. A személyes tárgyak állandó helye, praktikus elhelyezés, intimitás, saját tulajdon (fényképek, levelek, napló, ékszerek, csecsebecsék, hivatalos iratok, gyógyszerek, pénz).	Tisztálkodó szerek, testápolás, sminkelés, diszkrét külső, ápolt megjelenés, bőrtípus jellege, hajápolás, fodrász, fizura, zsíros haj, korpás haj, manikűr, pedikűr, az alkalmazott eszközök és eljárások megnevezése. Divatos, előnyös, előnytelen, évszaknak megfelelő öltözködés, harmonikus színösszeállítás. áztatás, mosás, öblítés, teregetés, gomb, tű, cérna, olló magánügy, saját tulajdon, rendszeret,	Egyszerű esetben legyen képes önmagát ellátni, legyen képes önálló feladatmegoldásra. Öltözete legyen célszerű és ízléses. Legyen igényes környezetére.

2. Témakör: <i>Háztartás</i> Fejlesztendő kompetenciák: Baráti kapcsolatok ápolása.			Óraszám: 15
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és <i>javasolt</i> fogalmak	Elvárt teljesítmény
Személyes környezetének gondozása. Tanterem, munkaterület, otthoni helyiségek. Tágabb környezet kímélése, gondozása: játszótér, parkoló, udvar, kert, erkélyláda stb. szép, tiszta környezet. Szemetelés elkerülése, szelektív hulladékgyűjtés, parkok megkímélése. Étkezési kultúra (terítés, tálalás). Alkalmi- és általános alkalmakra. Vendégvárás: (lakás előkészítése, kínálás, italok, ételek megfelelő mennyiségben, nem túlzott mértékben. A vendégek szórakoztatása (a lakók figyelembe vétele). Vendégségbe menni. (öltözék, pontosság, figyelmesség, virág, kis ajándék a házigazdának, a látogatás tartama). Betegápolás Teendők hirtelen rosszullét esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham).	rendrakás, takarítás Lakóhely szépítése. Szelektív hulladékgyűjtés, a lerakóhelyek ismerete és rendszeres használata. Terítési gyakorlat különböző ünnepi- és általános alkalomra. Étkezés közbeni udvariassági gesztusok és kommunikáció Vendéglista készítése: kit hívnál meg a születésnapodra, karácsonyra stb. Milyen programmal készülnél a vendégek szórakoztatására (zene, társasjáték, DVD, stb.)? Házigazda szerep, vendég szerep kipróbálása. Udvariasság gyakorlása. Hangoskodás kerülése. Szituációs gyakorlat Cselekvéssorokat, melyek a betegápolásnál előfordulnak.	tanulóhely, osztályterem, munkaterület, lakás, lakrész, park, virágok, növények, parkolóhely, tisztaság, hulladékgyűjtő, szelektív hulladékgyűjtés, figyelmesség, udvariasság Meghívó, udvariasság, csendháborítás, figyelmesség, Bejelentkezés, a meghívás elfogadása, lemondása indokkal, megbántás, lázcsillapítás, folyadékpótlás, nyugalom, ájulás, <i>görcs</i>, <i>roham</i>,	Közvetlen környezetének önálló rendben tartása. Legyen környezettudatos, használja a szelektív hulladékgyűjtő helyeket. Legyen képes önmagát és másokat is kiszolgálni egyszerűbb esetekben. Ápoljon baráti kapcsolatokat. Ismerje az elemi segítségnyújtás módjait.

3. Témakör: <i>Vásárlás - Fogyasztóvédelem</i> Fejlesztendő kompetenciák: Előrelátás.			Óraszám: 7
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és <i>javasolt</i> fogalmak	Elvárt teljesítmény
Vásárlás megtervezése. Szükséges árucikkek, mennyiségek (tároló kapacitás felmérése), rendelkezésre álló pénz összege (árak) A vásárlás lebonyolítása, az árucikkek megvizsgálása áruk, minőségük, tartósságuk stb. alapján. Az árucikk blokkjának megőrzése, jótállási jegy, garancialevél, az áruk cseréje, ha szükséges.	Mire van szükség a reggelihez? Romlandó – tartós élelmiszerek, szavatosság figyelembevétele. Mire van szükség a takarításnál? Feladat és szükséglet összehasonlítása, többcélú szerek, kiszerelés, mennyi elég, melyik az olcsóbb megoldás, tárolás (veszélyes szerek élelmiszertől elkülönítve tárolandók!). Mi legyen a személyes tisztálkodáshoz? Mosdószerek, dezodor, hajsampon, borotvaszerek, sminkeléshez stb. (árak, márkák, egyéni érzékenység – allergia!-figyelembevétele). Melyiket érdemesebb megvásárolni tartós fogyasztási cikkek esetén (katalógusokban lévő áruk összehasonlítása különböző szempontok alapján (pl. teljesítmény, fogyasztás, garanciális idő hossza, stb.)? Cípő, ruhanemű vásárlása szerepjáték, üzletek, bevásárlóközpontok meglátogatása, próba, kiválasztás, vásárlás.	Tartós – romlandó élelmiszer, hűtést igényel, romlandó, szárad, Tisztítószer, funkciók során felmerülő fogalmak, baleset-megelőzés, veszélyes, maró anyag, Allergia, használati utasítások kifejezései, adagolással kapcsolatos fogalmak Tartós fogyasztási cikk, szavatosság, garancia, szerviz, csere, próbafülke, próba,	Tervezze meg vásárlásait a szükséglet és az anyagi lehetőségek alapján. Használatba vétel előtt alaposan ismerkedjen meg a tisztítószer balesetmentes és rendeltetésszerű használatával. A reklámok ne befolyásolják vásárlási szokásait és az ésszerűséget. Vásárlásait tervezze meg körültekintően. Legyenek reális igényei.

4. Témakör: <i>Piktogramok értelmezése</i> Fejlesztendő kompetenciák: Döntésképeség.			Óraszám: 4
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és <i>javasolt</i> fogalmak	Elvárt teljesítmény
Élelmiszereken található jelek	Értelmezés, alkalmazás, gyűjtés, egyszerűbb élelmiszer elkészítése a jelzések, ill. a használati utasítás alapján (puding, levespor)	Levespor, tasak, használati utasítás, a felmerülő ismeretlen fogalmak.	Önálló feladatvégzés, egyszerű rajzos feladatlap megoldása.

Tisztítószereken található jelek	Értelmezés, magyarázat, csoportosítás (le mosók, ablaktisztító, cipőkrém, kozmetikai szerek, napozószerk, stb.) dobozain található jelek, szövegek értelmezése, különös tekintettel a veszélyességre.	fém, üveg, kerámia, tűzhely stb. maró hatású, hőfok, belélegzés,	Tudjon az utasításnak megfelelően adott szereket biztonságosan használni.
----------------------------------	---	--	---

Ének – Zene

Szakképzés 1/11.

Cél

- Gazdagítani az esztétikai érzéket, érzelmvilágot a zenei élmények segítségével.
- Befogadni a sokszínű zenei élményt, rendezvényeken aktívan szerepelni, részt venni örömteli közös éneklésben.

Feladat

- Az eddig elsajátított zenei ismeretek gyakorlati használata, továbbfejlesztése, bővítése.
- Zenei képességek fejlesztése: ritmikai biztonság, dinamikai alapok, adottságokhoz igazodó intonációs pontosság kialakítása.
- A hangszerek világában való tájékozódás, megszólaltatásuk módjai.

Elvárt teljesítmény

- Vegyen részt a közös éneklésben, daltanulásban, az iskolai rendezvények, ünnepségek zenei programjaiban.
- Tudjon képességeihez mérten minél több éneket, dalt elénekelni, eldúdolni, felismerni.
- Tudjon ritmushangszereket megszólaltatni.
- Ismerje fel hangzás alapján a leggyakoribb hangszereket.
- Hallgasson figyelemmel zenét.
- Legyenek kedvenc dalai, dallamai, zeneszerzői.

Értékelés: érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	1/11.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1/11.
1. Népdalok - Ünnepkörök dalai	18
2. Ritmus- és hallásfejlesztés	10
3. Zenehallgatás	8

Szakképzés 1/11.

Cél:

Szeretni és a gyakorlatban alkalmazni a megfelelő élethelyzetben a közös éneklést és zenélést.
Kulturáltan viselkedni zenehallgatás alatt.

Feladat:

Ének-zenei ismeretek fejlesztése (dalkincs bővítése, zeneművek megismerése).
Hallás és ritmusérzék fejlesztése.
Közös zenélés.

Elvárt teljesítmény:

Bővüljön tovább képességeihez mérten dalkincse.
Társítsa helyesen a dalokat az ünnepekhez.
Tudjon egyszerű ritmusokat visszaadni.
Alakuljon ki kultúrája a zenehallgatáshoz.
Ismerjen fel klasszikus zeneműveket jellemző részleteiről.

Értékelés: érdemjeggyel

1. Témakör: <i>Népdalok - Ünnepekörök dalai</i> Fejlesztendő kompetencia: Felszabadult éneklés.			Óraszám: 18
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Magyar dalok.	Dalok tanulása	Az adott dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok.	Legyen együttműködő a daltanulásban.
Magyar táncok.	Kétlépéses csárdás, galopp táncolása.	csárdás, galopp,	Vegyen részt a táncban, utánozza a lépéseket.
Más népek dalai és táncai.	Daltanulás: ismerkedés más népek dalaival.	nép, ország, nemzet, nyelv, <i>cseh, szlovák, angol, francia, orosz, ír, német, lengyel.</i>	
Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dalai.	Jeles ünnepekről dalok tanulása.	Karácsony, Újév, Húsvét, Pünkösöd, Anyák napja, születésnap, névnap, évfordulók.	Tudjon a megfelelő ünnepen dalt előadni.
Nemzeti ünnepeink dalai.	Nemzeti ünnepeinkről megemlékezés, toborzók, Himnusz, Szózat éneklése.	Március 15. Petőfi Sándor, Kossuth Lajos, nemzeti színű szalag, kokárda, Magyarság, ünnep, Himnusz, Szózat. <i>Történelmi eseményekkel kapcsolatos fogalmak.</i>	Ismerje fel és énekelje a Himnuszt és a Szózatot. Érezze az ünnep jelentőségét

2. Témakör: <i>Ritmus- és hallásfejlesztés</i> Fejlesztendő kompetencia: Utánzás.			Óraszám: 10
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Ritmikai és dinamikai gyakorlatok.	A szép éneklés gyakorlása a dinamikai változások figyelembevételével.	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen.	Tudja a dalokat pontos ritmusban, helyes dallammal, érthető szöveggel énekelni.
Tempóérzékeltető gyakorlatok.	Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése.		Vegye észre a dalokban a hangmagasságbeli különbségeket.
Hang- és hallásfejlesztés.	Hangmagasság differenciálása.	Szöveg, dallam, ritmus hangszín, hangerő, <i>skálázás.</i>	
Ritmushangszerek használata.	Ritmushangszerek megszólaltatása, megnevezése.	Cintányér, dobok, triangulum, csörgődob. Maracas, agogo, bongó.	Ismerje és használja a ritmushangszereket.
Táncok.	Egyszerű táncok előadása, ének, lépés ritmusának összehangolása.	érintés, bújás, bot, kendő körtánc, pörgés, forgás, kifordulás, guggolás	Vegyen részt a közös táncban, érezze a ritmust.

3. Témakör: Zenehallgatás Fejlesztendő kompetencia: Koncentrált figyelem.			Óraszám: 8
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Népdal. Műdal. Tánczene hallgatása más-más feldolgozásban. Dallamok, feldolgozások, komolyzenei részletek meghallgatása.	Népdalok hallgatása, csokorba gyűjtése. (dalok felismerése dallamuk alapján) Műdal hallgatása. (ismert előadó hangjának felismerése, kedvenc dalok megtanulása, együtténeklés az előadóval) Táncdal hallgatása. Dallamok meghallgatása, feldolgozások összehasonlítása.	Dalban szereplő népies kifejezések magyarázata. <i>A dalban szereplő ismeretlen szavak, szófordulatok.</i> táncdal, tánczenekar, szólóének dallam, <i>feldolgozás</i> , részlet	Hallgasson figyelmesen zenét.

Testnevelés

Szakképzés 1/11

Cél

- Kialakítani a rendszeres mozgást, testedzést, és az egészséges életmód iránti igényt.
- Biztosítani az egészséges testi fejlődést.
- Kialakítani jártasságait, képességeit, a későbbi rendszeres mozgásos cselekvési biztonságát, fejleszteni azon ismereteit, melyek fizikai aktivitását megalapozzák.

Feladat

- A fizikai képességek, testi adottságok, állóképesség és a mozgásharmonizáció fejlesztése.
- A kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése.

Elvárt teljesítmény

- Végezzen irányítással összetett utánzó gyakorlatokat, törekedjen az ütemtartásra.
- Próbálkozzon mind hosszabb labdavezetéssel.
- Tudjon alsó és felső dobással célba dobni.
- Végezze mind hosszabb időtartamban az izomerősítő gyakorlatokat.
- Ismerje az általa használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát.
- Kapcsolódjon be aktívan a versenyjátékokba, tudjon csapatához alkalmazkodni.

Értékelés: Folyamatos megfigyelés és szóbeli értékelés a versenyzésekben, sportjátékokban, a szocializáció terén a küzdés, kitartás képességének kialakulásában. Osztályzattal

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	1/11.
Heti óraszám	5
Éves óraszám	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1/11.
1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	35
2. Gimnasztikai gyakorlatok	35
3. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	40
4. Labdás gyakorlatok	35
5. Sportjátékok elemei	35

Szakképzés 1/11.

Cél:

Kialakítani a rendszeres mozgást, testedzést, az egészséges életmód iránti igényt.
Biztosítani az egészséges testi fejlődést.

Feladat:

Egyszerű mozgássorok reprodukálása.
Ügyesség, bátorság, akarat fejlesztése.
Fizikai képességek, testi adottságok fejlesztése.
Sportjátékokhoz szükséges tájékozódási képesség, téri orientáció fejlesztése.
Lateralitás rögzítése.
Tornaszerek egyre önállóbb, adekvát használatának fejlesztése.

Elvárt teljesítmény:

Végezzen utánozó gyakorlatokat irányítással.
Tudjon a térben tájékozódni saját testéhez képest.
Próbálkozzon minél hosszabb idejű labdavezetéssel.
Értékelés: érdemjeggyel, az értékelésnél a saját magához mért fejlődésváltozásokat kell alapul venni.

1. Témakör: Rendgyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Irányok biztos ismerete.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Sorakozás	Önállóan: sorakozás magasság szerint, járás lábujjhegyen sorban.	jobb, bal	Tudjon önállóan magasság szerint sorba állni, ismerje az irányokat.
Testfordulatok	Elindulás megállás jobbra-balra, fordulatok vezényszóra, ütemtartás,		
Menetelés	Irányítással: menetelés kétsoros, háromsoros oszlopban.		

2. Témakör: Gimnasztikai gyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Bemelegítés végzése önállóan.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kézi szer- és szabadgyakorlatok	Szalag, babzsák gyakorlat négy ütemre, helybennfutás magas térdemeléssel, terpeszállás törzshajlítás bokaérintés, súlyzó- és labdagyakorlat.	Kézi szerek és tevékenységek megnevezése.	Az eszközök, kézi szerek rendeltetésszerű használata, utasítások megértése.

3. Témakör: Képességfejlesztő gyakorlat játékos feladatok Fejlesztendő kompetencia: Izomerő.			Óraszám: 40
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Függeszkedés	Bordásfalgyakorlatok,	közel, távol sorozat	Szóbeli utasítások megértése.
Távolugrás	egy lábról elrugaszkodás,		
Magasugrás	megkötés nélkül és átlépő technikával,		
Súlypontemelkedés	bukfenc előre-hátra versenyfutás.	perc, másodperc, állórajt	
Gurulóátfordulás			
Álló rajt			
4. Témakör: Labdás gyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Pontos célzás.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény

Kislabda dobás célba	Álló helyzetből célba dobás, egykezes, kétkezes mellső átadás,	váltott kéz,	Szabályok megértése, szabályok betartása.
Labdadobás, elkapás-átadás Labdavezetés	Labdavezetés váltott kézzel járás közben, akadályok kerülgetésével, szlalom pályán.	<i>szlalom</i>	

5. Témakör: <i>Sportjátékok elemei</i> Fejlesztendő kompetencia: Szabálykövetés.			Óraszám:35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kosárlabda	Alapállás, elindulás, megállás, labdavezetés, kosárra dobás, ziccer	Kosárpalánk, <i>ziccer</i> ,	A sportjátékok elemei szabályainak betartása.
Labdarúgás	védekezés, kapura lövés,	kapu, gól, les, szöglet, bedobás, szabadrúgás,	
Pingpong	átütés, szerválás,	<i>szerva</i> ,	
Tollaslabda	háló fölött ütögetés.	adogatás	

Olvasás-helyesírás

Szakképzés 2/12.

Cél:

Kompenzálni az értelmi akadályozottságból adódó nyelvi fejlődési zavart, fejleszteni a meglévő nyelvi képességeket, készségeket.

Megközelíteni a köznyelvi beszédet, az olvasás-írást eszközként használni.

Elérni a hétköznapi kommunikációban a kommunikációs helyzet körülményeinek megfelelő beszédstílust.

Feladat:

A képességekhez mérten elsajátított olvasás-írás, valamint a megtanult ismeretek gyakorlása praktikus feladatok megoldásával.

Elvárt teljesítmény:

Közelítse meg a mindennapi társas érintkezésben a kommunikációs normákat.

Tudjon a különböző beszédhelyzetekhez alkalmazkodni.

Legyen képes egyszerű, rövid szövegek összefoglalására.

Tudjon hangos és néma olvasással, viszonylagos folyamatossággal olvasni, az olvasottak megértését bizonyítani.

Legyen írása tiszta és olvasható.

Használjon másolás, tollbamondás, önálló írás során képességeinek megfelelő írásmódot.

Tudjon segítséggel kitölteni egyszerű nyomtatványokat.

Legyen a képességeinek megfelelő szóbeli és írásbeli kifejezőkészsége.

Ismerje meg a tömegkommunikáció néhány megjelenési formáját.

Tudjon képességeinek megfelelően értelmezni és véleményt alkotni a kapott információkról.

Értékelés: érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	2/12.
Heti óraszám	4
Éves óraszám	144

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	2/12.
1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés	48
2. Olvasás – Írás gyakorlása	60
3. Médiaismeret. Nem verbális információk értelmezése	36

Szakképzés: 2/12.

Cél:

Betartani a felnőttekhez illő viselkedési normákat.

Elvégezni pontosan, felelősségteljesen a feladatokat.

Fejleszteni a beszéd- és szövegértést a külvilággal való kapcsolatok alakítása érdekében.

Magasabb szintre emelni az önkifejezés képességét.

Elmélyíteni a környezetben való tájékozódást a gyakorlati feladatok megoldásával, szükség esetén segítséget kérni a megfelelő személytől.

Feladatok:

Figyelem felkeltése, a környezetből származó feldolgozható információk felismerésére.

A társas nyelvi magatartás elsajátítása.

A megszerzett ismeretek gyakorlása az egyéni képességek és készségek figyelembevételével.

A szándék és akarat megnyilvánulásoknak megfelelő kommunikálásra való képesség kialakítása.

Elvárt teljesítmény:

Tudjon a különféle élethelyzeteknek megfelelően kommunikálni.

Fejlessze tovább nyelvi ismereteit.

Sajátítsa el a társalgási stílust (udvariasság, tolerancia és határai).

Ismerje a napi aktuális eseményeket, arról tudjon beszámolni, véleményt alkotni a média segítségével szerzett ismeretek alapján (következtetés, ítéletalkotás).

Értékelés: érdemjeggyel

1. Témakör: Anyanyelv. Beszédfejlesztés Fejlesztendő kompetencia: Közösségi tulajdon fogalmának ismerete.			Óraszám: 48
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Spontán beszélgetés. Gondolataink, érzelmeink kifejezése dramatikus gyakorlatokban. Barkochba-játék. Könyvtárhasználat.	Iskolai, otthoni történetek elbeszélése, megvitatása. Szókincsbővítés, helyzetgyakorlatok. Játék, megfelelő kérdések, válaszok és következtetések. Kölcsönzés.	gondolat, érzelmek tárgy, személy, fogalom, méret, szín könyvtár, olvasójegy, kölcsönzés	Kapcsolódjon be a társalgásba. Fejlődő empátiás képesség. Tudjon gondolkodni, következtetni, és megfelelő kérdést feltenni. Ismerje a kulturált viselkedés szabályait.

2. Témakör: Olvasás-írás gyakorlása Fejlesztendő kompetencia: Olvasható, pontos írás.			Óraszám: 60
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Olvasástechnika fejlesztése, az írásjeleknek megfelelő hangsúlyozás. Versek hangulatának megfigyeltetése (Szabó Lőrinc, Arany János, stb.). Órarend leírása. Törd a fejed! Adott meghatározásból fogalom, élőlény vagy tárgy megnevezése.	Hangos és néma olvasás. Verstanulás és mondás. Az adott időponthoz tevékenység írása. Olvasás, gondolkodás, írás, magyarázat.	hangszín, hangsúly, szünettartás hangszín, testbeszéd tanulás, pihenés, szakkör, elfoglaltság Az adott találós kérdések szavai.	A tartalomnak megfelelő hangsúllyal tudjon olvasni. Tudjon verset mondani. A vers hangulatát tudja átérezni. Tudja az időpontokhoz a megfelelő tevékenységet hozzárendelni. Próbálkozzon a helyes megoldás megtalálásával.

3. Témakör: Médiaismeret. Nem verbális információk értelmezése. Fejlesztendő kompetencia: Eligazodás a környezet jelzései között.			Óraszám: 36
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Filmnézés. Rádióműsor kiválasztása (vers, mese, riport). Információt adó jellegzetes műsorok: időjárás-jelentés, közlekedési hírek. Az adott település térképe. Budapest közlekedési térképe. A Metróvonalak megkeresése. A környezetünkben fellelhető szimbolikus ábrázolások (zászlók, Európai Unió). Közüntézményekben található jelzések, feliratok felismerése, értelmezése. Tanulmányok során használatos jelek, jelzések értelmezése és követése.	Moziban, élmények megbeszélése. Meghallgatása, tartalmának megbeszélése. Riporter játék (kérdés, felelet adott témakörben). A műsor meghallgatása, beszámolás, véleményezés. Térkép nézegetése, olvasás, keresés, megnevezés. Megfigyelés, gyűjtés, magyarázat. Tanulmányi séta, adatgyűjtés, Munkafüzetek, tankönyvek jelzései.	mozi, film, rendező, színészek vers, mese, szavalás, prózamondás időjárás, csúszós út, vihar, szél, közlekedési dugó, baleset, terelő út saját település, főváros, helyi közlekedés, távolsági közlekedés, metró, közlekedés, csomópont béke, Európai Unió, zászlók Aktuális fogalmak.	Tudja a film történetét elmesélni és véleményezni. A tartalomnak megfelelően tudjon érzelmileg ráhangolódni a kiválasztott műsorra. Tudja a megfelelő csatornát kiválasztani és véleményt alkotni a hallottakról. Ismerje és nevezze meg a helyi közlekedési lehetőségeket (metróvonalakat, és ismerje tömegközlekedési funkciójukat). Ismerjen fel és magyarázzon meg néhány szimbólumot. Ismerjen fel és értelmezzen néhány gyakrabban használt jelzést, feliratot.

Számolás-mérés

Szakképzés 2/12.

Cél:

Segíteni a fogalmi gondolkodás fejlődését a műveletek gyakorlása révén, és azon az ismereteket és képességeket elsajátítani, amelyekre a gyakorlati életben szüksége van.

Felkészíteni a számolási, mérési ismeretekkel a készségfejlesztő speciális szakiskolai képzésre.

Feladat:

A szakma tanításánál szükséges számolási - mérési területek súlypontos fejlesztése.

Elvárt teljesítmény:

Alakuljon ki képességeinek megfelelő mértékben időbeli tájékozódása.

Tudja használni képességének megfelelő mértékben mérési ismereteit, különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.

Végezzen képességeinek megfelelő mértékben elemi műveleteket fejben és számológépen.

Értékelés: érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam	2/12.
Heti óraszám	2
Éves óraszám	72

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / évfolyam	2/12.
1. Térbeli és időbeli tájékozódás	20
2. Műveletek	30
3. Mértékegységek, méretek, pénz	22

Szakképzés 2/12.

Cél:

Elérni, hogy legyen gyakorlati kompetenciája a hétköznapi időbeli, térbeli tájékozódásban, vásárlásban és a jövedelem segítséggel történő beosztásában.

Egyszerű számtani műveleteket elvégezni fejben és számológép segítségével.

Feladat:

Térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése, naptárismeret, naptárhasználat kialakítása.

Egyszerű műveletek elvégzése képességeinek mértékében százasokkal, ezresekkel, tízezresekkel.

Mérések gyakorlása, fejlesztése.

Elvárt teljesítmény:

Tájékozódjon önállóan környezetében.

Képes legyen napi programját megtervezni, időbeosztást készíteni.

Értsen képességeinek mértékében a pénzhasználatához.

Tudjon, hosszúságot, tömeget minél pontosabban mérni, olvassa le és értelmezze a hőmérő és lázmérő értékeit.

Értékelés: érdemjeggyel

1. Témakör: Térbeli és időbeli tájékozódás Fejlesztendő kompetencia: Otthonosság érzése.			Óraszám: 20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvart és javasolt fogalmak	Elvart teljesítmény
Tájékozódás a közvetlen környezetben.	Az iskola helyiségei, funkciójuk. Az iskola alaprajzába a megfelelő helyiségek nevének beírása szintenként.	méretarány 1:100 (1 méter = 1 cm)	Értse meg az arány fogalmát. Észlelje, javítsa az aránytalanságokat.
Lakóhelyismeret.	A tanterem méretarányos alaprajza, berendezési tárgyak leírása, arányos berajzolása. Saját és környező településekkel és a fővárossal kapcsolatos ismeretek (képek, térképek gyűjtése, tábló készítése) Közlekedési lehetőségek számbavétele (busz, vasút, kerékpáros). Megálló, állomások, nevének feljegyzése, megkeresése a térképen. Utazás metrón végállomástól végállomásig.	célállomás, megálló, biztonsági sáv, balesetveszély, végállomás,	Ismerje fel a térkép és a valóság összefüggéseit.
Alapvető földrajzi Ismeretek.	Világkép tanulmányozása. Különböző országok nevének kiolvasása. Beszélgetés idegen országok lakóiról, nyelvéről, szokásairól, öltözetéről, az Európai Unióról.	idegen szavak írása, „olvasása”	Legyen alapvető földrajzi jártassága, érdeklődő hozzáállása.
Az óra.	Különböző időtartamok kiszámítása a kezdés és befejezés időpontja alapján. Megfelelő időegység kiválasztása a fogmosás, nyári tábor, tornaóra stb. időtartamának kifejezéséhez digitális és hagyományos óra átszámítása.	különböző időegységek	Használja helyesen a különböző időegységeket a spontán beszédben.
Napirend, heti beosztás.	Hosszabb távú feladatok (felkészülés ünnepélyre, versenyre, kiállításra) Heti rendszerességgel végzett tevékenységek számontartása.	határidő, felkészülési idő, próba, főpróba	Alakuljon ki kompetenciája a környezetében zajló eseményekben.
Év, évszakok, hónapok.	Hónapok hosszának érzékeltetése (napok, hetek). Havi rendszerességgel ismétlődő események számontartása	rendszeres és alkalmi juttatások és	Alakuljon ki felelősségtudat, odafigyelés a környezetre.

Történelmi időszakok.	(fizetés, nyugdíj, ebéd-befizetés, BKV-bérlet). Beszélgetés a bankjegyeken szereplő történelmi személyekről, korukról.	kötelezettségek király, fejedelem politikus, miniszter	Becsülje történelmünk nagy alakjait.
-----------------------	---	--	--------------------------------------

2. Témakör: Műveletek Fejlesztendő kompetencia: Biztos tájékozódás sorszámok segítségével.			Óraszám: 30
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Műveletek gyakorlása.	Összeg „elköltése” egyenkénti kivonásokkal, ill. az áruk értékének összeadásával, majd együttes kivonásával. A logikai összefüggés felismerése. Azonos áruk értékének összeszorozása. Számsor alkotása kettesével, hármasával stb. Oda- és visszafelé.	Ugyanazon feladat kétféle megoldása.	Ismerje fel a logikai összefüggéseket.
Számok a környezetben.	Sorszámnevek, könyv oldalai, mozi széksorai stb. Telefonkönyv használata, telefonszámok pontos feljegyzése, eltérő telefonálási gyakorlat vonalas ill. mobiltelefon esetében.	Telefonkönyv adatai, telefonszámok kiolvasása különböző csoportosításokban.	Kezelje megbízhatóan a telefont.
Szöveges feladatok.	Gondoltam egy számot láncszámlási feladatok fejben. Egyszerű számlási feladatok különböző megfogalmazásokban (a felét megettem, egy elgurult, kaptam hozzá ugyanannyit, hármat elajándékoztam) Szöveges feladatok önálló felállítás, megoldása magyarázat nélkül	Különböző kifejezések a mennyiségek megváltoztatására.	Értse meg a feladatokat, válassza ki a megfelelő műveleteket.
Törtekkel kapcsolatos fogalmak és kifejezések.	Különböző anyagok esetében az egész és tört gyakorlása. (fél alma, fél pohár víz, negyed év, másfél kiló, fél csirke stb.)	Egész, fél, negyed, másfél, tized, stb.	Értsen meg „egyszerű” tört kifejezéseket.

3. Témakör: Mértékegységek, méretek, a pénz Fejlesztendő kompetencia: A pénznemek biztos felismerése.			Óraszám: 22
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Mérési gyakorlatok. A pénz.	Mérések önállóan, mérőeszközök megválasztása, használata, mértékegységek alkalmazása, váltása. Egyszerű mértani formák rajzolása megadott méretben. Mérések a tankönyhán. Mennyiségek becslése, mérése szakácskönyv szerint. Bankjegyek, pénzértmék váltása oda-vissza. Jövedelmek, levonások, adó, fizetnivalók, banki elszámolások tanulmányozása valódi csekkekből, papírokból. Az összegek nagyságrendjének megállapítása, összehasonlítása. Vásárlások, üzlet-látogatások, árak megfigyelése, összehasonlítása. A különböző országokban különböző pénznemeket használnak. A pénznemek átváltása (valuta átváltása, hamis pénz, átváltást csak legálisan, hivatalos helyen intézzzen).	átló, átmérő Kifejezések értelmezése hivatalos papírokon. Valuta, euró, dollár stb. pénznemek és rövidítései, piktogramja.	Próbálja meg figyelemét megosztani. Végezze pontosan a munkát. Becsülje meg a pénzt, legyen takarékos, beosztó, ítélje meg reálisan az áruk értékét. Tudja, hogy léteznek más pénznemek, és ezek egymáshoz való viszonya eltérő.

Társadalmi ismeretek

Szakképzés 2/12.

Cél:

Rendelkezni a megfelelő ismeretekkel és gyakorlati tapasztalatokkal a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.

Ismerni a társadalom elvárásait, normáit, és azok betartásának szükségességét.

Elkerülni a veszélyeket, védekezni az ártalmak ellen, és ha szükséges segítségért folyamodni

Feladat:

A társadalmi integrációt biztosító ismeretek és gyakorlati tapasztalatok megismerése a tantárgy témaköreiben meglévő tartalmaknak megfelelően.

Elvárt teljesítmény:

Legyen kompetens és önálló képességeinek megfelelő mértékben a következő ismeretek és gyakorlatok terén:

- Személyes adatok ismerete, használata.
- Közlekedésben, napi élelmiszervásárlásban legyen jártas.
- Hétköznapi és ünnepek természetét, lelkiségét értse meg, vegye ki részét a feladatokból és az ünneplésből.
- Legyen igénye az egészséges életmódra, a szabadidő eltöltéséhez rendelkezzen megfelelő ismeretekkel és gyakorlattal, ne unatkozzon.
- Legyen ismerete a helyes szexuális életéről.
- Ismerje a közintézményekhez kötődő ügyeit, ismerje azok szolgáltatását, tudja kihez és hova fordulhat segítségért, ismerjen segítségnyújtó szervezeteket, munkahelyeket.

Rendelkezzen általános földrajzi, honismereti, kulturális, ismeretekkel.

Legyen közösségi ember, baráti, munkatársi, párkapcsolataiban viselkedjen megfelelően.

Értékelés: érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	2/12.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	2/12.
1. Személyi adatok - Önismeret – Társas kapcsolatok	8
2. Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés	10
3. Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek	8
4. Felkészülés a felnőtt létre – Állampolgári ismeretek	10

Szakképzés 2/12.

Cél:

Bővíteni azokat az ismereteket és biztosítani azokat a gyakorlatokat, melyek a társadalomba történő beilleszkedést segítik.

Képességeinek függvényében felkészíteni a felnőtt életre.

Kialakítani reális elképzeléseket, vágyakat, jövőjét illetően és ezekhez megfelelő tudást, gyakorlati kompetenciát biztosítani.

Feladat:

Önismeret fejlesztése, sikerélményt biztosító feladathelyzetek megoldása az önbizalom növelése érdekében.

A megadott témakörökben a képességeinek megfelelő egyéni haladás biztosítása.

Minél több látogatás szervezése szolgáltató- és közintézményekbe, célszervezetekbe és egyéb védő munkahelyeken (pl.: ÉNO).

Helyzetgyakorlatokban, szituációs játékokban a viselkedéskultúra és az önismeret gyakorlása.

Kellő ismeret a szorongások, az ismeretlentől való félelmek elkerülése érdekében.

Elvárt teljesítmény:

Tudja a fontosabb személyi adatait.

Legyen reális elképzelése jövőbeni életéről, lehetőségeiről.

Tudjon segítséget kérni.

Találjon elfoglaltságot magának, ne unatkozzon.

Ismerje az ünnepeket és megfelelően készüljön rá.

Vegye ki részét a környezetében előforduló munkákban.

Értékelés: érdemjeggyel

1. Témakör: Személyi adatok, önismeret, társas kapcsolatok. Fejlesztendő kompetencia: Tapintat.			Óraszám: 8
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Családi viszonyok, rokonsági kapcsolatok. Nyomtatványok, adatlapok kitöltése személyi adatokkal, aláírással. Mi jellemző rám? Külső megjelenés, ujjlenyomat, hangszín, pl. a vérből megállapítható azonosság DNS.	Családfa készítése. Űrlapok kitöltése, aláírás megfelelő nagyságú betűkkel (pl. útlevél igényléséhez stb.) A tulajdonságok csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. megváltoztatható tulajdonság: hajszín, állandó, csak egy emberre jellemző tulajdonság: ujjlenyomat, stb.).	Rokon – ismerős, családfa, állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya, adószám, Ujjlenyomattvétele, rendőrség, Vérvizsgálat, titkolás – beismerés,	Tudja, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár.
Viták, érdekek, ellentétek megoldása békés úton, ha kell segítséget is lehet kérni. Iskolai, munkahelyi, lakóhelyi kapcsolatok. Beilleszkedés, alkalmazkodás, egymás tisztelete és segítése.	Filmrészletek irodalmi szemelvények a témával kapcsolatban. Te mit tennél? Azonosulás a szereplővel, ítéletalkotás, helyes, helytelen felismerése. Helyzetgyakorlatok.	Vita, veszekedés, gyűlölet, tettelegesség, Elfogadás, elutasítás. Udvarlás, szakítás, visszautasítás, viszonzatlan érzelmek, Törvényes, tartós, futó kapcsolat, következmények vállalása	Tudja megfogalmazni a kapcsolatokra vonatkozó igényét. Viselkedjen felelősséggel.
Szeretet, szerelem érzése. Helyes viselkedés – Érzelmi kapcsolatok férfi és nő között. Párkapcsolatok. Házasság. Családi felelősség, kötöttség.			

2. Témakör: Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés Fejlesztendő kompetencia: Méretarány.			Óraszám: 10
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Térképismeret kialakítása, fejlesztése.	Különböző léptékű térképeken tájékozódás, adott helyszín megkeresése, meghatározása.	Kicsinyítés, helymeghatározás, tájékozódás,	Egyszerűbb térképen tájékozódjon kis segítséggel.
A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítséggel. (menetrend, tájékoztató)	Közlekedés fokozott önállósággal, az utazások megtervezése, a szükséges eszközök, előkészítése, ellenőrzése indulás előtt (pl. igazolvány, pénz, bérlet, lakáskulcs, útravaló, stb.).	Körültekintés, megfontoltság, menetrend, menetidő, késés, útravaló, poggyász, helyjegy,	Személyes tárgyait, (poggyászát) tartsa számon, és vigye magával az utazáshoz szükséges iratait.
Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése.	Közlekedési táblák, jelzések ismerete. Helyzetgyakorlatok, filmek megtekintése, a szituációk megbeszélése.	Jelzőtábla, KRESZ, kötelező betartani, büntetés, Felelőtlen – felelős,	Ismerje fel, és vegye figyelembe a közlekedéséhez szükséges jelzéseket.
A közlekedés szereplőinek felelőssége. A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása. A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és képzettség nélkül nem vezethet járművet)! Kerékpározás közben is a közlekedési szabályokat kell követni.	Tanulmányi séta. Önálló közlekedés adott helyre, adott helyről. Balesetek megelőzése, szabályok betartása, ill. felelőtlen közlekedés következményeivel kapcsolatos film megtekintése és megbeszélése. Kerékpáros közlekedés a „KRESZ” parkban, ill. gyér forgalmú utcán.	Közlekedési táblák, tájékoztató táblák felismerése, megnevezése. Szabályos – szabálytalan, szabálysértés, büntetés, A kerékpárral, kerékpározással kapcsolatos megnevezések, fogalmak.	Tudás, és engedély nélkül ne vezessen járművet. Tanulja meg, és alkalmazza a kerékpáros közlekedés szabályait.

3. Témakör: Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek Fejlesztendő kompetencia: Érték.			Óraszám: 8
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A tanult történelmi ismeretek felszínen tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig). Tájékozódás az időszalagon.	Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján stb. Könyvek, feladatlapok használata. Irányított beszélgetés.	történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás emlékezet, hagyomány politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak: (alkotmány, parlamentáris demokrácia, stb.)	Legyenek ismeretei a tanult történelmi eseményekről és személyekről.
Múzeum, skanzen meglátogatása (felkészülés a látnivalókról, melyik korban készült pl. épület, milyen munkát végeztek az ott élő emberek, milyen volt a ruházatuk stb.)	Történelmi eseményekről, személyekről filmrészletek, filmek, leírások megismerése, a kapcsolódó ismeretek rendszerezése, összefoglalása. Albumok, szórólapok, képek, internetről gyűjtött anyag.	A felmerülő fogalmak és tárgyak megnevezése.	
Ünnepek csoportosítása. Szokások, normák. (Pl.: öltözködés, terítés), történelmi- naptárismeret.	Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, az elkészült műsor, szereplés rögzítése, a felvétel megtekintése és véleményezése, hibák és a jól sikerült részek bírálata, stb.).	egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek,	Ismerje az ünnepek tatalmát és jelentőségét. Külsőségeiben és tartalmában is tudjon ünnepelni.

4. Témakör: Felkészülés a felnőtt ltre – Állampolgári ismeretek Fejlesztendő kompetencia: Célorientáltság.			Óraszám: 10
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Önismeret. A pályaválasztáshoz szükséges képességek feltérképezése. Saját teljesítőképesség felmérése, becslése.	Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele. Képességlista készítése a számba jövő munkakörökről (pl. a takarító: pontos, kitartó,	Tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács,	Reális önismeret és helyzetértelmezés.

A lehetőségek megismerése. Hol tanulhatja meg a szükséges ismereteket, képességeket? Tudatosság a későbbi szakmaválasztás érdekében pl. szükséges kompetenciák kiemelt fejlesztése. A fizikai és egészségi állapot tudatos fejlesztése, karbantartása. Munkaalkalmasság. Napirend a feladatok rendszerezésével. Terveim (rövidtávú és hosszabb távú, vágyak és lehetőségek). Önérvényesítés. Jogok és kötelességek ismerete.	megbízható, rendszerető, stb.) Különböző munkahelyek megismerésére tanulmányi séták (pl. boltok, raktárak, konyhák, műhelyek stb. megtekintése) Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása, stb.) Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei. (életmód, életvezetés stb.) Saját napirend összeállítása. A tervezett élet előnyeinek tudatosítása. (A mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végig gondolása, tervezése. Reális és irreális tervekkel szembesülés, a vágyak és a lehetőségek tudatosítása.) A jogok és kötelességek áttekintése, felsorolása, és a következmények tudatosítása.	tanácsadó.	Erőfeszítés a kívánt cél elérése érdekében. Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre.
---	--	-------------------	---

Környezet és egészségvédelem

Szakképzés 2/12.

Cél

- Bővíteni és elmélyíteni a természeti környezetről és egészségügyi ismeretekről meglévő korábbi ismereteket.
- Jártasságokat, készségeket, képességeket kialakítani, melyek hozzásegítenek az egészséges életmód éléséhez.
- A környezetvédelmet oly módon elsajátítani, hogy a környezet megóvása váljon szokássá.
- Szélesebb körű ismeretet nyújtani, hogy ezek segítsenek az ismeretlentől való félelem, valamint a kompetencia hiányból eredő szorongástól való megszabadulásban.

Feladat

- A világról, természetről meglévő ismeretek bővítése.
- A környezet és az egészséges életmód iránti felelősség kialakítása.

Elvárt teljesítmény

- Egyéni képességekhez mérten ismerje meg testét, vegye észre szervezete betegségeire utaló jelzéseit, tudja, hogy mi a teendője betegség esetén, vagy kitől kérjenek segítséget, ismerje a betegség lefolyása alatti, a gyors gyógyulást elősegítő tennivalókat.
- Ismerje az egészségügy intézményrendszerét.
- Egyéni igényeiknek megfelelő mértékben, ismerje meg a nemiséghez tartozó természetes folyamatokat, szerezzon elméleti ismereteket a szexuális életről.
- Legyenek ismeretei a természet erőiről, az ember és környezete viszonyáról, a környezetvédelemről.
- Legyen konkrét tudása arról, hogy mit tehet környezetének, és annak tisztaságának megóvása érdekében.

Értékelés: érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyamok	10.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyamok	10.
1. Az emberi test	12
2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	12
3. Élő természet - Élőlények és környezetük	6
4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	6

Szakképzés 2/12.

Cél:

Rendszerezni és bővíteni a természeti környezetről és az egészségügyről meglévő ismereteket.

Segíteni a környezetről szóló információk egyéni képességhez mért megértését.

Kialakítani az igényt a rendezett környezetre, és az egészséges életmódra.

Feladat:

A természeti környezetről meglévő ismeretek bővítése, összefüggésben ember és környezete viszonyával.

A meglévő ismeretek bővítése az emberi testről, betegségmegelőzésről, az egészséges életmódról, a baleset és betegség esetén szükséges tennivalókról.

Konkrét ismeretek nyújtása, a számára lehetséges aktív környezetvédelemhez, takarékosághoz.

A fiatal felnőttek életére való felkészülés, és az ehhez tartozó lelki és testi jelenségek, szexuális ismeretek igényhez mért biztosítása.

Elvárt teljesítmény:

Egyéni szintjéhez mérten legyenek önálló egészségügyi ismeretei, szükség esetén azokat alkalmazza, vagy tudjon segítséget kérni.

Vegye észre teste betegségre utaló jelzéseit, forduljon orvoshoz, vagy kérjen segítséget.

Ismerje meg a nemek közti különbségeket, vonzalmait illő módon fejezze ki.

Legyen igénye az egészséges életmódra, a környezetével való törődésre.

Legyen fogalma az ember környezet alakító tevékenységéről, a környezetvédelemről.

Értékelés: érdemjeggyel

1. Témakör: Az emberi test. Fejlesztendő kompetencia: Empátia.			Óraszám: 12
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt,időskor) Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek pl. vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség stb.) Orvosi ellátás rendszere. Körzeti – szakorvosi – kórházi betegellátás. Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei. Az öngyógyszerezés elkerülése. Gyógyszerek tárolása. Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén. Elsősegélynyújtás. Sebkitőzés. Orvosi ügyelet, mentőkocsi. Veszélyes helyzetek elkerülése. Biztonságos sportolás és munka.	Képek és makettek a fejlődési folyamatról, a magzati lét megvitatása, az élet fontosságának megértése. A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása pl.: csecsemő tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, öregkor ellátást, törődést igényel stb. A tanult ismeretek rendszerezése. Könyvek, szórólapok a betegségekről. Tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről. Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés, stb.) A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága. Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek. Szerepjáték (baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).	Magzat, magzatvíz, embrió, újszülött, csecsemő, fogalmak és a felmerülő megnevezések. Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése. Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyszerezéssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tableta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás stb.) Vérzéscsillapítás, elsősegély, veszélyes – veszélytelen – biztonságos.	Az állandó változás tudomásul vétele. A szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és kötelességünk. A betegséggel szembeni félelem leküzdése. Az orvosi beavatkozással szembeni félelem leküzdése. Bizalommal forduljon orvosához. A gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészi utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások). Ismerje a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülje azokat.

2. Témakör: Egészségmegőrzés – Egészséges életmód Fejlesztendő kompetencia: Az egészséges táplálkozás elősegíti a testi egészséget.			Óraszám: 12
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre. Táplálkozás - zöldség és gyümölcsfogyasztás Táplálkozás - tejtermékek. Táplálkozás - húsfogyasztás. Táplálkozás - édességek. Elhízás – diéta. Tesztelés. Élelmiszerekben lévő tartósítószer. Egészségünkre veszélyes anyagok.	Külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány) életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik stb.) képek válogatása, csoportosítása Látogatás csarnokban, piacon. Gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján. Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen. Felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt. Húsárak felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés). A különböző húsfélésekre jellemző tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem hizlal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása. Szavatosság, elkészítési módok. Kedvenc ételek. Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról. (fogszuvasodás, hízás stb.) Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról. Beszélgetés a tartósítószerrel, mint veszélyforrásról. Tartósítószer-allergia. Beszélgetés az alkoholról, dohányzásról, túlzott gyógyszerfogyasztásról, kábítószerekről.	zöldség-gyümölcs, piac, csarnok, zöldséges, főzelék, nyers, párolt, sült, főzött, vitamin tej, túró, vaj, kefir, joghurt, margarin, friss tej, tartós tej hús, felvágott, nyers főtt, sült, <i>füstölt</i>, friss hús, tartósítás, szavatosság, romlott, cukor, csokoládé, sütemény, torta, fagylalt stb. elhízás, <i>cukorbetegség</i>, örömforrás, mértékletesség, étvágy, étvágytalanság, diéta, <i>hízásra való hajlam</i>, helyes táplálkozás, megelőzés tartósítószer, konzerv allergia, <i>természetes tartósító anyagok</i>, <i>természetes konzerválás</i>	Jellemezze magát és csoporttársait testalkat szempontjából, foglalja össze táplálkozással kapcsolatos teendőit. Ismerje az egészséges ételeket. Irányítással állítson össze a korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora). Tudja, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, ezek fogyasztását kerülje.

3. Témakör: Élő természet – élőlények és környezetük Fejlesztendő kompetencia: Az élő természet védelemre szorul.			Óraszám:6
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése. Összefüggések felismerése, következtetések levonása. A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása. Tápláléklánc. Az ember környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem. Védett környezet. Nemzeti parkok. Környezetvédő programok. Növények és állatok tartásának szabályai.	Adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendeázések, tablók készítése. Feladatlapok megoldása. Albumok, térképek, filmek megtekintése, a látottak megbeszélése, következtetések levonása. Anyaggyűjtés, beszélgetés. Képes „tápláléklánc” összeállítása. Tanulmányi kirándulás az állatkertbe, a botanikus kertbe, a vadas parkba. Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, állatkereskedés stb.). Képes albumok, prospektusok, Rajzok, festmények és egyéb alkotás élmények alapján. Rajzos és írásos „élménybeszámoló” készítése. Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.	Növényevő, húsevő, hasznos, kártevő, mérgező, Tápláléklánc Nemzeti park, állatvédelem, Állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás,	Legyenek ismeretei a természet sokszínűségéről. Óvja a természetet, a növényeket és az állatvilágot. Változatos táplálkozás szükségességének megértése. Érezzen felelősséget a gondozására bízott növényekért és állatokért.

4. Témakör: Élettelen környezet – környezeti ártalmak Fejlesztendő kompetencia: Személyes felelősség a környezetért.			Óraszám: 6
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A víz	Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben. (Körforgás- rajzos feladatlap kitöltése).	víz, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső.	Alapszinten ismerje a víz szerepét a háztartásokban és az élet egyéb területein. Tudja elmondani a víz éltető és romboló hatásait.
A tűz.	Felolvasás vagy beszélgetés kapcsán a tűz kultúrtörténeti vonatkozásainak meghallgatása. Tankönyv képeinek értelmezése.	tűz, ősemlék, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz.	Tudja elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére.
Természeti katasztrófák.	Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról. A tankönyv képeinek értelmezése.	Természeti katasztrófák: földrengés, árvíz, <i>tornádó</i> , <i>tájfún</i> , lavina, erdőtűz, <i>ciklon</i> , szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség	Tudja, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója.
Küzdelem a természet erői ellen.	Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében.	Ember által okozott: vegyi katasztrófa, atom katasztrófa, tűzvészek, természeti katasztrófák, óvintézkedések.	
Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz). Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés).	Beszélgetés, tábló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól.	Tiszta (iható) víz, szennyvíz, esővíz, locsolásra alkalmas víz. Tiszta levegő, légszennyeződés, gőz, gáz, pára, szellőztetés. Környezetvédelem, zöldek, <i>aktivisták</i> , tüntetés.	Ismerje az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat. Tanuljon meg szellőztetni. Ismerjen levegőzésre alkalmas helyeket lakóhelyén ill. a közelben lévő kirándulóhelyeket.
Tiszta környezetünk. Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok. Hulladék újrahasznosítás.	Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről. Gyakorlati megfigyelés az iskolában. Szemétszedés. Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására. Képek, termékek gyűjtése.	Hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír-, fém-, műanyag-, stb. alapú hulladékok.	Tanuljon meg tisztaságot, rendet tartani. Tudjon a szelektív hulladékgyűjtésről és annak fontosságáról.

Életvitel és gondozási ismeretek

Szakképzés 2/12.

Cél:

Kialakítani olyan ismereteket és szokásokat, készségeket és képességeket, amelyekkel a mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és gondozási feladatok elvégzésére kisebb irányítással képessé válik.

Segíteni az elemi munkavégző képesség kialakulását, a manuális képességek, a finommotorika és mozgáskoordináció fejlesztésével.

Növelni a belső késztetést az önkifejezésre, a tanult ismeretek egyre nagyobb önállósággal való alkalmazására.

Rögzíteni olyan szociális motívumokat, képességeket és szokásrendszereket, amelyek viselkedésében, magatartásában mérhetőek.

Feladat:

A meglévő praktikus ismeretek bővítése és fejlesztése.

Elvárt teljesítmény:

Sajátítsa el képességeinek mértékében az önkiszolgálást, és minél több háztartási ismeretet.

Tanulja meg a szocializált viselkedést, a szabályok, normák betartását.

Tudjon segíteni betegség esetén önmagának és a környezetében élőknek is elemi szinten.

Értékelés: érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	2/12.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

A tantárgy feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	2/12.
1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.	12
2. Háztartás.	15
3. Vásárlás – Fogyasztóvédelem.	5
4. Piktogramok értelmezése	4

Szakképzés 2/12.

Cél:

Továbbfejleszteni a kialakított kognitív, motoros és érzelmi funkciókat

A szocializáltság szintjét növelni az életviteli és gondozási ismeretek rögzítésével és az általános képességek gyakorlati alkalmazásával.

Fejleszteni a szocializációs és kapcsolatteremtő képességet.

Feladat:

A megszerzett ismeretek gyakorlása.

Olyan jellemvonások megerősítése, rögzítése, mint a pontosság, a rendszeret, az embertársak megbecsülése.

A megszerzett ismeretek alkalmazása, folyamatos gyakorlása, annak érdekében, hogy képes legyen saját, lakó- és munkakörnyezete rendben tartására.

Saját, és mások betegségének felismerése és segítségnyújtás.

Reális elképzelések kialakítása saját jövőjével kapcsolatban.

Elvárt teljesítmény:

Tartsa be a viselkedési normákat.

Tudjon beteget ápolni, vagy csecsemőt, kisgyereket gondozni segítséggel illetve irányítással.

Segítsen a lakásban, és a ház körül.

Tudjon képességeinek megfelelő mértékben (önállóan, irányítással, segítséggel) vásárolni, vásárlást megtervezni.

Értékelés: érdemjeggyel

1. Témakör: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők. Fejlesztendő kompetenciák: Kulturált szabadidő eltöltés.			Óraszám: 12
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Önkiszolgálás. Tisztálkodás, testápolás. Öltözködés. A személyiségnek megfelelő öltözködési stílus kialakítása. Divatos és célszerű öltözködés. Saját ruhanemű gondozása, ruhajavítás. Baráti találkozó, randevú, közös program lebonyolítása. Öltözködés, viselkedés, pontos megérkezés és hazaindulás.	Eszközök és anyagok számbavétele (fürdőszobai berendezések rendeltetésszerű használata, megfelelő tisztálkodó szerek kiválasztási szempontjai /ár, minőség/, hajápolás, kéz- és lábápolás). Tevékenységek gyakorlása. Divatlapok, katalógusok nézegetése, „divatbemutató”, ruhadarabok felpróbálása, színek összeválogatása. Beszélgetés, tervekészítés, szerepjáték, élménybeszámoló (program megszervezése: kivel, mikor, hol lesz a program?) Mozi, sportolás, kirándulás, vendégség	tisztálkodó szerek, testápolás, sminkelés, diszkrét külső, ápoltság megjelenés, bőrtípus jellege, hajápolás, fodrász, fizura, zsíros haj, korpás haj, manikűr, pedikűr, az alkalmazott eszközök és eljárások megnevezése. divatos, előnyös, előnytelen, évszaknak megfelelő öltözködés, harmonikus színösszeállítás. műsorfüzet, kezdés, jegyár, hangoskodás, rendelés, fizetés,	Egyszerű esetben legyen képes önmagát ellátni, legyen képes önálló feladatmegoldásra. Öltözete legyen célszerű és ízléses. Viselkedése ne legyen kirívó.
2. Témakör: Háztartás Fejlesztendő kompetenciák: Szervezőképesség.			Óraszám: 15
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Személyes környezete gondozása. Tanterem, munkaterület, otthoni helyiségek. Tágabb környezet kímélése, gondozása: játszótér, parkoló, udvar, kert, erkélyláda stb. szép, tiszta környezet.	rendrakás, takarítás Park takarítása, növényápolás, virágültetés, locsolás. A növények fejlődésének megfigyelése.	tanulólhely, osztályterem, munkaterület, lakás, lakrész, park, virágok, növények, parkolóhely, tisztaság,	Közvetlen környezetének önálló rendben tartása.

Szemetelés elkerülése, szelektív hulladékgyűjtés, parkok megkímélése. Étkezési kultúra (terítés, tálalás). Alkalmi- és általános alkalmakra. Vendégvárás: Vendéglátás: lakásban – szabad téren (kertben, parkban), (lakás előkészítése, kínálás, italok, ételek megfelelő mennyiségben, nem túlzott mértékben). A vendégek szórakoztatása, a lakók figyelembe vétele. Vendégségbe menni. (öltözék, pontosság, figyelmesség, virág, kis ajándék a házigazdának, a látogatás tartama. Betegápolás. Teendők hirtelen rosszullét esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham) Gyógyszerek tárolása és használata.	Szelektív hulladékgyűjtés (hulladékkezelés pl. műanyag palackok zsugorítása, stb.). Terítés, különböző ünnepi- és általános alkalomra. Étkezés közbeni udvariassági gesztusok és kommunikáció. Vendéglista készítése: kit hívnál meg a születésnapodra, karácsonyra stb. Milyen programmal készülnél a vendégek szórakoztatására (zene, társasjáték, DVD, stb.)? Házigazda szerep, vendégszerep kipróbálása. Udvariasság gyakorlása. Hangoskodás kerülése. Szituációs gyakorlat. Cselekvéssorokat, melyek a betegápolásnál előfordulnak. A háztartásban szükséges gyógyszerek (lázcsillapító, görcsoldó, sebfertőtlenítő, kötszer, sebtapasz), gyógyszerek adagolása,	hulladékgyűjtő, szelektív hulladékgyűjtés, figyelmesség, udvariasság Meghívó, udvariasság, csendháborítás, figyelmesség, Bejelentkezés, a meghívás elfogadása, lemondása indokkal, megbántás, lázcsillapítás, folyadékpótlás, nyugalom, ájulás, görcs, roham, elzárni, biztonságos tárolás, adagolás, pontosság, tárolási módok (hűtőben, szobahőmérsékleten, sötétben, stb.)	Legyen képes önmagát és másokat is kiszolgálni egyszerűbb esetekben. Ápoljon baráti kapcsolatokat. Ismerje az elemi segítségnyújtás módjait Tudja, hogy a gyógyszereket balesetmentes, biztonságos, az előírásnak megfelelő hőfokú helyen kell tárolni.
---	---	--	---

3. Témakör: Vásárlás - Fogyasztóvédelem Fejlesztendő kompetenciák:			Óraszám: 5
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvart és javasolt fogalmak	Elvart teljesítmény
Vásárlás megtervezése. Szükséges árucikkek, mennyiségek (tároló kapacitás felmérése), rendelkezésre álló pénz összege (árak)	Mire van szükség a reggelihez? Romlandó – tartós élelmiszerek, szavatosság figyelembevétele. Mire van szükség a takarításnál? Feladat és szükséglet összehasonlítása, többcélú szerek, kiserelés, mennyi elég, melyik az olcsóbb megoldás, tárolás (veszélyes szerek élelmiszertől elkülönítve tárolandók!). Mi legyen a személyes tisztálkodáshoz? Mosdószerek, dezodor, hajsampon, borotvaszerek, sminkeléshez stb. (árak, márkák, egyéni érzékenység – allergia!-figyelembevétele).	Tartós – romlandó élelmiszer, hűtést igényel, romlandó, szárad, penész Tisztítószer, funkciók során felmerülő fogalmak, baleset megelőzés, veszélyes, maró anyag, Allergia, használati utasítások kifejezései, adagolással kapcsolatos fogalmak	Tervezze meg vásárlásait a szükséglet és az anyagi lehetőségek alapján. Használatbavétel előtt alaposan ismerkedjen meg a tisztítószer balesetmentes és rendeltetésszerű használatával. A reklámok ne befolyásolják vásárlási szokásait és az ésszerűséget.
A vásárlás lebonyolítása, az árucikkek megvizsgálása áruk, minőségük, tartósságuk stb. alapján. Az árucikk blokkjának megőrzése, jótállási jegy, garancialevél, az áruk cseréje, ha szükséges.	Melyiket érdemesebb megvásárolni tartós fogyasztási cikkek esetén (katalógusokban lévő áruk összehasonlítása különböző szempontok alapján (pl. teljesítmény, fogyasztás, garanciális idő hossza, stb.)? Cipő, ruhanemű vásárlása szerepjáték, üzletek, bevásárlóközpontok meglátogatása, próba, kiválasztás, vásárlás.	Tartós fogyasztási cikk, szavatosság, garancia, szerviz, csere, próbafülke, próba, visszaváltás,	Vásárlásait tervezze meg körültekintően. Legyenek reális igényei.

4. Témakör: Piktogramok értelmezése Fejlesztendő kompetenciák: Ismeretek alkalmazása.			Óraszám: 4
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Konyhai gépek és szórakoztató elektronikai eszközök kezelési útmutatóján található jelek értelmezése és alkalmazása irányítással.	A felismert és értelmezett piktogramok kiválasztása, egyeztetése, csoportosítása.	Eddigi fogalmak, ritkábban használt egyedi piktogramok.	Segítséggel tudja értelmezni a piktogramokat.
Tiltást (veszélyt) és tájékoztatást jelző ábrák felismerés, csoportosítása.	Tűzhelyen, mosógépen, vasalón, hajszárítón stb. található ábrák, feliratok értelmezése, az ismeretek alkalmazása (mosógép beállítása adott feladat elvégzéséhez, tűzhelyen a megfelelő hőfok, stb.).		

Ének – Zene

Szakképzés 2/12.

Cél:

Gazdagítani az esztétikai érzéket, érzelemvilágot a zenei élmények segítségével.

Befogadni a sokszínű zenei élményt, rendezvényeken aktívan szerepelni, részt venni örömteli közös éneklésben.

Feladat:

Az eddig elsajátított zenei ismeretek gyakorlati használata, továbbfejlesztése, bővítése.

Zenei képességek fejlesztése: ritmikai biztonság, dinamikai alapok, adottságokhoz igazodó intonációs pontosság kialakítása.

A hangszerek világában való tájékozódás, megszólaltatásuk módjai.

Elvárt teljesítmény:

Vegyen részt a közös éneklésben, daltanulásban, az iskolai rendezvények, ünnepségek zenei programjaiban.

Tudjon képességeihez mérten minél több éneket, dalt elénekelni, eldúdolni, felismerni.

Tudjon ritmushangszereket megszólaltatni.
 Ismerje fel hangzás alapján a leggyakoribb hangszereket.
 Hallgasson figyelemmel zenét.
 Legyenek kedvenc dalai, dallamai, zeneszerzői.

Értékelés: Tanév végén érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	2/12.
Heti óraszám	1
Éves óraszám	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	2/12.
1. Népdalok - Ünnepekörök dalai	8
2. Ritmus- és hallásfejlesztés	14
3. Zenehallgatás	14

Szakképzés 2/12.

Cél:

Szeretni és a gyakorlatban alkalmazni a megfelelő élethelyzetben a közös éneklést és zenélést.

Kulturáltan viselkedni zenehallgatás alatt.

Képessé tenni a klasszikus zene befogadására.

Feladat:

Ének-zenei ismeretek fejlesztése (dalkincs bővítése, zeneművek megismerése).

Hallás és ritmusérzék fejlesztése.

Táncstudás fejlesztése.

Közös zenélés

Elvárt teljesítmény:

Legyen képességeihez mérten bő a dalkincse.

Társítsa helyesen a dalokat az ünnepekhez.

Tudjon egyszerű ritmusokat visszatapsolni.

Alakuljon ki kultúrája a zenehallgatáshoz.

Ismerje fel a hangszereket, jellemző részleteiről a klasszikus zeneműveket.

Értékelés: érdemjeggyel

1. Témakör: Népdalok - Ünnepekörök dalai			Óraszám: 8
Fejlesztendő kompetencia: Biztos szövegtudás, bátor éneklés.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Magyar dalok.	Dalok tanulása.	A dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok. nép, ország, nemzet, nyelv, cseh, angol, francia, orosz, ír, német, lengyel Karácsony, Újév, Húsvét, Pünkösd, Anyák napja, születésnap, névnap, évfordulók	Legyen együttműködő a daltanulásban. Tudjon a megfelelő ünnepen dalt előadni.
Más népek dalai.	Daltanulás.		
Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dalai.	Jeles ünnepekről dalok megtanulása.		
Nemzeti ünnepek dalai. Részletek nemzeti operákból (pl. Bánk	Nemzeti ünnepekről megemlékezés, Opera részlet, ária, kórusrészlet		

bán, Hunyadi László stb.)	megtekintése felvételtől, a művek története, történelmi háttere.	részlet, jelmez, díszlet, szereplő,	
2. Témakör: Ritmus-és hallásfejlesztés Fejlesztendő kompetencia: Dinamizmus.			Óraszám: 14
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Ritmikai és dinamikai gyakorlatok.	Ritmus alapján dal felismerése.		Tudjon képességeihez mértén pontosan, szépen énekelni.
Tempóérzékeltető gyakorlatok.	Dallam és tempó követése.	halk, lágy, zümmögő, hangos, élénken, lassan, gyorsan	Tudjon dallamosan, helyes ritmusban énekelni.
Ritmushangszerek használata.	Ritmushangszerek megszólaltatása, megkülönböztetése.	cintányér, dobok, triangulum, maracas, agogo, bongó	Kísérje az ismert dalok dallamát ritmushangszerrel.
Hang-és hallásfejlesztés.	Dalok összekapcsolása dal, szöveg, zene, ritmus szerint.		Tudjon pontosan, szépen átélten, kifejezően énekelni.
Táncok eltérő zenére.	Diszkó tánc, régi korok táncai pl. keringő, csárdás stb.		Vegyen részt a táncban, utánozza a lépéseket.
3. Témakör: Zenehallgatás Fejlesztendő kompetencia: Zene és képzelet összekapcsolása.			Óraszám: 14
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Közismert komolyzenei részletek meghallgatása. (pl. Egy kiállítás képei. Örömmóda. Passió. Péter és a farkas stb.)	A zene hatásának megbeszélése, Te mire gondoltál? Miről szól ez a zenedarab? (szomorú, vidám? ünnepélyes?) Milyen hangszereket hallasz? Hány zenész muzsikál szerinted?	énekes, énekszólam, hangszerkíséret, vonósnégyes, karmester, szimfónia, hangszerek nevei, zeneszerzők, előadók, szólamok	Ismerje fel a már tanult dallamokat.
Tánczene hallgatása Dallamok, dallamrészletek felismerése	Tánczene hallgatása különböző feldolgozásban. Dalok, dallamok hallgatása.	ritmus, tánc, hangzás, szólóének,	Ismerje fel a különböző

Zenés darabok megismerése (Macskák, A padlás, István a király, János vitéz stb.)	A darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből. Dalrészletek és darabok, ill. szereplők csoportosítása.	magasabb, mélyebb dallamjárás A darabok témájával kapcsolatos fogalmak és megnevezések.	feldolgozásokban az azonosságot. Ismerje fel a dallamrészleteket.
--	--	--	--

Testnevelés

Szakképzés 2/12.

Cél:

Kialakítani a rendszeres mozgást, testedzést, és az egészséges életmód iránti igényt.

Biztosítani az egészséges testi fejlődést.

Kialakítani jártasságait, képességeit, a későbbi rendszeres mozgásos cselekvési biztonságát, fejleszteni azon ismereteit, melyek fizikai aktivitását megalapozzák.

Feladat:

A fizikai képességek, testi adottságok, állóképesség és a mozgásharmonizáció fejlesztése.

A kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése.

Elvárt teljesítmény:

Végezzen irányítással összetett utánzó gyakorlatokat, törekedjen az ütemtartásra.

Próbálkozzon mind hosszabb labdavezetéssel.

Tudjon alsó és felső dobással célba dobni.

Végezze mind hosszabb időtartamban az izomerősítő gyakorlatokat.

Ismerje az általa használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát.

Kapcsolódjon be aktívan a versenyjátékokba, tudjon csapatához alkalmazkodni.

Értékelés: Folyamatos megfigyelés és szóbeli értékelés a versenyzésekben, sportjátékokban, a szocializáció terén a küzdés, kitartás képességének kialakulásában.

Érdemjeggyel, az értékelésnél a saját magához mért fejlődésváltozásokat kell alapul venni.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	2/12.
Heti óraszám	5
Éves óraszám	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	2/12.
1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	35
2. Gimnasztikai gyakorlatok	35
3. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	40
4. Labdás gyakorlatok	35
5. Sportjátékok elemei	35

Szakképzés 2/12.

Cél:

Kialakítani a rendszeres mozgás, testedzés, és az egészséges életmód iránti igényt.

Biztosítani az egészséges testi fejlődést.

Feladat:

Egyszerű mozgássorok reprodukálása.

Ügyesség, bátorság, akarat fejlesztése.

Fizikai képességek, testi adottságok fejlesztése.
 Sportjátékokhoz szükséges tájékozódási képesség, téri orientáció fejlesztése.
 Lateralitás rögzítése.
 Tornaszerek egyre önállóbb, adekvát használatának fejlesztése.

Elvárt teljesítmény:

Végezzen utánozó gyakorlatokat irányítással.
 Tudjon a térben tájékozódni saját testéhez képest.
 Próbálkozzon minél hosszabb idejű labdavezetéssel.
 Élje át a sikert őszinte örömmel.

Értékelés: érdemjeggyel, az értékelésnél a saját magához mért fejlődésváltozásokat kell alapul venni.

1. Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás Fejlesztendő kompetencia: Biztos tájékozódás.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Sorakozás	Tornasorba nagyság szerint.		Önfegyelem, térbeli tájékozódás, kéz láb helyes koordinációja.
Alapállás	alapállás, pihenj, állj!	jobb, bal	
Járások. Testfordulatok	helyben járással jobbra, balra, három, négyes oszlopban, hosszú, rövid léptek,	oszlop hosszú, rövid akadályfutás	
Futások	Futás akadályokon át, szerek felett, futás párokbán, átfutás kötél alatt,		
Szökdelések	Szökdelések egy-egy váltott, páros lábon, helyben.		

2. Témakör: Gimnasztikai gyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Összhang.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kéziszer-gyakorlatok	1-2-4-ütemű, utánzással végrehajtható gyakorlatok.	ütemek	Megfelelő eszközhasználat.
Szer nélküli gyakorlatok	A legjellegzetesebb testhelyzetek elsajátítása.		

3. Témakör: Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok Fejlesztendő kompetencia: Balesetvédelem.			Óraszám: 40
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Szökdelések	Vonal közé érkezve, helyben továbbhaladva, taps ritmusát követve,	tevékenységek megnevezése	Érezze a ritmust.
Ugrások	helyből ugrás, távolugrás, magasugrás,	közel-távol alacsony-magas	A feladatot értése meg, és tartása be.
Futás, kúszások, mászások	átbújás, kerülés, átfutás lehelyezett tárgyak felett (bot) futás irányváltoztatásokkal.	gyors-hosszú	

4. Témakör: Labdás gyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Ügyesség.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Labdavezetés	Jobb-bal kézzel helyben és továbbhaladással labdavezetés.	mellső átadás	Ismerje a térbeli viszonyokat. Tanulmányozza, és ismerje a labda viselkedését.
Átadás Görgetés	Labda átadás és görgetés társnak és vissza, kétkezes mellső átadó, egy kézzel test körül felemelt lábak alatt.		
Gurítás	Labda gurítás társhoz és vissza saját eldobott labda elfogása utána futással.		
5. Témakör: Sportjátékok elemei Fejlesztendő kompetencia: Versenyszellem.			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Labdarúgás	Labdavezetés lábbal, kapura lövés, rúgás falra, visszapattanó labda megállítása.	kapu, gól, kosárpalánk, szerva	Sajátítása el az alapvető sportjátékok elemeit.
Kosárlabda	Kosárra dobás, álló helyzetből, földobott labda elkapása, védekezés-támadás.		
Pingpong	Adogatás-szerva, a pingponglabda és a tollaslabda levegőben tartása ütögetéssel.		

5. Háztartástan

5.1 A modul megnevezése és célja

5.1.1 A modul megnevezése

Háztartástan szakmai programmodul a készségfejlesztő speciális szakiskolai tanulók számára.

5.1.2. A modul célja, a célcsoport megnevezése

A háztartástan szakmai képzés célja, az értelmileg akadályozott (középsúlyos értelmi sérült) tanulók részére a háztartási tevékenységek, a házkörüli munka bemutatása, megtanítása, gyakorlása, az ehhez szükséges készségek elsajátítása és önálló – részben önálló alkalmazása.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, felzárkóztatásra, az eszköztudás, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetés megtanulására, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentésére irányul.

Az iskolai rendszerű képzés célja összességében a szakmai követelmények teljesítésén túl magában foglalja a nevelési célokat, a személyiség formálását, a munkaszocializációs képességek fejlesztését – a felnőtt élethez szükséges kompetenciák kialakítását, önellátást.

A képzés *pedagógiai és szakmai céljai* értelmileg akadályozottak esetén – az egyéni igényeknek megfelelően – egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs célokat is tartalmaznak. Ezen célok megvalósítását a képzés során fejlesztő foglalkozások, szocializációs programok segítik.

A felkészítés lehetőséget nyújt arra, hogy a szakmai kompetenciák megszerzésével egyéni képességeik alapján – szegregált, védőmunkahelyen végzett munkán túl – ép emberek között, a nyílt munkaerőpiacon (gazdálkodó szervezetnél, egyéni vállalkozónál) a fiatalok egyéni megsegítéssel felnőttként munkát vállaljanak.

5.1.3. A résztvevők köre

A programmodul elsősorban a sajátos nevelési igényű (SNI) *értelmileg akadályozott* tanulók iskolai rendszerű szegregált szakmai képzéséhez készült. Azonban felhasználható az értelmileg akadályozott fiatalok integrált szervezési formában történő képzéséhez, valamint a gyengébb képességű tanulásban akadályozott fiatalok munkába állásra, felkészítéséhez is.

5.1.4. A modul teljes tartalmának feldolgozásra javasolt idő:

A képzési idő:

két tanév, 11. és 12. évfolyam, de ez az egyéni fejlődés ütemétől függően több tanévre is meghosszabbítható.

A háztartástanképzés elméleti és gyakorlati képzésből áll.

5.2. Közvetítendő értékek, követelmények

- **Munkára nevelés**

- A munka a képzés során, mint személyiséget gazdagító fejlesztő erő, örömet nyújtó foglalkozás jelenjen meg
- Becsüljék a munkát, válják az, az éltük részévé
- Kialakítandó a rend megteremtésének és fenntartásának, valamint megőrzésének képessége.
- A háztartási munkatevékenységek elvégzésének igénye, lehető legönállóbb elvégzésére nevelés
- Kitartó munkavégzésre, önellenőrzésre nevelés
- Képesek legyenek huzamosabb ideig, kitartó, folyamatos munkát végezni a kijelölt munkaterületen, a szükséges öltözk és eszközök kiválasztásával.
- Ismerjék a munkaterületet, ahol tevékenykednek, tudjanak tájékozódni ott.

- **Környezetvédelemre és egészséges életmódra nevelés**

- Váljon a nevelés során fontos tényezővé az egészséges életmódhoz szükséges higiénias szokások kialakítása.
- Kerüljön előtérbe az egészség megőrzése, és hívjuk fel a figyelmet, hogy maguk is vigyázzanak egészségükre. Lehetőleg kerüljék a káros szokások kialakulását (alkohol, dohányzás), valamint a mozgásszegény életmódot, táplálkozzanak egészségesen.
- Mindennapi életük és munkájuk során törekedjenek az egészséges és a tiszta, környezetszennyezéstől mentes életmód megjelenítésére, megtanulására és közvetítésére.
- Ismerjék a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségeit.
- Ismerjék és kerüljék a környezetre káros anyagok, vegyszerek használatát munkájuk során.

- **Együttműködő képesség fejlesztése**

- Tudjanak társakkal együttműködni, probléma esetén segítséget kérni.
- A helyes és reális önismeret fejlesztése.
- Közösségi élet szabályainak kialakítása.

- **Szociális beilleszkedésre nevelés**

- Sajátítsák el a helyes, konvencionális viselkedésformákat.
- Ismerjék meg a különböző élethelyzeteket, a fiatalok fokozatosan tudjanak megfelelni a rájuk váró (képességeikhez mért) feladatok elvégzésére, legyenek bizonyos területen kompetenciáik.
- Segítséggel képesek legyenek társakkal megfelelően együtt dolgozni. Tudjanak emberi kapcsolataiban az egyet nem értést kezelni, és kevésbé sérüljenek a vitákban.
- A munkavégzés során alakuljon ki a tanulóknak az önbecsülés képessége, fejlődjön énképük.
- Segítsük elő, hogy önmagáról helyes képet alkossanak, minél inkább ismerjék meg hogy, mire képesek és mi az, ami meghaladja erejüket.

- **Érzelmi nevelés**

- A végzett munkájukat szeressék, legyenek motiváltak
- Leljék örömeiket a tiszta, szép környezet kialakításának folyamatában, a munka végén örüljenek az eredménynek
- Fejlessze akaratukat az előre átgondolt cselekvésben, a munka önkritikus végrehajtásában.
- Olyan éltet stílus kialakítására kell törekedni, amelyben képes saját helyzetét elfogadni, amelyben ők maguk is elégedetten tudnak élni.

- **Szépérzék fejlesztése**

- Vegyék észre, hogy a rend és tisztaság a szűkebb és tágabb környezetet széppé teszi, ismerjék fel, hogy a környezetük kialakításáért sokat tehetnek.
- Törekedjenek az esztétikus kivitelezésre munkája során

- **Testi nevelés**

- Rendszeresen végezzenek az állapotuknak megfelelő testmozgást, sporttevékenységet
- A munkavégzés során vigyázzanak testi épségükre.

- **A szakmai programmodul teljesítésének követelményei**

A háztartástan szakmai programmodul általános követelménye, hogy a képzésbe bevont tanuló magabiztosan mozogjon a munkára kijelölt terepen (lakás, tanterem, folyosó, udvar stb.) megismerje az ott lévő eszközöket, háztartási gépeket, berendezési tárgyakat, és azokat az egyszerűbb tevékenységeket, amiket a mindennapjaiban majd használni fog. Lehető legnagyobb önállósággal tudjon tevékenykedni, minél kevesebb segítséget kelljen igényelnie a mindennapi életfeladatok elvégzéséhez.

- **A háztartástan szakmai programmodul elvégzését követően:**

- Legyen képes a tanuló a háztartási munkákat önállóan, vagy kis segítséggel elvégezni.
- Ismerje a háztartási munkákhoz szükséges eszközöket, alapanyagokat, szereket, azokat megbízhatóan válassza ki a munkatevékenységhez.
- Legyen képes az egyes tevékenységek munkafolyamatain belül a részfeladatok önálló összekapcsolására.
- Legyen képes rendszeres, kitartó munkavégzésre.
- Tudjon egyszerű háztartási tevékenységet önállóan, vagy a legkisebb segítség igénybevételével(vásárlás, egyszerű ételkészítés, mosás, vasalás, ruhajavítás, takarítás, cipőápolás, virággondozás, házkörüli munkákat) elvégezni.
- Az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőző szabályok, és a személyes higiéniaára vonatkozó előírásokat tartsa be.
- A munkához szükséges védő,- és munkaruhát, védőeszközöket válasza ki, és azokat megfelelően használja.
- Ismerje fel a házkörüli munkák elvégzésének szükségességét.
- Becsülje mások munkáját.
- Legyen képes önmaga munkájának elemi szintű megítélésére, ellenőrzésére.
- Ismerje és tartsa be az elemi udvariassági szabályokat, és azt megfelelően alkalmazza is munkája során.
- Ismerje a környezetvédelem alapvető szabályait, és azokat tartsa be.

Az ismeretek, készségek elsajátítása után lehetőség nyílhat arra, hogy a tágabb környezetet is megismerjék a tanulók.

5.3. A képzés strukturája - a szakmai programmodul szerkezete

5.3.1 A képzési idő

A modul teljes tananyagtartalmának feldolgozására javasolt idő két tanév, a két szakképzési évfolyam.

Évfolyamok száma: 2 évfolyam (1/11. 2/12. évfolyam)

Elmélet aránya: 20%

Gyakorlat aránya: 80%

5.3.2. Javaslat a témakörök tananyagának feldolgozásához

Modul megnevezése	Elsajátítandó ismeretanyag	Követelmény	Módszertani, technikai utalások
11. évfolyam			
Konyhai munkák	Konyhai eszközök kiválasztása, megnevezése Konyhai munkák: főzés, sütés, étkezés, mosogatás, rendrakás Egyszerű ételek: szendvics, tea, lágy tojás készítése, szeletelés, kenés Vásárlás Étkezés: reggeli, ebéd, vacsora Terítés: hétköznapi, ünnepi, vendégvárás	Tudja kiválasztani a megfelelő konyhai eszközöket és gépeket. Önállóan terítsen, mosogasson, rakjon rendet.	Az eszközök csoportosítása. Tevékenységek gyakorlása A megismert tevékenység gyakorlása, alkalmazása, minél nagyobb önállósággal végezze a feladatot. A vásárlásnál az élelmiszerek megnevezése. Aktuális étkezési gyakorlat, a tanuló által kiválasztott egyszerű étel elkészítése. Hétköznapi és alkalmi terítés gyakorlása.
Mosás-vasalás-varrás	Mosás, mosás eszközei. Mosószeresek fajtái alkalmazásának szempontjai, adagolás. Kézi mosás, gépi mosás. Teregetés, szárítás mosóprogramok beállítása. Balesetvédelem gépi és kézi mosás esetén. Vasalás A vasalás eszközei, vasalási technikák.	Tudja felsorolni a mosás eszközeit. Tudja csoportosítani a mosnivalót. Ismerje a mosószeresek adagolását, öblítés fázisait. Vasalás, gőzölős vasaló használata, konyharuha, terítő vasalása felügyelet mellett. A begyakorolt vasalás helyes alkalmazása	Mosógépek fajtáival ismerkedés. Mosószeresek választékának áttekintése. Az ismeretek alapján a mosás, teregetés önálló elvégzése felügyelet mellett. Látogatás, műszaki cikkek szaküzletében. Vasaljon önállóan, (erre képes tanuló), hajtogasson ruhát. Legyen képes sima ruhadarabokat varrással javítani, vasalni.

	Vasalható ruhák kiválogatása. Vasalási hőmérséklet megválasztása. Ágyneműk, asztalneműk kiválasztása. Vasalás, ruhák, ingek, nadrágok vasalása. Szegés, fésülés javítás varrással, gombvarrás. Egyszerű öltések készítése.		
Takarítás, házkörüli tevékenységek (kert, park, udvar)	A takarítás rendszere, a mindennapi hetenkénti egyszerű takarítási teendők. Nagytakarítás: a konyha, szobák, WC, fürdőszoba, az egész lakás takarítása. Tisztítószeres Nagytakarítás, részmozzanatok begyakoroltatása, megfelelő sorrend betartása. Takarítógépek és kölcsönzése. Konyhai gépek és eszközök takarítása. Cipő tisztítás menete, eszközei. Szelektív hulladékgyűjtés. Irányítással cserepes virágok ültetése, gondozása. Vágott virágok	Legyen tájékozott a napi, heti és nagytakarításban. Igénye legyen a tisztaságra és a rendre. Tudja a takarítószeres helyes használatát és adagolásukat. Ismerje a háztartási gépek tisztán tartását és balesetvédelmi szabályait. Tudja elkülöníteni a különböző hulladékokat. Irányítással cserepes virágok ültetése, gondozása. Vágott virágok gondozása.	A napi takarítási teendők elvégzése a tankonyhában, osztályteremben, illetve az otthoni lakás tisztán tartása. A nagytakarítás folyamatának önálló elvégzése, annak irányítással történő összekapcsolása a nagytakarításban. Mosogatógép helyes használata. Hulladékok elkülönítése. Legyen igénye a szobanövények tartására, ismerje szakszerű gondozásukat.

	gondozása. Udvarseprés, gereblyézés, parkgondozás.		
12. évfolyam			
Konyhai munkák	Élelmiszerek ismerete Ételkészítési munkák: vásárlás, tisztítás, adagolás, csomagolás, tárolás, mosogatás. Háztartási gépek alkalmazása. Önállóan egyszerű hideg, meleg ételek készítése Ételmelegítés, tűzhelyben, sütőben, mikrohullámú sütőben. Szelektív hulladékgyűjtés. Balesetveszély	Ismerje az élelmiszereket, tudja csoportosításukat. Önálló étrend készítése, ételkészítés, sütő, tűzhely, mikrohullámú sütő ismerete	Élelmiszerek megnevezése, csoportosítása A tanuló által választott egyszerű étel elkészítése, elfogyasztása. Az étel tárolásának módjai, beszélgetés. Önálló ételkészítés, mosogatás. Rendrakás Étrend készítése Ételek melegítése
Mosás-vasalás-varrás	Különleges mosási problémák, gallérok, kötött, és gyapjú árúk. Ruhatisztítás: mosás, vegytisztítás Saját holmi tisztán tartása. Ágynemű vasalása Vegytisztítás, vasalás Ruhajavítás varrással, gombvarrás. Öltésfajták gyakorlása és alkalmazása. Hímzés	Ismerje a kezelési utasítások jeleit. Váljék szokásává a személyes ruházatának a tisztán tartása. Ismerje a vasalás fázisait és a műveletek sorrendjét. Az eddig tanult öltésfajták gyakorlása és alkalmazása. Hímzési előkészületek, megtervezése, öltésfajta kiválasztása.	Mosószeres áttekintése, használati utasítás és adagolás áttekintése. Látogatás ruhatisztító szalonba. Tisztasági szabályok gyakorlása. A begyakorolt mozdulatokkal önálló sima vasalás. Vegytisztító látogatása, a vasológép megismerése.

Takarítás, házkörüli tevékenységek (kert, park, udvar)	A lakás és lakókörnyezet gondozása. Őszi takarítás, ablak, ajtó lemosás, bútortisztítás. Tavaszi nagytakarítás. Gépek kölcsönzésének gazdaságossága és szabályai. Szőnyegtisztító-gép Udvar, kert rendberakása, gyomlálás, örökzöldek ápolása, öntözés. Virágfajták ismerete Virágvásárlás Alkalmi virágok	Önállóan, de felügyelet mellett, vegyen részt a lakókörnyezet és lakásgondozási műveletekben. Tudja a porszívó és szőnyegtisztító-gép balesetmentes használatát. Igénye legyen az esztétikus szép virágkompozíció elkészítésére	A takarítási munkák megszervezése. Tevékenységek gyakorlása. Önálló munka. Porszívózás Szőnyegtisztítás A takarítóeszközöket vegye elő a helyükről, s dolgozza végeztével tegye is vissza. Ismerje fel a szobanövényeket, vágott virágokat és mezei virágokat. Virágbolt látogatása. Készítsen virágcsokrokat, szárazvirág kompozíciót.
---	--	---	---

A modul oktatása során - a fokozatosság szem előtt tartásával – lehetőleg minden területtel, munkaeszközzel, munkafolyamattal ismerkedjen meg a tanuló, ez biztosítja a későbbi rugalmas és zökkenőmentes munkavégzést.

5.3.3. A képzés jellemzői:

- A képzés *gyakorlatorientált*, differenciált, személyiségközpontú; (tantárgyszerkezet, tananyagtartalom, tananyag feldolgozásának módja);
- A *képzésfejlesztő jellegű*, ami a tanórai foglalkozások, kiegészítő programok során valamennyi képző és az igény szerint közreműködő egyéb szakemberek folyamatos, együttes munkája eredményeként érvényesül (habilitáció, munkába állásra, önálló életvitelre felkészítés);
- *Speciális pedagógiai, módszertani eljárások alkalmazása.*

A képzési modul kidolgozása a munkáltatói elvárások figyelembe vétele mellett történt, de maximálisan szem előtt tartva **képzés célcsoportjának sajátosságait**. Ezért a képzési modul az alábbiakból indul ki:

- A résztvevők a képzés megkezdésekor nem ugyanazokkal az alapkészségekkel, vagy gyakorlati és alapvető szociális készségekkel rendelkeznek. Ez utóbbiak fejlesztése - különösen e célcsoport esetében – a képzés meghatározó részét jelenti.

A gyakorlati

képzésnek ezek megerősítését is szolgálnia kell, még akkor is, ha ezen készségek külön képzési modul tárgyát képezik. A képzés struktúrája nyitott. Ez lehetőséget ad arra, hogy igény esetén a tanulók egy már folyamatban lévő képzési programba is bekapcsolódhassanak.

- Az értelmileg akadályozott tanulók esetén az a tény, hogy valaki részt vesz egy képzésen, valójában még nem jelenti azt, hogy teljes odaadással végzi azt.

A részvétel esetenként egyfajta „próbálkozást” is jelenthet mind a tanuló, mind az oktató részéről, mert nem biztos, hogy a tanuló lehetőségeinek és érdeklődésének ez a szakmai képzés a legmegfelelőbb.

- A munkaerőpiacra való belépés lehető leghatékonyabb elősegítése érdekében fontos szem előtt tartani a személyre szabott megközelítés szükségességének általános érvényességét.

Ez az alapvető tanulási elv abból indul ki, hogy a minden olyan előfeltételt biztosítani kell, amely szükséges a tanulónak az elvégzendő munkára való felkészítéséhez.

Az egyik ilyen előfeltétel az, hogy az értelmi akadályozottság mértékétől függően a képzésnek a gyakorlati elemeken túlmenően a szociális készségek folyamatos megerősítését is magában kell foglalnia, és ehhez a képzés során megfelelő körülményeket kell biztosítani a résztvevő személyére szabott megközelítés kialakításához.

A képzés elindításánál fontos bizonyos speciális képzési feltételek megléte. A képzés eredményessége ebben a közegben megköveteli a *képzők* megfelelő gyógypedagógiai felkészültségét, alapvető speciális pedagógiai és módszertani ismeretek meglétét. A képzők iránti elvárások a szakmai, speciális pedagógiai felkészültségük mellett, derűs, empátikus személyiség, az átlagosnál nagyobb teherbíró képesség és a folyamatos team-munkában való együttműködési képesség.

6. Számítástechnikai alapismeretek

6.1. A modul megnevezése és célja

6.1.1. A modul megnevezése:

Számítástechnikai alapismeretek központi szakmai modul készségfejlesztő speciális szakiskolai tanulók szakmai képzéséhez

Ahogy az informatika - fokozatosan, de gyorsan - teret nyert az oktatásban, ugyanúgy teret nyert a speciális oktatást igénylő társadalom körében is - gyógypedagógiában. Mint sok tudományág, az informatika is segíteni próbál egy teljesebb élet elérésében. Az értelmileg akadályozott fiatalok számítástechnika oktatása elsősorban eredményesebbé, hatékonyabbá próbálja tenni a tanítási-tanulási folyamatot, valamint olyan szintű ismereteket kíván nyújtani, amelynek birtokában a tanuló felhasználói szinten képes lesz működtetni a számítógép néhány programját, ezáltal alkalmassá válik egyszerűbb munkatevékenység végzésére.

6.1.2. A képzés célja

Az értelmileg akadályozott tanulók oktatásának és nevelésének legalapvetőbb célja a szociális beilleszkedés megvalósítása.

Cél továbbá:

- A védő-irányító, de az önálló személyiséget is kibontakoztató fejlesztés.
- Az eddigi ismeretek megerősítése.
- Cél a tanulók figyelmének, érdeklődésének felkeltése.
- Tudjanak utasításokat végrehajtani, esetenként segítséget kérni.
- Fejlődjenek szociális és kommunikációs képességeik, megfelelően tudják azokat használni.
- Kijelölt munkájukat huzamosabb ideig tudják végezni.
- Sajátítsák el minimális szinten a másokkal való együttműködést a feladatok végzése során.
- Ismertesse meg a tanulókkal a munkafolyamatokat, a munkahelyet, a baleset megelőzésének legfontosabb módjait, szokásait, törekedjenek a rend, a tisztaság szokásának kialakítására.
- Tudják bekapcsolni a számítógépet, előhívni a munkájukhoz szükséges programot.
- Tudják önállóan használni az egyes irodatechnikai eszközöket, gépeket.
- A szakmai program modul elvégzése után a tanulók legyenek képesek segítő munkát vállalni irodai munkában.

- Fejlessze a szociális kapcsolatalakítást, a kulturált magatartási szokásokat, az önellenőrzés képességét, a társakkal, műhelyvezetőkkel, családtagokkal és idegenekkel való kapcsolatokban a helyes magatartást.
- Az internet készség szintű használata segítse hozzá a tanulókat szabadidejük tervezett, igényes eltöltéséhez.
- A szövegszerkesztő- és rajzoló programokat tudják olyan szinten használni, hogy azt kedvük legyen alkotásra, önkifejező eszközként igénybe venni.

A célok elérése érdekében ki kell alakítani az önálló munkavégzéshez szükséges készségeket, tulajdonságokat.

6.1.3 A képzés speciális sajátosságai

- A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A számítógépes oktatásban jól alkalmazható, feltétlenül kiaknázandó a differenciált feladatok adása.
- Minimális elméleti ismeret elsajátítása elsősorban gyakorlati tevékenységbe ágyazott ismeretszerzéssel.
- A munkaidő szerinti terheléshez fokozottan kell hozzászoktatni a tanulókat, figyelembe véve egyéni terhelhetőségüket.
- Fontos a korábban megszerzett ismeretek szinten tartása, fejlesztése.
- Az egyéni képességek figyelembevételével történő fejlesztés.
- A gyógypedagógiai irányelvek szerinti korrekatív, kompenzáló és rehabilitációs célú fejlesztés, gyógypedagógus aktív részvételével.
- A számítógépes munka fárasztja a szemet, a sok ülés megterhelő lehet, a hosszas gép előtti munkavégzés a kézizmokat is igénybe veszi. Ajánlott a rendszeres pihenő, kéztorna, egyszerű lazító-és tartásjavító tornagyakorlatok beiktatása a munkanapokba.
- Az egér eredményes használatához be kell állítani minden tanuló gépén, hogy melyik az elsődleges egérgomb. A finommotorika fejlettsége szerint tanácsos a kattintási sebességet is módosítani.
- Az állomány-és egyéb műveletek végrehajtásának több módját is mutathatjuk, elmondhatjuk (menüsor, gyorsbillentyűk), de talán a legegyszerűbb, ha a másodlagos egérgommbal előhívható helyi menü használatára szoktatjuk rá a tanítványainkat.
- Módszertani javaslat a mapparendszer, fájlok elhelyezkedésének tanítására: a számítógép adattároló egységeit hasonlíthatjuk egy lakáshoz. A lakás különböző helyiségei jelenthetik a különböző mappákat, az oda illő tárgyak a fájlokat. (A tisztálkodó szerezket a fürdőszobában, az edényeket a konyhában tároljuk, a ruhát a szobában. A hasonló dokumentumokat – képek, zenék, szövegek – is ajánlott egy helyen tartani). Mindezt eljátszhatjuk szituációs játékokkal, csoportosíthatunk tárgyfotókat.
- A másolást, kivágást, beillesztést is tárgyakkal, képekkel, cselekedtetéssel kell szemléltetni, megértetni.
- A szövegrészek kijelölésénél ajánlott több módszert kipróbáltatni, a jobb képességű tanulókkal olyan „trükköket” is megtaníthatunk, hogy a szövegkijelölő sávon egyet kattintva teljes sort tud kijelölni, hogy dupla

kattintással egy egész szót kijelölhetünk, triplával (nehéz!) egy egész bekezdést. Érdemes megértetni, hogy bekezdésformázáskor elég, ha a bekezdésben bárhol villog a kurzorunk.

Azoknak, akik a teljesen pontos kijelöléseket nehezen tudják egérrel végrehajtani, hasznos megmutatni a Shift+jobb, ill. bal kurzormozgató gomb kombinációját.

- Érdemes kihasználni a tantárgyi koncentrációt, akár projektmódszerrel is fel lehet dolgozni bizonyos nagy témákat, ha a pedagógus megtalálja benne a lehetőségeket.

A projektek kapcsolódhatnak az ünnepekhez, az évszakok változásaihoz, az iskola programjaihoz (iskolnap, évforduló, az iskola névadójának ünnepe, kiállítás, témanap, stb.).

6.1.4. A betöltendő munkakör, elsajátítandó főbb készségek

A képzés befejezésével a betölthető munkakör az egyéni képességek függvényében határozható meg.

Elsősorban kevés szakmai elméleti igényű betanított munkák végzésére képesek, irányítás mellett (az egyéni képességek függvényében). Ezek a képességek határozzák meg az elsajátított készségek mennyiségét és minőségét.

A képzés során folyamatosan törekedni kell arra, hogy azok a tanulók, akik alkalmasak az irodai, számítástechnikai munkák önálló végzésére, minden olyan ismeretet (szakmai elméleti, gyakorlati, szocializációs) szerezzenek meg, ami lehetővé teszi munkavállalásukat.

6.2. Követelmények, közvetítendő értékek

- Sajátítsák el a mindennapi kommunikáció alapvető normáit.
- Legyenek igényesek önmagukkal szemben.
- Alkalmazzák megfelelően a higiénés és egészségvédelmi szabályokat, szokásokat.
- Legyenek képesek az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőző szabályok betartására a munkavégzés során.
- Segítsék egymást a munkavégzés közben és fogadják el mások segítségét, a nevelők útmutatásait.
- Tudjanak önállóan egy iratkezelő részfolyamatot elvégezni.
- Tudjanak segítséget kérni.
- Tanulják meg az elektronikai eszközöket áram alá helyezni, bekapcsolni, használni.
- Tartsák tiszteltben és becsüljék meg a saját és társaik által végzett munkát.
- Segítséggel legyenek képesek a naponta felmerülő gondjaiknak megoldására.
- Legyenek képesek a munkájukban részbeni önállóságra, irányított munkavégzésre

6.3. A modul szerkezete

6.3.1. Képzési idő

A modul teljes tananyagtartalmának feldolgozására javasolt idő: két tanév, a szakképző 1/11. – 2/12. évfolyamon.

6.3.2. A téma anyagának részletezése:

Iratkezelés

- *1/11. évfolyam*

Ismerkedés a papírral. Eredete, anyaga, felhasználási módjai. A papírgyártás.

Papírfajták. Információs kiadványok használata.

Gémkapcsok, tűzőgép, kapocskiszedő használata. Iratmegsemmisítő jelentősége és használata.

Irattartó fóliák, dossziék használata. Lefűzés.

A hivatalos levél részei. Címzett, tárgy, megszólítás, keltezés, aláírás. Levélírás.

A bélyegzők használata. A fejléces papír.

- *2/12. évfolyam*

Iktatás.

Borítékok fajtái, lezárás, felnyitás. Címzés. Postakönyv használata. Levélfajták: elsőbbségi, ajánlott. A távirat. Csomagfeladás. Csekkek kitöltése.

Pénzbefizetés, pénzfelvétel. Postalátogatás.

A bakszámla fogalma. Bankkártya használata. Banki ügyintézés. Banklátogatás.

A számla. A számla részei, fajtái.

Irodatechnikai berendezések használata

- *1/11. évfolyam*

CD-lejátszó, rádió áram alá helyezése, bekapcsolása.

A diktafon használatával beszéd vagy telefonbeszélgetés rögzítése, visszajátszása. Asztali számológép használata.

Papírvágó használata.

Iratsínek használata. Iratok spirálozása spirálózógéppel.

Fénymásoló használata: sokszorosítás, nagyítás, kicsinyítés, kétoldalas sokszorosítás.

- *2/12. évfolyam*

Telefon, mobiltelefon, üzenetrögzítő, memóriás készülékek használata, előnyeinek-hátrányainak megismerése.
Telefonkönyv.

Internetes telefonkönyv használata.

Fax használatával levelek, rajzok és egyéb dokumentációk küldése és fogadása.

Számítógépes eszközök működése

- *2/12. évfolyam*

Menetrendek. Tájékozódás az interneten. Helyfoglalás, szállásfoglalás telefonon vagy internet segítségével.

Szkenner használata: bekapcsolás, kijelölés, mentés. Digitális fényképezés: képkészítés, betöltés, mentés.

Követelmény

A tanuló ismerje egy irodai munkahely munkatevékenységeit. Tudjon iratokat csoportosítani, kezelni. Telefonáljon kulturáltan, tudjon egyszerű ügyeket elintézni. Tudjon önállóan résztvevénységet folytatni. Ismerje az ügyviteli fogalmakat, kezelje biztonsággal az elektromos árammal működő gépeket, a fénymásolót, nyomtatót, számítógépet.

Használja az internetet információ szerzéséhez.

Számítógép-kezelés

A tantárgy célja a digitális kompetencia fejlesztése: az információs társadalom technológiáinak használatára való képesség a munkában, a szabadidőben és a kommunikációban.

Bevezetés a számítógép világába

- *1/11. évfolyam*

A számítógép be- és kikapcsolása. Perifériák és feladatuk (monitor, billentyűzet, egér, hangfal).

A monitor beállítási lehetőségei: háttérkép, képernyőkímélő. Képfelbontás, képpontok fogalma.

Mappakezelés, fogalmak: mappa, fájl, mentés, megnyitás, módosítás.

Saját mappa készítése, fájlnev adása.

Az asztal elemei (ikonok, tálca fogalma, dátum és idő)

Ablakok, ablakvezérlők.

Számítógépes készségfejlesztés

- *1/11. évfolyam*

Az érdeklődés felkeltése, egyszerű játékprogramok bemutatása, használata.

Egérhasználat (kattintások, kijelölések gyakorlása, a kattintási sebesség beállítása; jobb gomb, bal gomb, az egérkurzor.

Lateralitás, szerialitás fejlesztése (jobb-bal, ritmikus sorok, azonos különböző formázások észrevétetése, reprodukálása)

- *2/12. évfolyam*

Készségfejlesztő játékok (interneten - pl.:

www.egyszervolt.hu, CD-ROM-on – pl.: Manó Matek).

Számológép használata.

Szövegszerkesztés

- *1/11. évfolyam*

Oldalbeállítás: álló és fekvő oldal
margó fogalma, beállítása.

Karakterformázás (kijelölés, betűszín, betűméret).

Azonosságok és különbségek észrevétetése.

Nagybetű írása.

A dokumentum elemei: karakter, szó, mondat, bekezdés.

Az enter szerepe.

- *2/12. évfolyam*

Igazítások (jobbra zárt, balra zárt, középre zárt, sorkizárt).

Sorkizárt szövegnél: behúzások (jobb oldali, bal oldali, első sor behúzása, függő behúzás).

Szegély és mintázat (szöveg körül, bekezdés körül, oldalszegély).

Szöveg (nevek) ábécébe rendezése. Levél, meghívó készítése.

Táblázat készítése, táblázatba szöveg írása.

Táblázat tulajdonságai (igazítás, betűformázás, szegély, háttérszín).

A dokumentum nyomtatása (példányszám beállítása).

Számítógépes grafika

- *1/11. évfolyam*

WordArt használata, módosításai.

Alakzatok: kitöltés színnel, formázás.

ClipArt beszúrása, átméretezés.

Alakzatok sorrendjének megváltoztatása.

A Paint rajzolóprogram használata.

- *2/12. évfolyam*

Alkotás Paint-tel: eszköztár, módosítások.

Digitális fényképezés (fotózás, képek betöltése, elmentése, beillesztése dokumentumba).

A szkennert használata (kiválasztás, beolvasás, mentés).

Internethasználat

- *1/11. évfolyam*

Szövegek, képek, multimédiás anyagok az interneten.

Néhány webhely felkeresése, hiperhivatkozások használata.

- *2/12. évfolyam*

Képek, szövegek mentése. Kezdőlap beállítása,

kedvencek megjelölése.

Internetes menetrend, útvonaltervező használata.

Az e-mail fogalma, segítséggel regisztrálás levelező rendszerben, levélírás,

levelek nyomtatása.

A felhasználónév és a jelszó fogalma, adatbiztonsági szabályok.

Követelmények:

A tanuló váljon egyre magabiztosabbá a számítógép használatában. Ismerje fel a perifériákat, tudja, melyik eszköz mire való. A számítógépes munkavégzés során tartsa be a baleset- és egészségvédelmi szabályokat.

Legyen képes egyszerű szöveg bevitelére, a tanult szövegszerkesztő programmal elemi formázási műveletek elvégzésére. Tudja a munkáját elmenteni, tudja az elmentett dokumentumokat előhívni. Egyszerű állományműveleteket (másolás, törlés) végezzen el.

Tudja a kívánt dokumentumot az alapértelmezett nyomtatóval kinyomtatni. Ismerje fel a hibahelyzeteket (kifogyott a papír, a festék), vegyen részt azok elhárításában.

Tudjon a számítógépes rajzoló eszközökkel egyszerű ábrákat rajzolni, színezni.

Tartsa be a megismert számítógépes játékok szabályait, szívesen vegyen részt oktatóprogramok használatában.

Az internetet kis segítséggel tudja használni ismeretszerzésre, kommunikációra. Legyen tisztában az internethasználat legfontosabb adatvédelmi szabályaival. Legyen képes internetről szöveget, képet elmenteni, és azzal további műveleteket végezni.